ERIC FRATTINI
KGB
FANTOMELE DIN LUBIANKA
Traducere din limba spaniolă - ANA CRISTINA POPA

Eric Frattini
KGB Historia del Centro

Colecţia: Studii de securitate
Seria: Secretele Serviciilor Secrete

FANTOMELE DIN LUBIANKA

Culoarele lungi şi reci ale fostei fortăreţe a spionajului rusesc păstrează încă aceeaşi tăcere mormântală. Azi, doar funcţionari gârboviţi şi foştii operativi retraşi demult din focul evenimentelor mai tulbura liniştea stabilimentului, în jurul unui samovar aburind, depănând istorii pe care însăşi Istoria s-a hotărât să le uite.

De la Lavrenti Beria şi până la Iuri Andropov, Lubianka a însemnat ceva mai mult decât o impunătoare clădire din centrul Moscovei, după spusele unora chiar cea mai înaltă... Nu de alta, dar de la subsolul acesteia se putea vedea atât de lin drumul către Siberia.

Adesea comparată cu un simbol, o forţă, temniţă a sufletelor sau tărâm al celor mai groaznice suplicii — aşa cum a fost descrisă de dramatic de chiar Aleksandr Solzhenitsyn —, frumoasa clădire în stil neo-baroc s-a transformat permanent. Construită în jurul anului 1897 de arhitectul rus Alexander V. Ivanov pentru cea mai mare companie de asigurări rusească, a devenit după 1918 închisoare şi sediul al poliţiei politice. Ulterior a reprezentat de fapt nucleul în care cea mai teribilă organizaţie a secolului XX a jucat lumea pe degete: K.G.B.

De la etajul 3, acolo unde îşi aveau birourile directorii spionajului sovietic, se putea vedea cel mai bine statuia lui Felix Djerjinski, arhitectul serviciior secrete bolşevice, transformate în timp, în cele mai de temute arme ale regimului sovietic. Iron Felix, revoluţionarul de serviciu ce a câştigat încredere lui Lenin din chiar primele momente ale învolburatei toamne din 1918, a construit o instituţie ce peste ani a supravieţuit însăşi regimului politic care 1-a apărat.

Preluând puterea în Rusia ca o societate clandestină, cu rădăcini puternice în fosta Ohrană ţaristă, noul guvern sovietic de după 1918 a realizat dezavantajul ce-1 avea în faţa marilor puteri de la acea vreme. Punând bazele C.E.K.A., Lenin a încercat permanent să monitorizeze interesele strategice ale Marii Britanii, Germaniei, Franţei şi Italiei. Fiecare dintre aceste ţări se aflau într-o perioadă de formare, incipientă a structurării propriilor servicii secrete, în scurt timp Rusia reuşind deja infiltrarea unor agenţi în poziţii guvernamentale cheie ale statelor ţintă, de unde să poată obţine atât de indispensabilele secrete militare şi economice ce fundamentau politica lor externă.

Până la mijlocul anilor 30, Statele Unite au fost plasate într-un con de umbră, într-o sferă de interes periferică, comparabilă cu ardoarea sovieticilor de a ştii tot ce mişcă în cancelariile principalelor puteri europene. Odată însă cu declanşarea Războiului Rece, punctele de atracţie pentru spionajul sovietic au devenit S.U.A. şi Marea Britanie, ţări de altfel în care au fost repurtate adevărate performanţe în materie de plasare a unor cârtiţe sau de recrutare a unor agenţi dubli. Cazurile Cambridge Five, Robert Hanssen sau Aldrich Ames fac încă deliciul prelegerilor pe teme de intelligence.

Războiul Rece sau Războiul Ideologiilor a reprezentat vreme de o jumătate de secol, confruntarea dintre cele două sisteme social politice diferite: democraţia de tip occidental şi totalitarismul de tip sovietic. Anii de după cel de-al doilea război mondial s-au remarcat nu numai prin începutul Războiului Rece: în timp ce ţări devastate sau înfrânte în război se reconstruiau, apăreau noi naţiuni şi alianţe. Aceste schimbări au condus la apariţia unor noi structuri de securitate, inclusiv acelea care vor avea o importanţă deosebită pe arena internaţională a informaţiilor. Unele vor opera în primele linii ale Războiului Rece, altele vor juca un rol semnificativ în formularea şi aplicarea politicii externe şi de apărare a statelor lor.

Activitatea serviciilor secrete ruse a suferit o extra-

A

ordinară metamorfoză. începând cu anul 1945, obiectivul prioritar l-au constituit secretele atomice şi punerea la punct a strategiei nucleare. Apoi accentul a fost mutat pe avioane şi rachete, iar ulterior pe tehnica navală şi submarină. Echilibrul nuclear a provocat o schimbare de atitudine, accentul principal punându-se pe obţinerea secretelor diplomatice şi a celor referitoare la forţele convenţionale ori pe activitatea laboratoarelor unde se experimentau armele biologice.

Spionajul a căpătat un nou impuls, mai ales datorită faptului că, în condiţiile războiului atomic, marja de avertizare a devenit mult mai redusă. Aceasta a impus plasarea de spioni cât mai sus în ierarhia statelor rivale. Pe de altă parte, spionajul aerian care, prin sateliţii şi avioanele spion au furnizat tot mai multe detalii despre activităţile militare ale adversarilor, a impus analizarea şi interpretarea acestora până la cele mai mici detalii prin oameni

de cea mai înaltă specializare. De la începutul Războiului Rece, temperatura pe frontul agenţilor secreţi a crescut necontenit, aproape până la punctul de fierbere.

în Uniunea Sovietică, odată cu elaborarea noi linii de partid, în activitatea structurilor informative secrete sovietice s-au produs mutaţii profunde în structura şi activitatea lor, acestea fiind restructurate. Noii conducători ai partidului şi statului sovietic (după moartea lui Stalin) au încercat să limiteze puterea serviciilor secrete, ca poliţie politică. Aceste acţiuni au însemnat mai degrabă o destalinizare a structurilor de intelligence, şi nu o democratizare a acestora.

Caracterul servicilor de informaţii şi de securitate s-a extins de la URSS la ţările satelit. Predomina o strânsă colaborare între serviciile din ţările care făceau parte din Tratatul de la Varşovia, indispensabile stabilităţii întregului ansamblu. Pe întreaga perioadă a anilor dominanţi ai comunismului în Europa de Est, KGB şi-a dezvoltat şi sedimentat o legătura strânsă şi neîncetată cu serviciile de securitate şi de informaţii ale regimurilor totalitare ale Europei Răsăritene, însă relaţiile se schimbaseră de-a lungul anilor.

Dacă la începutul anilor '50, potrivit unui studiu secret al CIA, KGB exercita un control aproape total asupra acestor servicii, iar eetăţenii sovietici ocupau adesea poziţii cheie în acestea, la începutul deceniului 6, serviciile secrete ruse au devenit foarte liberale în transmiterea informaţiilor de interes pentru serviciile de informaţii partenere. Pe la mijlocul anilor '70 acestea operau cu un grad mai mare de independenţă, relaţiile devenind mai mult un mecanism consultativ, aşa cum sovieticii pretin- seseră întotdeauna că ar fi. Niciodată însă ei nu au renunţat la a-şi păstra neclintită teoria conform căreia un rus una gândeşte, alta vorbeşte şi cu totul altceva va face. Teorie care însă în câteva cazuri a dat greş, fiind de notoritate agenţii sovietici ce au defectat către Occident, amintind aici doar câteva exemple: Anatoli Golitsyn, Yuri Nosenko, Oleg Kalugin, Oleg Gordievsky.

începând cu Opricina lui Ivan cel Groaznic şi Ohrana ţaristă, continuând cu temuta CEKA a lui Felix Djerjinski, devenind prin restructurări succesive — GPU, OGPU, NKVD, MGB — KGB sovietic, Rusia şi-a impus dominaţia pe frontul secret, evidenţiindu-se prin numeroase metode şi practici inovatoare în domeniu, aplicate în cadrul unor operaţiuni minuţios concepute, care au creat un adevărat mit în jurul serviciilor sale secrete.

Imaginea lui Felix nu a dispărut vreodată din sufletele agenţilor secreţi. Deşi mulţi s-au lăudat că odată cu detronarea statuii acestuia din faţa imobilului Lublyankăi (restitutio în integrum la chiar câteva zile după desemnarea lui Putin ca preşedinte al Federaţiei Ruse) va dispărea şi spiritul acestuia. Ce greşeală enormă! în spatele faţadei totul a rămas neschimbat. înainte de puci, KGB se află măcar sub coordonarea, sau cel puţin, supravegherea partidului. Noul KGB a devenit însă o forţă politică idepen-

dentă care a început să-şi apere propriile interese. Cu noua lor mască, serviciile secrete ruse s-au metamorfozat într-o instituţie ce s-a plasat discret deasupra puterilor şi organelor decizionare cele mai înalte.

De la mari companii, concernuri sau holdinguri, pâna la multinaţionale de pretutindeni deja globalizate, de la simple o.n.g.-uri până la veritabile centre de putere, în fiecare dintre acestea vom regăsi, mai devreme sau mai târziu, dar inevitabil, una dintre... fantomele din Lubianka.

Cosmetizările de faţadă, sau după o expresie mai elevată, adaptarea la noile condiţii impuse de regimul democratic, sunt de domeniul evidenţei. Sovieticii au plecat pentru a rămâne, opina în tezele sale Jean François- Deniau, referindu-se desigur la mijloacele folosite în continuare de serviciile secrete ruse în revitalizarea sistemului politic cangrenat de birocraţia kremlinistă şi a unei economii muribunde.

Apreciat mai mereu ca fiind cel mai agresiv şi mai profesionist dintre toate serviciile secrete, KGB a ştiut întotdeauna să se concetreze pe obiective precise şi clare. Modern şi inovator mai mereu, nu doar în concepţie, ci şi în acţiune, suplu în structuri, dotat cu mijloace tehnice de ultimă generaţie, agrenajul de spionaj rus şi-a păstrat permanent spiritul dominant, constând din profunzime, perseverenţă şi profesionalism dus, câteodată, până la perfecţiune. Totul înconjurat de platoşa unui patriotism de nezdruncinat.

Tiberiu Troncotă Bistriţa, aprilie 2008

Silviei şi M M jmfinü mm**,.

Mamei mi-a arătat impwtml® cÜÄ..

INTRODUCERE laj

A

încă din 1917, în momentul triumfului Revoluţiei Bol- şeviste, Uniunea Sovietică de atunci şi Federaţia Rusă de acum, au experimentat schimbări profunde atât în politica internă cât şi în cea externă. De la Lenin la Putin, conducătorii Rusiei au încercat să conducă prin represiune şi folosind serviciile lor secrete ca o armă în plus pentru a-şi conduce supuşii.

Ceka, OGPU, GPU, NKVD şi KGB au fost servicii de securitate create cu unicul scop de a-i controla pe cetăţeni. KGB sau Comitetul Pentru Securitatea Statului, este, fără nicio îndoială, nu numai un fenomen social al lumii spionajului dar şi al istoriei contemporane. Atunci când KGB a fost desfiinţat când purta numele de „Centrul” de către preşedintele Boris Elţîn, după 37 de ani de dominare (din martie 1954 până în octombrie 1991) nume cu care era cunoscut spionajul sovietic, dispărea unul dintre cele mai bune aparate de control al societăţii însăşi. Timp de mulţi ani, KGB a controlat artele, ştiinţele, literatura, educaţia, presa, religia şi, de ce să nu o spunem, forţele armate, politica şi chiar Partidul Comunist.

Nimic nu se mişca între graniţele marii URSS fără ştiinţa KGB. „Conceptul ştiinţific al dictaturii nu înseamnă mai mult sau mai puţin decât o putere fără

limite care să se bazeze direct pe forţă, care să nu fie delimitată, care să nu fie oprită de nicio lege sau de nicio regulă absolută.

Niciun alt lucru decât acesta” scria însuşi Lenin în 1920. Dar, în mod sigur, aceasta va fi cea mai bună definiţie a ceea ce va deveni KGB sau, mai bine zis, ce a fost lăsat să j devină, la treizecişipatru de ani după fraza lui Lenin.

A

In timpul anilor'60 şi până la finele Războiului Rece, KGB a fost o forţă primordială prin care liderii Partidului; Comunist al Uniunii Sovietice îşi menţineau dictatura asupra poporului sovietic, exportând respectiva dictatură ! în aşa-numitele ţări-satelit. Represiunile exercitate de către Uniunea Sovietică în Germania în iunie 1953, în Ungaria j în 1956 şi în Cehoslovacia în 1968 au fost în parte proiec- j täte şi executate de către puternicul KGB iar câţiva din protagoniştii lui ridicaţi la rangul maxim al elitei sovietice, j cum este cazul lui Iuri Andropov, preşedinte al KGB (mai j 1967-mai 1982), care a devenit ulterior conducătorul su-1 prem al URSS după moartea lui Leonid Brejnev.

Ivan Alexandrovici Serov, primul preşedinte al KGB, a obţinut îndoielnica onoare de a fi poreclit „Călăul din Un- 1 garia” din cauza represiunii exercitate asupra liderilor. „Revoltei Ungare” din 1956.

Operaţiunile realizate de către KGB în timpul Războiului Rece au demonstrat clar că serviciul de spionaj era într-adevăr „spada şi scutul” (simbolul KGB) partidului. O organizaţie care deservea atât Statul sovietic cât şi Partidul Comunist dar şi pe liderii ambelor grupuri. „Spada este mijlocul prin care conducătorii sovietici îşi impun voinţa. Scutul este simbolul care îi protejează de duşmanii lor” a scris specialistul în serviciile de spionaj ale Uniunii Sovietice, John Barrow.

Caracteristicile care diferenţiau KGB de alte servicii de spionaj, cum ar fi CIA, MI6 şi chiar Mossad-ul israelian erau extraordinara dependenţă de oligarhia partidului şi de forţa şi protecţia pe care acesta o conferea KGB însuşi, motiv pentru care liderii politici ai fostei URSS i-au dăruit KGB îndeajuns de multe mijloace, puteri şi responsabilităţi pentru a crea un „Stat înăuntrul altui Stat” deoarece asta a fost KGB în anii conducerii sovietice.

Dar istoria, acum cunoscută, a KGB, în multe ocazii a presupus un pericol inclusiv pentru aceiaşi lideri care au ajutat la crearea unui monstru precum spionajul sovietic şi care, în mai mult de o ocazie, s-a întors împotriva lor. De exemplu, în 1964, KGB a sabotat o importantă iniţiativă sovietică sub forma unei apropieri de Germania Occidentală, care a dus la căderea lui Nikita Hruşciov; sau în 1991, când Vladimir Alexandrovici Kriuciov, preşedintele de atunci al KGB (august 1988-august 1991), a decis să sprijine grupul de conspiratori care intenţionau să realizeze o lovitură de stat împotriva preşedintelui Mihail Gorbaciov pentru a opri reformele iniţiate de acesta, fapt ce a dus la dispariţia Uniunii Sovietice şi naşterea Federaţiei Ruse.

In ciuda acestor lucruri, relaţiile între Kremlin şi KGB au continuat să fie foarte strânse şi, în multe ocazii, s-a ajuns să se spună că nu se ştia foarte bine dacă „KGB servea Kremlinul sau Kremlinul KGB”. Atunci când ambiţiile puterii sovietice erau oprite în străinătate, KGB mărea operaţiunile de spionaj în străinătate; atunci când apărea o nemulţumire profundă şi disensiune în cadrul populaţiei sau sectoarele acesteia împotriva regimului,

KGB mărea represiunile împotriva chiar acelor sectoare prin execuţii, torturi sau, în cele mai bune cazuri, exportări în Gulaguri.

KGB a organizat o reţea imensă de informatori şi denunţători care se întindea până la cele mai îndepărtate margini ale societăţii sovietice. Agenţii săi erau infiltraţi din Statul Major al Forţelor Armate până la cel mai umil sat din Siberia. Totul şi toţi erau controlaţi. Agenţii KGB supravegheau persoanele, familiile, prietenii acestora cât şi pe duşmani. Echipele de supraveghere electronică supravegheau şi protejau comunicaţiile conducătorilor ţării şi ai partidului. KGB supraveghea, cu ajutorul Gărzii Graniţelor, suprafaţa graniţelor terestre şi maritime de aproape 07.000 de kilometri.

KGB supraveghea economia şi ancheta infracţiunile economice grave cum ar fi „planificarea incorectă” sau „dezorganizarea producţiei”, iniţiativa privată neautorizată, piaţa neagră sau specula cu monedă naţională sau străină. De exemplu, între 1961 şi 1964, aproape trei sute de persoane au fost executate de către KGB deoarece au comis delicte economice.

Un alt exemplu de control al KGB şi al partidului prin acesta sunt aşa-numitele sondaje în cadrul populaţiei. In fiecare lună, agenţii şi informatorii KGB erau trimişi într-o zonă a URSS pentru a-i întreba pe cetăţeni ce credeau despre diferite teme. Informaţia era transmisă liderilor partidului care o foloseau, aproape întotdeauna, împotriva propriului popor.

„Era paradoxal ca regimul să facă un efort mare cu ajutorul KGB ca să împiedice ca cineva să vorbească şi, în acelaşi timp, să facă un efort atât de mare să trimită KGB ca să afle despre ce vorbea lumea”, explica Andrei Amalrik, un fost agent KGB internat într-un Gulag siberian în 1970 din cauză că a răspândit zvonuri împotriva Statului. Totuşi, nimeni nu a definit mai bine munca KGB ca scriitorul Anatoli Kuznetsov care, după ce a fugit în Marea Britanie în 1969, a declarat: „Toată lumea ştie că numărul de persoane executate de către KGB ajunge la multe milioane. Dar dacă ne oprim să calculăm numărul de persoane terorizate şi torturate de către KGB, nu avem altă soluţie decât să includem întreaga populaţia Uniunii Sovietice”.

Aceasta carte încearcă, într-o manieră simplă, în cele aproape cincisute de întrebări, să dea răspunsuri la multe dintre codurile secrete până atunci, care au transformat KGB într-unui din cele mai dure aparate represive ale fostei Uniuni Sovietice dar, de asemenea, într-unui dintre cele mai bune şi eficace servicii de spionaj din întreaga istorie contemporană.

Capitolul I

ORIGINI

Ce înseamnă literele KGB?

KOMITET GOSUDARSTVENNOIBEZOPASNOSTI (Comitetul pentru Securitatea Statului).

Când a fost înfiinţat KGB?

Pe 13 martie 1954. KGB a fost înfiinţat de către Consiliul de Miniştri, într-un efort al liderilor sovietici de a recăpăta controlul serviciilor de securitate după moartea lui Iosif Stalin şi căderea lui Lavrenti Beria, atotputernicul şef al aparatului de securitate al dictatorului sovietic.

Până când a activat KGB?

Până pe 6 octombrie 1991.

Când s-a proiectat structura organizativà a KGB?

A

In 1954, când s-a hotărât reorganizarea aparatului politic de până atunci. La finele anilor optzeci, KGB era o agenţie foarte centralizată, cu controale severe impuse de către Politbüro cartierului general al KGB de la Moscova.

Cum a fost gândit iniţial KGB?

Ca un departament statal aflat în subor&nea Consiliului Miniştri. Pe 5 iulie 1978, o nouă lege «probată

de către Consiliul de Miniştri a schimbat statutul KGB. j

A *

In conformitate cu Constituţia Sovietică din 1977, Consiliul de Miniştri era responsabil cu coordonarea şi 4 conducerea muncilor ministerelor şi comitetelor Statului, inclusiv a KGB. Dar în 1989, Sovietul Suprem? avea prea putină putere şi control asupra operaţiunilor KGB. ' ' j

'i

Istoric vorbind, cine era în realitate orga-, nizaţia care stă la originea KGB? j

Oprichnina, forţa poliţienească creată de către Ivan I cel „Groaznic” în 1565. Această organizaţie este cea mai f veche din Rusia şi adevărata precursoare a organi-* zaţiilor precum Ceka, OGPU, GPU, NKVD sau i KGB. Atunci când Ivan cel „Groaznic”, primul Mare 1 Duce de Moscova s-a ridicat împotriva puterii ţarului, a înfiinţat Oprichnina. Era compusă din 6.000 de? soldaţi de cavalerie în uniformă neagră, călare pe cai de; aceeaşi culoare. în acest fel impuneau teroarea oriunde mergeau. Simbolul lor era un cap de câine traversat de o mătură, poate pentru a simboliza faptul că membrii săi aveau ca scop măturarea de pe hartă a tuturor duşmanilor lui Ivan cel „Groaznic”.

Ce masacru celebru au realizat membrii

Oprichninei?

în 1570, timp de cinci săptămâni, soldaţii Oprichni- nai au ocupat oraşul Novgorod şi au început sâ-i omoare pe toţi bărbaţii şi bătrânii. Femeile au fost torturate şi executate iar fetele între 10 şi 15 ani folosite ca sclave Moxuale

timp de treizecişicinci de zile. Membrii (iprichninei au primit proprietăţi şi titluri pentru uervicii aduse Statului. In final, în 1572, Oprichnina a fost desfiinţată. Nu s-a mai cunoscut o asemenea forţă de securitate a Statului în Rusia până în 1697.

Cine a moştenit puterile Oprichninei?

Preobrajensky sau „Biroul”, organizaţie creată de către ţarul Petru I în 1697 pentru a-i suprima pe inamicii interni ai Statului. în realitate, membrii săi nu activau ca forţă poliţienească politică. „Biroul”, cum era cunoscut, era format din două regimente, Preobrajensky şi Gărzile Semionovsky. Obiectivele lor era lupta împotriva pieţei negre a tutunului şi anchetarea crimelor politice. în atribuţiile lor intrau anchetarea şi supravegherea oricărui cetăţean rus. Mai târziu, Preobrajensky a fost întărită de către boyari (nobili) pentru sarcinile de anchetă speciale. Aceştia din urmă erau autorizaţi să folosească forţa şi metode de tortură pentru a obţine o mărturisire din partea arestaţilor sau îi suspecţilor. în puţin timp, Preobrazhensky-ul a devenit un aparat de tortură şi represiune.

Ce caz celebru a anchetat Preobrajensky?

A examinat în parte rolul jucat de fiecare dintre cei 1.714 soldaţi ai revoltei din 1698. Toţi au fost torturaţi timp de şase săptămâni şi condamnaţi ulterior la moarte. Petru I a comutat pedeapsa de moarte a 500 de soldaţi, care aveau mai puţin de 20 de ani, cu tăierea mâinilor şi trimiterea în exil în Siberia. Când Petru I şi-a stabilit curtea la Sankt Petersburg, Preobrajensky a rămas la Moscova. „Biroul” a fost desfiinţat în 1729, la patru ani după moartea ţarului Petru I şi după trei- ţ zeci de ani de represiune împotriva duşmanilor Statului.

I

Cine era şeful Preobrajensky?.jj

Prinţul Fiodor Romodanovsky, un prieten din1 copilărie al ţarului Petru I. Biografii săi îl descriau ca i pe „un om brutal, sângeros, sălbatic şi devotat monarhiei1 lui Petru I”. înainte de a fi numit şef al Preobrajensky j prinţul fusese guvernatorul Moscovei, şef al poliţiei şi; amiral, rămânând şef al „Biroului” până la moartea saj în 1717.1-a urmat fiul său, prinţul Ivan Romodanovsky, care a 1-a condus până la desfiinţarea sa în 1729.

i

Cine à preluat puterile Preobrajensky?]

Okhrannoye Odyelyenye sau Ohrana, aparatul de securitate rus din timpul perioadei ţarilor. A fost în; realitate ţarul Petru I „cel Mare” (1672-1725), fondatorul! Rusiei moderne, cel care a creat Ohrana, cu toate căi funcţiile le realiza Preobrajensky. După moartea lui; Petru I şi desfiinţarea „Biroului”, Ohrana a preluat controlul securităţii Statului. Cel care, ani mai târziu,; a ajutat la reorganizarea Serviciului Secret Rus într-un ' Departament de Protecţie a Statului, era spionul prusaci Wilhelm Stieber. Ţarul Alexandru I era cel care se îndoia de Stieber, un străin, care să îi reorganizeze; serviciile secrete.Ţarul

afirma că serviciile secretei controlate de un om ca Stieber nu făcea ca Rusia să fie*

A O

mai sigură. însuşi ţarul avea să fie asasinat într-un atentat cu bombă la Sankt Petersburg în 1881.: Numeroşi agenţi ai Ohranei îi informau şi pe bolşevişti, unul dintre ei fiind Iosif Vissarionovici Djugaşvili care! şi-a schimbat numele în Iosif Stalin.

Câte birouri avea Ohrana în străinătate?

Unul la ambasada rusă din Paris. Câteva din principalele sale greşeli au fost erorile de informare din (impui războiului Ruso-Japonez (1904-1905) cât şi faptul că nu a estimat forţa inamicilor Statului, fapt care a provocat sfârşitul dinastiei Romanov în 1917.

Structural vorbind, care este organizaţia care Ntă la originile KGB?

Ceka, cuvânt derivat din rusă Chrezvychainaya Komissiya po Borbe s Kontr-revolutisiei i Sabotazhem (Comisia Extraordinară pentru Combaterea Contrarevoluţiei şi a Sabotajului). Ceka a fost organul responsabil de securitatea Statului din 1917 până în 1922. în 1922 a fost redenumită GPU iar în 1923 a fost redenumită din nou ca OGPU, nume pe care 1-a păstrat până în 1934.

Când a fost creată Ceka?

Pe 20 decembrie 1917. La doar câteva săptămâni după venirea la putere a bolşeviştilor, Lenin s-a concentrat pe crearea Cekăi ca poliţie secretă a regimului pentru a proteja idealurile Revoluţiei Bolşevice. Ceka (;ra iniţial relaţionată cu marinarii care au început Kevoluţia.

Cine a fost primul conducător al Cekăi?

Lenin 1-a numit pentru a conduce Ceka pe Felix Djerjinski, un agitator politic şi moştenitorul unei

A

familii nobile poloneze. In timpul Revoluţiei, Djerjinski s-a ocupat personal de securitatea lui Lenin şi a altor

lideri revoluţionari. i

Ce profesie dorea să practice Felix Djerjinski înainte de a deveni spion?

Dorea să fie preot catolic dar mişcările revoluţionare din Europa începuturilor secolului XX i-au atras mai mult atenţia. i

Cum îi plăcea să fie numit Felix Djerjinski?

I

„Cavalerul Proletariatului”. ţ

Din ce cauză a murit Djerjinski?

i

Există două versiuni despre moartea sa. Una din ele] este că atotputernicul şef al Cekăi a murit de un infarct! după o discuţie cu Stalin pe 20

iulie 1926. A doua: versiune, şi cea mai răspândită, este că în acel 20 iulie 1926 şi în timpul unei discuţii aprinse, Stalin 1-a lovit

puternic în tâmplă pe Djerjinski, omorându-1 pe loc. j

Care sunt cele trei sarcini principale pe care1 le-a primit Ceka?

1. Anchetarea şi lichidarea oricărei tentative sauJ acţiuni legate de contrarevoluţie şi sabotaj în orice) loc, dinspre şi înspre Rusia. j

2. Trimiterea în judecată şi în faţa tribunalelor] revoluţionare a tuturor sabotorilor şi contrarevo-j luţionarilor cât şi elaborarea de măsuri împotriva lor.

3. Realizarea de anchete preliminare ca să se vadă dacă I era cazul să se adopte măsuri preventive.

Ce tribunale ilegale a creat Ceka pentru a-i putea executa pe suspecţi fără să treacă printr-un tribunal obişnuit?

Tribunale formate din trei membri ai Cekăi, numite Troika. Primele execuţii ale Cekăi au avut loc la Petrograd. Ceka a condus aşa-numita „Teroare Roşie", înfiinţând lagăre de concentrare şi realizând execuţii NU mare fără judecată.

Câţi agenţi lucrau pentru Ceka?

La o lună după crearea acesteia, lucrau 23 de agenţi. în 1919, 37.000 de agenţi; în 1921, 31.000 de civili, 137.000 de soldaţi din trupele de securitate şi 1)4.000 de gardieni de frontieră.

Ce putere a primit Ceka în martie 1920?

Agenţii Cekăi au fost autorizaţi să deporteze în lagăre de muncă şi timp de maxim cinci ani pe oricine era suspect că realiza activităţi contrarevoluţionare. După ce petreceau cinci ani închişi, erau trimişi la judecată în tribunale obişnuite, care puteau să le mărească pedeapsa fără a ţine cont de cei cinci ani petrecuţi în lagăre.

Ce departament s-a creat în interiorul Cekăi pentru a-i urmări pe contrarevoluţionari în afara Uniunii Sovietice?

Pe 20 decembrie 1920 s-a creat Departamentul Extern al Cekăi (Inostranny Otdel) sau INO. Primul şef al INO-ului a fost Mihail Triliser. Primele sale reţele de anchetă s-au concentrat pe ofiţerii „albi", inamici ai fostului regim ţarist şi care se întâlneau la Berlin.

De ce şi-a schimbat numele Ceka?

Din cauza exceselor provocate de către Ceka şi conducătorii ei s-a decis să fie redenumită, pe 6 februarie 1922, Administraţia Generală Politică (Gosudarts- vennoye Politichekoye Upravleniye) sau GPU. GPU se afla în subordinea Comisariatului pentru Probleme Interne al Poporului sau Narodnyy Komisariat Vnutrennikh Del (NKVD), înfiinţat în 1922. Atât GPU cât şi NKVD erau în subordinea lui Felix Djerjinski. în iulie 1923 GPU a devenit un comisariat independent, Administraţia Unită a Politicii Statale (Ob'edinyonnoye Gosudarstvennoye Politicheskoye Upravienlye) sau OGPU.

Cine a fost primul director al OGPU şi succesorul lui Felix Djerjinski?

Viaceslav Rudolfovici Menjinski. A fost şeful OGPU din 1926 până în 1934. Succesorul lui Djerjinski, Menjinski era un polonez de origine nobilă. A fost subdirector al GPU din 1923 până în 1926 şi, din acel an, şef al OGPU. Viaceslav Rudolfovici Menjinski a decedat la 10 mai 1934 victimă a unui atac de cord. în iulie 1934, OGPU a fost desfiinţată iar apoi preluată, împreună cu NKVD, de către Administraţia Principală pentru Securitatea Statului.

Când a fost creat NKVD (Narodnyy Komisariat Vnutrennikh Del)?

NKVD era succesorul GPU şi al OGPU şi predecesorul MVD, NKGB şi al MGB-ului. Organ de iKîcuritate şi de spionaj extern al dictatorului Stalin, N KVD avea o structură gigantică în care erau reunite Horviciile de spionaj, trupele de la graniţă, conducerea numeroaselor instituţii, inclusiv a teribilelor Gulaguri. înfiinţarea NKVD este legată de decizia lui Stalin de a-1 asasina pe Serghei Kirov, liderul revoluţionar care, în 1934, era şeful Partidului Comunist din Leningrad, cea mai puternică entitate a organizaţiei partidului sovietic. I»e 10 iulie 1934, OGPU a intrat în subordinea NKVD iar Genrikh Iagoda, un infractor cu state vechi al I,ororii staliniste a fost numit primul şef al puternicei agenţii de spionaj şi securitate.

Pe 1 decembrie 1934, în Leningrad, Serghei Kirov se îndrepta pe jos către sediul Partidului Comunist. Kscorta lui nu era prezentă în acea seară. Brusc, un tânăr asasin a ieşit din umbră şi 1-a împuşcat pe Kirov în ceafă. Rapid, NKVD a condus ancheta asasinatului şi i-a arestat pe asasini, pe cei din escorta.lui Kirov şi pc alte 116 persoane inclusiv şi pe familiile lor. Toţi au lost executaţi.

Cine erau pălăriile Albastre”?

.Agenţii NKVD. După executarea responsabililor de asasinarea lui Serghei Kirov, agenţii NKVD obişnuiau să folosească o şapcă de culoare albastră. Ei erau noua elită a societăţii sovietice. Datorită loialităţii sale, Iagoda a fost promovat la gradul de Comisar General pentru Securitatea Statului.

Când a început declinul lui Genrikh Grigo- rievici Iagoda?

Născut în 1891, Iagoda era fiul unui avocat evreu din Letonia. De profesie farmacist, primul servici al lui Iagoda a fost în cadrul laboratorului de toxicologie al Kremlinului. Atunci când Viaceslav Menjinski a fost numit şef al OGPU în 1926, Yagoda a fost numiţ adjunctul său. In 1934, din cauza felului foarte puţin autoritar de conducere al agenţiei de spionaj şi à sănătăţii precare a lui Menjinski, Yagoda a preluaţi controlul OGPU-ului. în data de 10 iulie a aceluiaşi anj OGPU a fost absorbită de către NKVD, dar Yagoda a rămas în fruntea ei autonumindu-se Comisar General (rangul de Mareşal al Uniunii Sovietice în cadrul Armatei) pentru Securitatea Statului.

Cum era caracterizat Genrikh Grigorievici Iagoda?

Iagoda era exemplul clasic al birocratului corupt de! excesul de putere. Stalin nu a fost niciodată convins îni totalitate de puterea lui Iagoda, în general din cauză] antisemitismului său, care îl făcea să-1 vadă pe şeful NKVD ca pe un exemplu clar al „conspiraţiei evreieşti”; în cadrul structurilor statului. în 1936

Iosif Stalin a decis să îl demită pe Iagoda, care a fost denunţat pentru! activităti contrarevoluţionare de către succesorul său în;

'A -1

funcţie, Nikolai Ejov. In data de 3 aprilie 1937 a fost arestat, acuzat că lucra pentru Ohrana şi pentru! serviciile secrete germane şi că ar fi fost folosit de acestea pentru a se infiltra în Ceka. După un proces teatral, Genrikh Grigorievici Iagoda a fost executat laj vârsta de 47 de ani iar soţia şi sora lui Iagoda au fost trimise într-un Gulag.

Ce altă versiune despre moartea lui Genrikh Grigorievici Iagoda se povesteşte?

După ce i s-au luat toate titlurile, onorurile şiiş proprietăţile, Iagoda a fost arestat şi transferat la] Lubianka. în data de 18 martie 1937, în timp ce se pre-> gătea sà intre în biroul lui Ejov, un ofiţer 1-a împuşcat III ceafă. Timp de două săptămâni, toţi oamenii care fuseseră în subordinea lui Iagoda au fost arestaţi şi executaţi. Aproape 3000 de membrii ai NKVD au fost executaţi în acele zile ale lui 1937.

Ce canal celebru a ordonat să se construiască cu prizonierii regimului sovietic Genrikh Gri- Horievici Iagoda ?

A condus personal, construirea canalului care unea Marea Albă cu Marea Baltică. Canalul a fost construit între noiembrie 1931 şi august 1933. Pentru el au fost folosiţi aproximativ 300.000 de prizonieri-sclavi, dintre care au murit aproape 120.000 din cauza efortului. Dar canalul nu era foarte adânc iar navele mari, din cauza pescajului, nu puteau să-1 traverseze.

Cine a reuşit să-i smulgă puterea lui Genrikh Iagoda din fruntea NKVD?

Nikolai Ivanovici Ejov. Acesta era şeful Comisiei de Control a Partidului Comunist şi, de aceea, singurul care putea exercita o anumită presiune asupra lui Iagoda, NKVD şi a oamenilor săi. Ejov a mărit presiunea asupra lui Iagoda până când acesta a fost obligat să demisioneze în 30 septembrie 1936.

Cât timp a fost Ejov şeful NKVD?

Din 1936 până în 1938, o perioadă în care au avut loc cele mai multe morţi, execuţii şi deportări în Gulaguri în timpul epurărilor staliniste sau ale „Marii Terori” împotriva comandanţilor supremi ai Armatei

Roşii. Această perioadă a fost denumită Ejovcina, în onoarea lui Ejov. Nikolai Ivanovici Ejov, singurul şef de. origine rusă al NKVD, s-a alăturat Partidului Comunist: în 1917 şi a ocupat diverse posturi în provincie până când a fost remarcat de către însuşi Stalin. In 1934 a fost' numit membru al Secretariatului Comitetului Central şi şef al Comisiei de Control a Partidului. La puţin timp a fost numit Comisar al Poporului pentru Problem Interne şi, în final, şef al NKVD pe 30 septembrie 1936.;

Ce a cauzat căderea lui Nikolai Ivanovici Ejovi

i W.

La un moment dat, Stalin a început să-1 privească pe- Ejov ca pe un viitor duşman şi, de aceea, ca pe un şef care trebuia epurat. In final, pe 8 decembrie 1938, Ejov! a fost demis din funcţia de şef al NKVD cu toate că a fost? păstrat în fruntea Comisariatului Poporului pentrii. Transportul Fluvial. în februarie 1939, Nikolai Ivanovici Ejov a dispărut în timp ce se îndrepta de la reşedinţa sa către sediul Comisariatului. Nu a existat niciun proces sau vreo acuzaţie formală. Nu s-a aflat niciodată.- soarta lui Ejov. j

Unii asigură că fostul şef al NKVD a fost executat din ordinul lui Stalin, s-a sinucis sau a fost internat într-uri; spital pentru bolnavi mintali până când a decedat. Ejov avea 44 de ani atunci când a dispărut.

Cine au fost şefii NKVD?

Iulie 1934-septembrie 1936 Genrikh YagodaJ

Septembrie 1936-decembrie 1938 Nikolai Ejov

Decembrie 1938-februarie 1941 Lavrenti Beria 1

Iulie 1941-1946 Lavrenti Beria

Unde aveau loc execuţiile unităţilor speciale ale NKVD în timpul epurărilor din 1937?

Atunci când a început aşa-numita „Mare Teroare”, primele victime s-au înregistrat în cadrul Statului Major al Armatei. Toţi membrii săi au fost arestaţi şi executaţi pe loc sub aclizaţia de înaltă trădare. Execuţiile erau realizate în celulele Lubiankăi, în clădirea de la numărul 11 al străzii Djerjinski şi în celulele Hpeciale ale închisorii Lefortovo. Trei dintre cei mai i nalţi mareşali ai Uniunii Sovietice au fost executaţi de nitre NKVD. 14 dintre cei 16 comandanţi; 60 dintre cei 07 de comandanţi ai corpurilor de Armată; 136 dintre cei 199 de comandanţi ai diviziilor; 221 dintre cei 397 de comandanţi de brigăzi şi alţi mii de ofiţeri.

Ce era Smersh?

O organizaţie sovietică de spionaj creată şi denumită de către însuşi Iosif Stalin. Numele provine din abrevierea cuvintelor ruseşti Smert shpionam sau „moarte.spionilor”. Smersh se ocupa de descoperirea trădătorilor şi dezertorilor din Armată iar membrii săi aveau ca sarcină, în timpul bătăliilor, să-i împuşte pe toţi acei soldaţi ruşi care încercau să părăsească linia frontului. IJn alt rol pe care îl aveau oamenii Smersh era acela de a-i aresta şi executa pe toţi acei prizonieri sovietici care reuşiseră să fugă de la germani. Stalin a ordonat să fie executaţi toţi aceia care se întorceau în viaţă deoarece „în laşitatea lor s-au lăsat capturaţi de către inamic”. De asemenea, realizau sarcini de contraspionaj împreună cu forţele armate. Smersh a fost creat în 1941 de către Lavrenti Beria în conformitate cu o idee de-a lui Stalin şi ca o agenţie a NKVD.

In ce perioadă a funcţionat Smersh ca o agenţie independentă?

Din 14 aprilie 1943 până în 16 martie 1946. CK perioadă, Smersh a fost condus de către un protejat al ij lui Beria, generalul-colonel V.S. Abakumov, cu rangul, de înalt Comisar pentru Securitatea Statului.

In câte administraţii era împărţit Smersh?

k

— Prima Administraţie. Plasa membrii Smersh în toate instituţiile publice şi în cadrul Forţelor Armate. în fiecare unitate, batalion sau divizie. Această i administraţie se ocupa, de asemenea, şi de; recrutarea infractorilor. i

— A Doua Administraţie. Realiza operaţiuni de sprijin: a partizanilor sau a activităţilor poliţiei militare şi furniza forţe speciale de securitate pentru cartierele 1 generale. t

— A Treia Administraţie. Primea, administra şi'Jj transmitea datele de spionaj strânse de către agenţii] Smersh.

— A Patra Administraţie. Realiza anchete legate de 1 membrii Forţelor Armate suspectaţi de activităţi; antisovietice şi civile în ariile din apropierea zonelor I; militare.

— A Cincea Administraţie. Aducea suspecţii în faţa tribunalelor Smersh formate din trei ofiţeri (Troika) f ai respectivului servici de spionaj. Culegea dovezilor împotriva suspecţilor pentru a le prezenta împotriva lor în procesele Troikăi.

Ce misiune celebră a realizat unitatea Smersh care era repartizată în cadrul Armatei a treia de Şoc?

Sub comanda locotenentului-colonel Ivan I. Klimenko, unitatea Smersh, împreună cu oamenii celei de-a treia Armate de Şoc Sovietice, au intrat, în mai 1945, în Cancelaria Reich-ului şi au pătruns în buncărul lui Hitler. Conform unui martor, Klimenko a găsit corpurile lui Adolf Hitler, Eva Hitler, Josef Goebbels, Magda (ioebbels şi ale celor şase copii ai lor care fuseseră ucişi de către mama lor. Ofiţerii Smersh au făcut autopsia cadavrului lui Hitler pentru a-şi da seamaa că nu era o sosie a Führer-ului german.

Când a fost desfiinţat Smersh?

în 1946 Smersh a fost desfiinţat iar funcţiile sale au Ibst preluate de către al Treilea Directorat (contraspionaj) din cadrul noului MGB (Ministerul pentru Securitatea Statului).

Care au fost rezultatele epurării staliniste din 1937 în cadrul Marinei Sovietice?

Cei opt înalţi amirali ai Marinei Roşii au fost executaţi de către agenţi ai NKVD. Ulterior, în întreaga ţară, Hcriitori, ziarişti, poeţi, muzicieni, artişti, ingineri, oameni de ştiinţă şi profesori au fost arestaţi şi executaţi l'Ară niciun proces.

Care a fost sfârşitul lui Nikolai Ejov?

Ejov şi-a dat demisia pe 8 decembrie 1938 din funcţia de şef al NKVD şi a dispărut de pe faţa pământului. Succesorul său a fost Lavrenti Beria.

Ce proiectant de avioane celebru a fost arestat în timpul epurărilor sub acuzaţia că era un trădător al patriei?

A

Andrei Tupolev. In 1936, proiectantul călătorea în Statele Unite şi Germania pentru a studia noi schite de' avioane şi a le adapta la ale sale. în 1938 a fost arestai sub acuzaţia de comitere de acte de spionaj. Cât timp a stat în închisoare a continuat să proiecteze avioane. De exemplu, în cei cinci ani de închisoare a dezvoltat bombardierul cu patru motoare. X

Pe ce pagină de Internet se pot consulta

arhivele NKVD? 1

www.nkvd.org !J

Câtă lume se crede că a executat Ceka-GPU- OGPU până în 1925? j

I

A y

In 1925 se credea că organele de securitate exej cutaseră aproape 250.000 de duşmani ai bolşevicilor! Ceka era de asemenea responsabilă de cei aproape 1.300.000 de prizonieri împărţiţi în 6.000 de închisori şi lagăre de muncă sau Gulaguri.

Când au fost create Gulagurile?

Gulagurile erau o mare reţea de mici lagăre-închi-: soare înfiinţate în îndepărtatele pământuri ale Siberiei.!

I 'iivântul Gulag provine din cuvintele ruseşti Glavnoye I Ijirovlenye Lagerey sau Administraţia Principală a l.ajţArelor Corecţionale ale OGPU. Primul Gulag a fost înfiinţat în 1930, când OGPU se afla sub conducerea lui llcnrikh Yagoda.

Pc ce pagină de Internet se pot consulta arhivele Gulagurilor?

www.gulag.ru.

Când a dispărut OGPU?

Pe 10 iulie 1934 când, în timpul reorganizării NKVD, a uvut loc absorbirea OGPU.

Ce era un „cekist”?

Oricare agent care lucra pentru Ceka. Ulterior, după dispariţia Cekăi, agenţii spionajului sovietic continuau nrt numească „cekist” pe oricare membru care lucra pentru orice instituţie de spionaj a Uniunii Sovietice.

Cine a ocupat în două ocazii diferite funcţia de şef al NKGB?

Vsevolod Nikolaievici Merkulov. Şef al NKGB (Comisariatul Poporului pentru Securitatea Statului sau Narodnyy Komisariat Gosudarstvennoy Bezopasnosti) din februarie până în iulie 1941 şi din nou din aprilie 1943 până în martie 1946. Merkulov era membru în uşa-numita „Mafie Georgiană”, jdin care făcea parte Lavrenti Beria. Merkulov a fost responsabil de deportarea, executarea şi internarea în lagăre de muncă a sute de mii de persoane. Vsevolod Nikolaievici Merkulov a lucrat succesiv în Ceka, GPU şi OGPU din 1921 până în 1931. Merkulov a fost primul subdirector al NKVD la ordinele lui Beria. Când nu a mai condus NKGB, ă intrat direct în NKVD la ordinele lui Lavrenti

Beria! După moartea lui Stalin şi căderea lui Beria, unii dintre principalii săi călăi au fost de asemenea arestaţi inclusiv Vsevolod Nikolaievici Merkulov. Curtea Supremă a Uniunii Sovietice 1-a judecat între 18 şi 23 decembrie 1953 şi 1-a condamnat la moarte. Merkuloy a fost executat cu o împuşcătură în ceafă chiar pe 2c

decembrie.

]

Cine a fost singurul şef al NKGB? !

' - '!

Februarie 1941-iulie 1941 Vsevolod Merkulov

Aprilie 1943-martie 1943 Vsevolod Merkulov

Cine controla KGB în îndepărtatele republici, neruse şi care acceptau Uniunea Sovietică?

i

KGB avea comitete în toate acele republici ale; URSS care aveau ca sarcină zonele respective.; Respectivele comitete activau în cele 14 republici neruse. Administraţiile KGB în aceste republici erau denumite upravleniia. i

Cum îşi infiltra KGB informatorii în poziţiile

strategice ale Uniunii Sovietice?

KGB avea câte un informator în toate departa-l mentele şi instituţiile Statului, întreprinderi şi fabricii

a *

In general, KGB avea în fiecare instalaţie un repre-Ş zentant însărcinat cu controlul regulilor de securitate! şi cu controlul ideologiei politice a personalului fabricilor.

Ce departament al KGB era însărcinat cu recrutarea informatorilor?

Aşa-numitul Departament Special era responsabil cu recrutarea informatorilor care trebuiau să îi ajute pe agenţi în activităţile lor de spionaj şi informare. Informatorii KGB erau întâlniţi în toate mediile Forţelor Armate, inclusiv în unităţile de bombardiere strategice nau de submarine nucleare.

Legat de puterea KGB, de ce se plângeau liderii Houietici ai republicilor?

De centralizarea KGB. Din cauza acestui fapt, birourile şi liderii KGB din aceste republici îi informau direct pe şefii lor din cartierul general al KGB de la Moscova şi nu pe liderii politici ai respectivelor republici.

Cum era structurată cupola KGB?

KGB era condus de către un preşedinte numit de eAtre Sovietul Suprem, doi vicepreşedinţi şi patru adjuncţi ai preşedintelui. Deciziile importante erau ndoptate de către aşa-numitul „Collegium” al KGB.

Unde se afla cartierul general al KGB?

La numărul 2 din piaţa Djerjinski din Moscova. Acolo ne ridică o clădire care era cunoscută ca Lubianka, cartierul general al NKVD şi al KGB.

Care este originea Lubiankăi17?

Clădirea care este cartierul general al organelor dej securitate al Statului Rusiei este sinonimul terorii Clădirea era cartierul general al KGB, închisoare şi loi de execuţii şi torturi. Până la triumful Revoluţiei Bolşeviste din 1917 şi în timpul guvernării ţarului clădirea din piatră gri era sediul mai multor compani de asigurări cum ar fi „Ancora” sau „Rusia”. Du$ crearea Uniunii Sovietice, sute de bărbaţi şi femei ai fost închişi şi executaţi în timpul epurărilor lui Stalin închisoarea principală a KGB se afla la etajul a şaselea. Biroul preşedintelui KGB se afla la etajul a treilea. I

'1

Care erau torturile principale la care era supus un prizonier în cartierul general al KGBl

Existau două tipuri de celule: reci şi calde. Prizonierii erau ţinuţi zile întregi în celule în celule unde erau doué grade sub zero pentru ca după aceea să fie închişi îr celule unde temperatura atingea patruzecişicinci de grade. j

I

Se găseau toate Directoratele KGB în Lubiankah

Nu, unele au fost transferate într-o clădire modernă

î>i

din împrejurimile Moscovei. Birourile şi departamentele importante ale KGB au fost transferate într-un complex de 31 de clădiri situate pe strada Ceaikovski.

s

f

Se poate vizita Lubianka? £

serviciilor sovietice de spionaj este o construcţie mare, cu faţada diri cărămidă galbenă, localizată în piaţa Lubianka din Moscova. La darea hi folosinţă, clădirea era sediul Companiei de asigurare din Rusia. j

Da. După prăbuşirea Uniunii Sovietice în 1992, KGB ii instalat un mic muzeu care se poate vizita pentru aproximativ 23 euro. Intrarea este situată în spatele clădirii.

Cum se poate descrie piaţa Djerjinski?

In piaţă dau şapte străzi. Are o staţie de metrou. Clădirea KGB se afla chiar în faţa Destky Mir (Lumea Copiilor), un depozit de jucării şi în faţa Muzeului Politehnic. O statuie din bronz a lui Felix Djerjinski, fondatorul Cekăi, era amplasată în centrul pieţei, de la instalarea sa în 1958. In piaţă s-au întâlnit pentru prima oară în octombrie 1905 revoluţionarii într-o demonstraţie împotriva ţarului.

Ce s-a întâmplat cu statuia lui Felix Djerjinski?

A fost smulsă din soclu în noaptea de 22 august 1991 do către partizanii democraţiei după încercarea nereuşită de lovitură de stat împotriva lui Mihail Gorbaciov. Statuia era cel mai mare simbol al puterii KGB în Rusia sovietică. Statuia nu a fost distrusă şi zace pe jos şi până în ziua de azi într-un parc din

Moscova. Piaţa Djerjinski ne numeşte astăzi piaţa Lubianka, iar staţia de metrou Djerjinski se numeşte astăzi staţia Lubianka.

Din cine era format „Collegiumul”?

Din preşedinte, vicepreşedinţi, şefii Directoratelor şi din unul sau doi preşedinţi ai KGB care proveneau din republici.

In ce consta controlul politic al KGB?

Securitatea politică era întotdeauna subordonată puterii politice prin Guvern. Partidul Comunist considera KGB o armă vitală pentru supravieţuirea sa şij

a Statului. KGB era în subordinea Consilului dl

i

Miniştri. Poltiburo-ul exercita acest control printr-uri departament, Departamentul de Stat şi Legal al Secrè.: tariatului Comitetului Central. Respectivul departa; ment supraveghea toate agenţiile Guvernului din pune de vedere al legislaţiei, securităţii şi apărării. între 196$ şi 1988, şeful acestui departament a fost Nikolai Savikin, de care depindeau între cincizeci şi şaizeci dj angajaţi. 3

După sfârşitul Uniunii Sovietice, care au fosu cele două departamenté mai active ale KGB?

*. I

In ziua de 21 august 1991, Forţele Spetsnaz ale KGB au primit misiunea să ia cu asalt Parlamentul Rus ş; să-1 ocupe, pentru a sprijini lovitura de stat împotriva lui Mihail Gorbaciov. Aceste forţe erau formate diin grupurile antiteroriste Al'fa, aflate în subordinea Directoratului al Şaptelea al KGB şi comandate de către generalul maior Victor Karpuhin. Comandanţii Al'fa atJ refuzat să urmeze respectivele ordine, conţribuiric astfel la nereuşita loviturii împotriva lui Gorbaciov, fapt

care a desăvârşit prăbuşirea Uniunii Sovietice.

în ce perioadă a preluat KGB securitatea internă a Uniunii Sovietice?

între 1960 şi 1966.

Când a fost avansat în rang KGB? f

In iulie 1978. KGB, care fusese până atunci Comitet« Statal, a fost ridicat, de către Consiliul Ministerial a Uniunii Sovietice, la rangul de Agenţie MinisterialăJ

Cum era privit de eàtre experţii occidentali KilB?

„KGB era nucleul a tot ce mişcă. Fără el, sistemul nnvietic nu va putea supravieţui” a spus John Dziak, expert în spionajul sovietic al Universităţii „George Washington”.

Ce este cunoscut, în cadrul spionajului sovietic, ca „Aquarium”?

Clădirea cartierului general al GRU, spionajul militar sovietic. Clădirea este situată pe şoseaua Koro- yevski, în suburbia moscovită Khondike. Clădirea

este formată din nouă clădiri cu ferestre mari. Edificiul se mai numeşte şi steklyashka, sau „bucată de cristal”.

Ce este cunoscut, în cadrul spionajului sovietic, drept yJBarium”?

Este informaţia falsă care provine dintr-o sursă suspectă. Aproape întotdeauna, „Bariumurile” au fost folosite pentru dezinformare. KGB era obligat să cerceteze pentru a afla de unde provenea respectiva informaţie falsă.

Cine a condus timp de mulţi ani aparatul de spionaj şi informare al Uniunii Sovietice, fiind lemut inclusiv de către însuşi Stalin?

Lavrenti Pavlovici Beria. Născut în 1899, a fost şeful NKVD (Comisariatul pentru Probleme Interne) şi şef al altor organisme de spionaj între 1938 şi până la execuţia sa din 1953. în totalitate, Beria a condus cu mână de fier aparatul de securitate şi spionaj timp de cincisprezece ani.

De când îl cunoştea Beria pe Stalin?

Beria fusese şeful poliţiei secrete a lui Stalin în Georgia. Acolo a devenit un expert în strângerea de

informaţii. în decembrie 1938 a fost numit şeful NKVD

Lavrenti Beria era un membru al Politburo-ului fără drept de vot, dar cea mai mare putere a sa erau infor, maţiile despre prieteni şi duşmani, inclusiv cei ai lui Stalin însuşi.

Cine i-a precedat în funcţie lui Beria?

In calitate de responsabil al NKVD, Nikolai Ivanovici; Ejov a ordonat arestarea lui Beria, dar acesta a fost mai rapid şi a reuşit să-1 aresteze înainte pe Ejov. Pre decesorul lui Beria a fost internat într-un spital; psihiatric unde, în mod misterios, s-a spânzurat cu o frânghie de grilajul celulei sale.

Ce îi plăcea să practice lui Beria?

Obişnuia să sechestreze adolescente, să le ducă cu forţa în biroul său şi, după ce le lega, practica cu ele sodomia. Dacă tânăra denunţa faptul, familia ei era trimisă în lagărele de muncă sau executată.

Ce asasinat celebru a ordonat Lavrenti Beria?

În mai 1940, Beria a ordonat asasinatul lui Leon Troţki în Ciudad de Mexico. Troţki fusese cel mai puternic rival al lui Stalin ca succesor al lui Lenin, după moartea acestuia.

Ce onoruri a obţinut Beria în timpul celui de-al Doilea Război Mondial?

În februarie 1941 a fost numit membru al Comitetului de Stat pentru Apărare; în 1945 a fost avansat la gradul de mareşal al Uniunii Sovietice iar în 1946 a devenit membru cu drepturi depline al Politburo-ului.

Ce a obţinut Beria din partea lui Stalin după ifuboi?

Datorită interesului lui Stalin de a obţine o putere nucleară, acesta a acceptat propunerea lui Beria ca întreg personalul ambasadelor sovietice din Statele Unite, Canada şi Marea Britanie să fie format din membrii ai NKVD.

Când a început Lavrenti Beria să piardă linierea?

In 1949, când Stalin 1-a numit pe Hruşciov secretar ilf Partid în Moscova şi secretar al comitetelor regionale II Ic Partidului. Lui Stalin îi era atât de teamă de Beria încât a decis să îl avanseze pe Nikita Hruşciov pentru n egala balanţa puterii. Din cauza bănuielilor lui Stalin, liderul suprem a decis să ordoneze înlocuirea georgienilor fideli lui Beria cu ruşi. în 1951, Stalin a început epurările în rândurile funcţionarilor georgieni. In noaptea de 1 martie 1953 şi în timp ce Beria era cu Stalin, liderul Uniunii Sovietice şi-a pierdut cunoştinţa. Pe 5 mai Stalin era mort.

Care a fost următoarea mişcare a lui Lavrenti Beria după moartea lui Iosif Stalin?

S-a întors repede la cartierul său general, având intenţia să preia controlul guvernului. Pentru aceasta, II desfăşurat în toată Moscova forţele sale de securitate; n ordonat eliberarea a aproape un milion de persoane închise din ordinul lui Stalin şi a ordonat schimbarea

a: M

legilor pentru a evita arestările arbitrare. In iunie 1953,1 reformele lui Beria au provocat o răscoală în Germania Orientală, care a fost sufocată de tancurile sovietice. Pe 26 iunie 1953 se îndrepta pe jos către Kremlin pentrjj a se întâlni cu Nikita Hruşciov18 şi cu mareşalul Georgi Zukov, erou al Uniunii Sovietice dar, când era pt punctul de a intra, a fost arestat de garda Kremlinului! In decembrie 1953 a fost condamnat de către Curtea Supremă Sovietică sub acuzaţia de trădare şi con: damnat la moarte. Pe 23 decembrie Lavrenti Beria a fost executat la 54 de ani.

i

Cine l-a împuşcat în ceafă pe puternicul

Lavrenti Beria?:»]

a if

Există două versiuni. Prima ea însuşi lui Hruşcioyf care a scris în memoriile sale:” Intr-o zi a venit fără escortă, aşa că am apucat un pistol şi l-am împuşcat”, A doua versiune este a colonelului Oleg Penkovski, uri spion al Occidentului la Kremlin: „Beria a fost executat la intrarea clădirii Cartierului General al Cartierului Militar din Moscova.-.Generalul Kozlov l-a împuşcat în tâmplă. După execuţie, cadavrul lui Beria a fost stropit;

cu benzină şi i s-a dat foc”.

18 Nikita Sergheevici Hruşciov. 17 aprilie 1894-11 septembrie 19711
Pe durata primului război mondial, Hruşciov s-a implicat în activitatea,
sindicală, iar după revoluţia bolşevică din 1917 a luptat în Armata Roşie.,
A devenit membru de partid în 1918, şi a lucrat în diverse funcţii de;
conducere din economie sau din partid în Donbass şi în Kiev. în 1931, âj
fost transferat la Moscova şi în 1953 a devenit Prim Secretar aii
.J

Comitetului Orăşenesc din Moscova (Gorkom Moscova) al Partidului; Comunist (bolşevic). în 1938, a devenit Prim Secretar al Comitetului' Central al partidului Comunist Ucrainian. Din 1934, Hruşciov a fost membru al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii; Sovietice şi, din 1939, a fost membru al membru al Politbüro.

Când s-a reexaminat condamnarea lui Lavrenti Vitvlovici Beria?"

în anul 2000, Curtea Supremă Rusă a respins m pe Iul care afirma că condamnarea şi executarea lui liiivrenti Beria fusese ilegală.

Ce era cunoscut drept „Subsolul" în lumea spionajului sovietic?

lîra termenul utilizat de către agenţii sovietici ai KG 13 pentru a se referi la închiderea sau executarea unui prizonier în subsolurile Lubiankăi, Cartierul (louerai al KGB din Moscova.

Ce era cunoscut drept „Centrul" în lumea spionajului sovietic?

Erau sediile sau cartierele generale ale diferitelor nervicii de spionaj ale Uniunii Sovietice.

v

Ce înseamnă „Corporaţie" pentru spionajul

sovietic?

Era un termen utilizat de către agenţii KGB pentru II defini partidele comuniste din alte ţări.

Ce era cunoscut drept „Doctor" în spionajul

svoietic?

Erau agenţii de poliţie. Dacă un agent al KGB este II restât, atunci este numit „bolnav". Dacă un agent al KGB este trimis la închisoare pentru spionaj, înseamnă că a fost internat într-un „spital".

Ce este cunoscut de către KGB ca „Sanctuar"fi

Este ţara care îi oferă azil unui dezertor din serviciile] sale secrete de informaţii.:J

WiJI

Ce se cunoaşte în KGB ca un „Absolvent"?

Este o cârtiţă a KGB care, dintr-o poziţie inferioară din cadrul organizaţiei în care este infiltrat a avansa] ierahic.

i

Ce masacru al unor ofiţeri polonezi a realizai NKVD sovietic?

!

Pe 12 aprilie 1943, ofiţeri ai armatei germane au făcut publică descoperirea corpurilor a 4.143 de ofiţer; ai armatei poloneze care toţi fuseseră executaţi printrj împuşcătură în ceafă. Corpurile erau îngropate în opt gropi comune în pădurile Katyn, din apropierea oraşului Smolensk. Sovieticii capturaseră aproape 200.000 de prizonieri polonezi în timpul campaniei din 1939, cânt Uniunea Sovietică a sprijinit trupele lui Hitler dupa semnarea aşa-numitului „Pact de Oţel"; 15.000 din aceşti prizonieri, inclusiv 8.700 de ofiţeri,

au dispărut fără urmă. După descoperire, sovieticii au spus că ger; manii fuseseră cei care îi executaseră pe militarii polonezi în timpul invaziei URSS.

Când s-a aflat adevărul despre „Omorurile de la Katyn”?

A 'V

In 1989, când Guvernul sovietic a recunoscut formal

.... 'î; că polonezii au fost executaţi de unităţi speciale ale

NKVD. Omorurile în masă au avut loc în primăvara lui

1940 iar invazia germană nu avut loc până în iulie 1941

asasinii au spus că au primit ordine directe din partea

Ini Stalin pentru ca acesta să-şi demonstreze astfel profundul său dispreţ faţă de polonezi. Una din celălalte versiuni care au circulat printre anchetatori în anii'90 n lost ca NKVD avea nevoie de locuri în lagărele de concentrare pentru a-i închide pe deportaţii din Letonia, Ilituania şi Estonia.

Ce era KI-ul?

Komitet Informatsii (KI)-ul a fost agenţia însărcinată cu realizarea tuturor operaţiunilor clandestine de npionaj din străinătate. Dictatorul Stalin a creat - omitetul de Informaţii în octombrie 1947 şi 1-a plasat nul» controlul Consilului de Miniştri. Şeful său suprem era ministrul de Afaceri Externe al Uniunii Sovietice.

Ce responsabilităţi avea KI-ul?

Spionaj politic şi militar în afara URSS.

Operaţiuni împotriva organizaţiilor antisovietice

din orice loc al lumii. »„

Contrainformare în ambasade, consulate, misiunii,

delegaţii, reprezentanţe comerciale şi cetăţeni ai

Uniunii Sovietice care se aflau în afara ţării.

Operaţiuni de informare în alte ţări comuniste.

Ce a cauzat închiderea KI-ului?

In calitate de a patra agenţie de spionaj a URSS (MGB, MVD, GRU şi KI), multe din operaţiunile sale se intersectau cu interesele alteia dintre agenţii. La mijlocul lui 1948, mareşalul Bulganin, un fost cekist, a obţinut permisiunea lui Stalin ca GRU să poată ddesfăşura operaţiuni de informare în afara frontierelor Uniunii Sovietice, lăsând astfel KI-ul fără posibilitatea de a realiza o misiune concretă. In final, operaţiunile

Kl-ului au fost absorbite de către MGB. Intr-un finalj; în 1951, KI-ul a încetat să existe. $

Cine au fost şefii MGB-ului? 4

Martie 1946-octombrie 1946 Vsevolod Merkulov;

Octombrie 1946-august 1951 Victor Abakumov;

August 1951-decembrie 1951 Serghei OgoltsoVj

Decembrie 1951-martie 1953 Semyon Ignatievf

Cine au fost şefii MVD, predecesorul KGB? fj

I

1946-iunie 1953 Lavrenti Beria1

Martie 1953-martie 1954 Sergei Kruglov

:f

Ce este MB-ul?)

Ministerul de Securitate Rus şi succesorul initial al; KGB. MB-ul, care a funcţionat între 1991 şi 1993, a fost;! înfiinţat prin decretul preşedintelui Boris Elţîn în 19, decembrie 1991. Primul ministru care a preluat porto- foliul MB-ului a fost, până în 1993, Victor Barannikov,fi când a fost urmat de Nikolai* Golushko. MB-ul a fost, desfinţat în 1993 iar funcţiile şale principale transferate Serviciului Exterior de Informaţii (SVR) şi Serviciului! Federal de Contrainformaţii (FSK). j

Capitolul 2 PREŞEDINŢI

0 9

Cine a fost ales ca primul preşedinte al KGB?

Ivan Alexandrovici Serov, care a condus KGB intre 1954 şi 1958. Serov şi-a început cariera în lumea informaţiilor în NKVD. Ulterior, va fi numit primul preşedinte al KGB, funcţie pe care a ocupat-o până în l!)f)8, când a fost şef al GRU, spionajul militar. Supravieţuitor al pogromurilor staliniste, a fost scos din funcţie din GRU din cauza strânselor relaţii cu trădătorul Oleg Penkovski. Serov era considerat de către Merviciile de spionaj occidentale ca un „călău brutal dar lotuşi nu entuziast”. Ivan Alexandrovici Serov nu numai că a supravieţuit pogromurilor din anii treizeci dar a şi fost transferat la NKVD pentru a fi îndepărtat de ele. Conform unor rapoarte; Serov însuşi 1-a executat personal pe mareşalul Uniunii Sovietice, Mihail Tujacevski, militarul cu cel mai înalt rang din cadrul pogromurilor din Armata Roşie. în anii patruzeci Serov II fost folosit pentru eliminarea inamicilor Statului,

conducând trupele de călăi ale grupurilor antisovieticû din Estonia, Letonia şi Lituania. Serov era cunoscut cu porecla „Măcelarul de la Baltica”. De asemenea, primul preşedinte al KGB va deveni celebru datorită apariţiei numelui său în ancheta despre asasinarea ofiţeriloj polonezi în pădurea Katyn. i

Ce altă poreclă şi-a câştigat Serov ca şef a KGB? ' ' I

în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Seroj a servit în cadrul NKVD dar şi ca subdirector al GRÜI Aflat în acest post, a fost unul din conspiratorii care afl vrut să-1 răstoarne pe Lavrenti Beria după moartea lüj Stalin din 1953. după căderea lui Beria, Serov a fosS numit subdirector al MVD iar anul următor devenea primul şef al recent createi KGB. împreună cu ambaj sadorul Iuri Andropov, Serov a decis să ia parte. l3 torturarea şi executarea tuturor liderilor Revoltei Ungare din 1956, fapt care i-a adus porecla de „Călăilî Ungariei”. 1

Ce a cauzat căderea lui Ivan Alexandrovich

Serov? 1

în decembrie 1958 a fost numit şef al GRU si

A *'L

îndepărtat din KGB. In calitate de fost ofiţer al NKVE şi al Smersh, Serov avea în continuare un număr mare de duşmani în cadrul serviciilor de spionaj militar. Sup conducerea sa, corupţia a început să înflorească înăuntrul GRU. în 1962, după dezertarea colonelului Oleg Penkovski în Occident, Serov a fost degradat şi,ţ s-au retras toate decoraţiile. In acelaşi an murea de infarct la vârsta de 57 de ani.

De ee l-a demis Nikita Hruşciov pe Ivan Alexandrovici Serov din funcţia de şef al KGB?

Liderul sovietic îl percepea pe Serov ca mult prea I ni ternie şi, pentru à mai reduce din ea, a decis să-1 I rnnsfere la mai puţin influentul GRU.

Cine la înlocuit pe Ivan Alexandrovici Serov în fruntea KGB?

Alexandr Nikolaievici Şelepin, al doilea preşedinte al KGB între decembrie 1958 şi noiembrie 1961. Istoric 1,1 i expert în literatura rusă, Şelepin a fost un lider rAzboinic în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Din 1952 până în 1958 a devenit şeful tineretului comunist, Komsomolul. In 1954 l-a însoţit pe Nikita Hruşciov în voiajul său în China. Patru ani mai târziu era numit preşedinte al KGB de către însuşi Hruşciov

' A ' '

în locul periculosului Serov. In timpul su liderazgo în fruntea KGB, Şelepin a decis să-i schimbe pe ofiţerii KGB cu membri ai Partidului Comunist. Alexandr Nikolaievici Şelepin a părăsit KGB în 1961, când a fost promovat secretar al Comitetului Central, poziţie din care Şelepin a încercat să menţină controlul asupra spionajului sovietic. Pentru aceasta, l-a plasat în postul «Au pe unul din protejaţii săi, Vladimir Efimovici Semichastni. Şelepin a ajuns, în 1962, prim viceprim- ministru iar în luna octombrie a aceluiaşi an, a

* A

participat la lovitura împotriva lui Hruşciov. In conformitate cu unii observatori, Şelepin dorea continuarea stalinismului prin controlul absolut al Statului asupra poporului şi instituţiile sale. Colegii săi din

A

Presidium vedeau ambiţia lui ca ceva periculos. In 1975 a avut loc căderea sa politică şi din viaţa publică. 'J

Cine a fost cel de-al treilea preşedinte al KGBl

' j

Vladimir Efimovici Semichastni, preşedinte al KGB din noiembrie 1961 până în aprilie 1967. Protejat do către predecesorul său din funcţie, Alexandr Nikolaievici Şelepin. Semichastni a cauzat serioase probleme KGB datorită unora din deciziile sale. De exemplu, a autorizat arestarea profesorului Universităţii Yale, Frederick Barghoorn, când acesta vizita Moscova în octombrie

1963. Semichastni spera să-1 schimbe pe profesorul do la Yale cu vreunul din spionii KGB arestaţi de către FBJ în Statele Unite. Barghoorn era un prieten personal af preşedintelui John Kennedy, astfel că, într-o conferinţă de presă organizată la Casa Albă, însuşi preşedintele denunţat manevrele lui Vladimir Efimovici Semichastriij explicând că profesorul nu fusese niciodată implicat în acţiuni de spionaj. Sovieticii au fost umiliţi iar Frederick Barghoorn a fost eliberat cu scuzele Guvernului de la Moscova. Apoi, Semichastni a participat, în octombritjş

1964, la un act al cărui scop era să încheie cu conducerea, lui Nikita Hruşciov şi să sprijine ascensiunea lui Leonid Brejnev. Se pare că acesta din urmă intenţiona să-1 asasineze pe Hruşciov şi pentru aceasta i-a încredinţat misiunea lui Semichastni. Preşedintele spionajului sovietic a refuzat să implice KGB într-uij asemenea act. în final, pe 18 martie 1967, Semichastni a fost demis din funcţie de către Brejnev.

' -t ţi]

Cine a condus, timp îndelungat, puternicw

Directorat Principal al KGB?

Vladimir Kriukov. A servit inclusiv şi ca şef al Directoratului Principal al KGB sub Iuri Andropov şi succesorii acestuia până când, în 1988, a fost numit preşedinte al KGB. I

Ce preşedinte al KGB a sprijinit lovitura de Slat împotriva lui Mihail Gorbaeiov?

Vladimir Kriukov, preşedintele KGB, a fost unul ilintre liderii care va sprijini lovitura de Stat împotriva preşedintele al încă Uniuni Sovietice, Mihail Gorbaciov, din 21 august 1991. Ziua următoare şi după înfrângerea loviturii, Kriuciov a fost demis şi înlocuit cu un reformist, Vădim Bakatin, care a devenit ultimul preşedinte II I KGB. Pe 24 octombrie din acelaşi an, Gorbaciov a iiemnat dizolvarea KGB.

Ce preşedinte al KGB a devenit liderul suprem al Uniunii Sovietice?

Iuri Vladimirovici Andropov, al patrulea preşedinte ui KGB, între 1967 şi 1982. Fiul unui lucrător feroviar, Andropov a absolvit ingineria în 1936 iar la puţin timp H-a alăturat Komsomol-ului. In timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a servit în calitate de comisar politic pe frontul finlandez. în 1951 este numit şef al Departamentului Politic al Comitetului Central.

Ce funcţie importanta ocupa Andropov în timpul revoltei ungare din 1956?

Era ambasador al Uniunii Sovietice în Budapesta încă din 1954. A fost chiar Andropov care a cerut intervenţia trupelor sovietice pentru a stinge răscoala ungară din 1956. Din cauza succesului neaşteptat

patrioţilor din Ungaria şi tentativei de secesiune a sistemului comunist, Iuri Andropov a fost devenit şef âl Departamentului pentru Relaţii al

Comitetului Central cu Partidele Comuniste din străinătate. A ocupat această funcţie între 1957 şi 1967. À

V î

In ce an a fost ales pentru a ocupa funcţia di preşedinte al KGB? 5

A AJL

In mai 1967, cu rangul de general de Armată. Ir aprilie 1973 este primul şef al securităţii Statului fiinc membru al Politburo-ului din epoca lui Lavrenti Beria

I

Ce altă revoluţie a ajutat să înăbuşe în calitate de preşedinte al KGB? j

Răscoala din Ceholsovacia, cunoscută drept „Primă vara de la Praga" din 1968 şi care a dus la confruntarea dintre trupele sovietice şi Guvernul lui Dubcek.

„i

Pe ce a insistat Andropov în calitate de preşedinte al KGB? 1

i

1

Pe restructurarea întregii organigrame a KGB crearea de noi nivele de disciplină; culegerea de date de spionaj mai sofisticate; creşterea utilizării tehnologiei în operaţiunile KGB şi, în acelaşi timp, utilizarea din ci în ce mai mare a agenţilor pe teren.

Când a părăsit Andropov KGB?

în mai 1982, când a fost ales secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist. Când liderul sovietic Leonid Brejnev a murit în 1982, Andropov i-a urmat în calitate de lider suprem al Uniunii Sovietice. ConduJ cerea lui Andropov a durat destul de puţin. La trei luni

(lupă ce a fost ales pentru funcţie, pe 12 noiembrie 1982, II suferit o criză diabetică care i-a provocat o cădere a parametrilor medicali, trebuind să fie conectat la un II parat. Andropov a făcut ultima sa apariţie publică în august 1983, şase luni înainte de moartea sa, survenită pe 9 februarie 1984.

Ce preşedinte al KGB a fost numit la scurt timp ministru al Afacerilor Interne (MVD)?

Vitali Vasilievici Fedorciuk, al cincilea preşedinte al KGB între mai 1982 şi decembrie acelaşi an. Fedorciuk iîi-a început cariera în cadrul spionajului în 1939 alăturându-se NKVD. In timpul celui de-al Doilea Război Mondial, s-a înrolat în contrainformaţii şi în Smersh. După terminarea războiului, a continuat în cadrul NKVD-KGB după ce Smersh a fost desfiinţat.

Ce posturi a ocupat anterior Vitali Vasilievici Fedorciuk în cadrul KGB?

s

i

A

In anii şaizeci este numit şef al celui de-al Treilea Directorat, responsabil cu apărarea informativă şi securitatea internă în cadrul Forţelor Armate. în 1970

* A

este numit şef al KGB din Ucraina. In mai 1982 îl înlocuieşte pe Andropov ca preşedinte al KGB dar când Andropov devine conducătorul URSS îl numeşte pe Fedorciuk ministru pentru Afacerile Interne. Neputinţa şi lipsa de popularitate a lui Fedorciuk l-a făcut pe Mihail Gorbaciov să-1 îndepărteze din aparatul de securitate numindu-1 inspector general al Armatei, unde şi-a încheiat cariera. Vitali Vasilievici Fedorciuk era calificat de către subordonaţii săi ca un arogant incapabil, preocupat mai mult de cariera sa decât de securitatea Statului.

Cine a condus KGB între guvernarea Brejnev şi Guvernul Gorbaciov?;

dl

Victor Mihailovici Cebrikov, al şaselea preşedinte al - KGB, între 1983 şi 1988. General de Armată şi membru,, al Politburo-ului, a fost unul din principalii protejaţi aţi liderylui sovietic Leonid Brejnev. Cebrikov era ofiţer all KGB încă din 1950 în Dniepropetrovsk, oraşul său natal, j în 1967 a fost transferat din ordinul lui Brejnev lai cartierul general al KGB de la Moscova pentru a sei ocupa de Directoratul pentru Personal. între 1968 şij decembrie 1982 a fost vicepreşedinte al KGB; iar dini aprilie până în decembrie 1982 a fost prim-vicepreşe;I dinte al KGB. La începuturile lui 1983, a fost promovat £ de către Andropov în funcţia de preşedinte al KGB. în » aprilie 1985 a devenit membru cu drept de vot all Politburo-ului. Jj

în timpul preşedinţiei lui Cebrikov, ce perioadă; istorică a trăit KGB?

V

Această perioadă este marcată de către marile; schimbări care s-au înregistrat în ţările din Europa de Est în dorinţa lor de a deveni independente de controlul] Moscovei. în 1987 Cebrikov a călătorit la Havana penr tru a încerca să repare legăturile dintre KGB şi Direcţia Generală de Informaţii cubaneză. v

Ce a cauzat căderea lui Victor Mihailovici Cebrikov din fruntea KGB?

Criticile continue la adresa intrării capitalismului în i Rusia socialistă. Gorbaciov a ales să îl demită din funcţia j de preşedinte al KGB pe 1 octombrie 1988, numindu-1 şef al noii „Comisii a Comitetului Central pentru Lega- litate Politică”, care va permite intrarea pluri-4

pnrtidismului în toată Federaţia Rusă. Cebrikov murea în 1999 la vârsta de 76 de ani.

Cine l-a înlocuit pe Victor Mihailovici Cebrikov (n fruntea KGB?

Generalul colonel Vladimir Alexandrovici Kriucikov, devenind astfel al şaptelea preşedinte al KGB. După un iicurt stagiu în armată, Kriucikov a studiat Dreptul şi, ilupă absolvire, s-a alăturat Biroului Public de Procurori. După un

scurt stagiu în cadrul ambasadei Uniunii Sovietice din Budapesta, Kriucikov a fost numit responsabil al Departamentului Comitetului Central care se ocupa de relaţiile cu celălalte partide comuniste din străinătate. A ocupat această funcţie între 1957 şi 1967. Când Andropov a devenit preşedinte al KGB în 1967, Kriusov a fost ales să conducă unul din depar-

* A

lamentele sale. In 1978 era şef al unui Directorat al KGB cu rangul de general locotenent, devenind şef al KGB în 1988.

*

Care au fost principalele probleme ale lui Kriucikov în fruntea KGB?

A

In calitate de şef al KGB, Vladimir Alexandrovici Kriucikov a lansat o campanie de promovare a unei noi imagini a însuşi KGB. Pe 18 august 1991 a luat parte la tentativa de lovitură de Stat împotriva preşedintelui (jlorbaciov, fiind arestat sub acuzaţia de „trădare a l'atriei Mame". Kriucikov a fost închis cu toate că, în mod misterios, nu a fost niciodată judecat. Guvernul lui Boris Elţîn l-a eliberat în 1993. Kriucikov s-a retras din lumea spionajului şi din politică pentru a-şi scrie memoriile.

Ce preşedinte al KGB a definit însuşi KGB cfl un „Stat vicios înlàuntrul altui Stat"?

Vădim Viktorovici Bakatin, al nouălea preşedinte a KGB. A fost numit preşedinte al KGB după lovitura da Stat ratată împotriva lui Mihail Gorbaciov din august 1991. Bakatin provenea dintr-o familie destul d înstărită din Siberia. A studiat la Institutul de Inginerio a Construcţiilor din Novosibirsk, alăturându-se Part» dului Comunist în 1964. în 1988 a fost numit ministru de Interne, primind de la Gorbaciov misiunea de1;! curăţa KGB de ofiţeri care se opuneau Glasnostuluişt Perestroikăi. Bakatin a început să câştige influenţă în Partidul Comunist şi în cadrul forţelor poliţiei naţionale! militzia. în decembrie 1990, sectorul care era împotriva lui Gorbaciov a început să îl atace pe Bakatin până când a fost obligat să demisioneze.

Ce funcţie a ocupat Bakatin în timpul lovituri de Stat împotriva lui Gorbaciov din 1991?

'f'i

'm

Cea de Consilier pentru Securitatea Naţională Bakatin s-a alăturat lui Evgheni Maximovici Primakov şi altora pentru a călători în Crimeea cu intenţia de a m vi ta ca Gorbaciov să fie asasinat de către rebeli. După nereuşita loviturii, Gorbaciov l-a numit pe Bakatin preşedinte al KGB pentru a-1 înlocui pe Kriucikov, care ffleuse parte din conspiraţia rebelilor.

Ce dorea să facă Vădim Viktorovici Bakatin în calitate de responsabil cu KGB?

Să eradice spionajul intern din KGB şi să permită cetăţenilor accesul liber la arhivele KGB. Cu această mAsură intenţiona ca cetăţenii ruşi să cunoască soarta rudelor lor dispărute în epoca Uniunii Sovietice.

Ce rol a jucat Vădim Viktorovici Bakatin în cadrul noului KGB?

în timpul conducerii lui Bakatin, KGB şi-a reor- i;nnizat sarcinile şi noile misiuni. Efectivele Gărzii Frontierelor au fost transferate în cadrul altei agenţii; lorţele de luptă ale KGB au devenit încă o unitate aflată niib comanda Armatei Ruse; iar garda Kremlinului şi comunicaţiile în responsabilitatea Guvernului. Bakatin II fost demis de către însuşi Gorbaciov în octombrie 1991, odată cu prăbuşirea URSS.

Ce frază celebră a pronunţat Bakatin despre noul capitalism din Rusia?

„A scoate capitalismul din socialism este ca şi cum ni încerca să scoţi ouăle dintr-o omletă".

Cine a fost ultimul preşedinte al KGB?

Evgheni Maximovici Primakov, al zecelea şi ultimul preşedinte al KGB. Născut în 1929, Primakov a fost unul dintre cei doi membri ai Consilului pentru Securitatea Naţională al preşedintelui Gorbaciov care fl refuzat să sprijine lovitura de Stat împotriva acestuij din august 1991. După aceea, preşedintele Rusiei, Boris Elţîn, l-a numit pe Primakov preşedinte al KGB, acesta rămânând responsabilul pentru agenţia dfl informaţii după dispariţia Uniunii Sovietice şl înfiinţarea SVR-ului, a Serviciului Extern de Informaţjl Rus. Primakov a absolvit Institutul de Studii Orientalô din cadrul Universităţii Moscova în 1953. Din 1953 pârift în 1962 a fost corespondent la radio şi televiziune iar îl) 1962 şef de redacţie al Pravdei, expert în Asia, Africii şi Orientul Mijlociu. c*

în 1977 s-a alăturat unio Institutului de Relaţfl Internaţionale (Internacional în text) şi Economii) Mondială. în 1987 candida pentru a ocupa un post erâ candidato în cadrul Comitetului Central al Partidultp Comunist. Evgheni Maximovici Primakov a fost numii trimis special al preşedintelui Mihail Gorbaciov îii Orientul Mijlociu iar în august 1991 preşedinte y KGB. Primakov era primul conducător al KGB care nij avea o experienţă anterioară în materie de informaţii. După ce a fost numit preşedinte al KGB, Primakov j organizat o conferinţă de presă şi s-a declarat un ferii) apărător al Glasnostului şi al Perestroikâi.

După desfiinţarea KGB în decembrie 1991, Primakov a rămas şef al SVR-ului. El a avut sarcina de a conduci) operaţiunile de informaţii în timpul tranziţiei de là Uniunea Sovietică la Federaţia Rusă. Pe 10 ianuariî 1996 Elţîn l-a numit pe Primakov ministru al Afacerilor Externe iar în 1998 însuşi Elţîn l-a propus candidat lj prim ministru. în mai 1999, atunci când Primakov?] refuzat să îi demită pe miniştrii comunişti din Guvern a fost demis de către Elţîn.

Capitolul 3

SPIONI

Ce spion a fost unul dintre cei mai protejaţi de către atotputernicul Lavrenti Beria?

Victor Semionovici Abakumov. Şef al Smersh din 1943 până în 1946 şi şef al MBG-ului din 1946 până în 1951. Abakumov şi-a câştigat un mare renume în Iimpui celui de-al Doilea Război Mondial în calitate de i.uîf al Smersh, agenţia de contrainformaţii a Armatei.

Pe cine informa Abakumov în calitate de şef al

Smersh?

Informa direct Comitetul de Stat çentru Apărare condus de către însuşi Iosif Stalin. în 1943 a fost nvansat la gradul de general colonel, un grad militar acordat doar ofiţerilor „Organului”. Planul lui Stalin era nă-1 avanseze pe Abakumov pentru a-i slăbi influenţa lui Heria în interiorul serviciilor de spionaj, dar loialitatea

tmpremă a lui Abakumov era faţă de Lavrenti Beria. >

Ce s-a extins înăuntrul MGB-ului în timpul conducerii lui Abakumov?

Corupţia. La începuturile lui 1951 a fost arestat şi trimis la Lubiank'a din ordinul lui Stalin. Nikita Hruşciov, secretar de Partid în Moscova a motivat arestarea lui Abakumov afirmând că se întâmplase din cauza cazurilor de corupţie din interiorul KGB şi din cauză că participase la o conspiraţie de la Leningrad împotriva lui Stalin.

Când a fost eliberat Victor Semionovicl Abakumov?

După moartea lui Stalin din martie 1953 dar, dupfl arestarea şi executarea lui Beria, Abakumov a fost; deasemenea arestat, închis şi executat în decembrifl 1954. Acuzaţiile împotriva lui Abakumov au fost cfl fabricase dovezile unui complot din Leningrad împotriva funcţionarilor Partidului. »

Cine a fost unul dintre cei mai admiraţi spioni sovietici? ij

Rudolf Ivanovici Abel. A activat în Statele Unite în anii cincizeci iar, la cinci ani după arestarea sa, a foşî schimbat cu pilotul U-2-ului doborât, Francis Garyj Powers.

Care era numele real al lui Abel?

Rudolf Ivanovici Belov, născut într-un mic oraş de pe malurile Volgăi. Tatăl său era lucrător metalurgist? Tânărul Abel a studiat ingineria şi a lucrat într-um combinat chimic. în 1922 a intrat în Komsomol, Liga Tineretului Comunist. Abel vorbea fluent engleza, ger? mana, evreiasca şi rusa iar datorită acestui fapt a fost* transferat într-o unitate de comunicaţii a Armate? Roşii. I

Când a început cariera sa în lumea spionaj jului? 'i

în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Se aflai! pe frontul german în calitate de ofiţer de informaţii şi! s-a oferit voluntar superiorilor săi să pătrundă în Abwehr, serviciul de informaţii german. Metoda sa dej

Intrare a constat în a se da drept şofer al spionajului jjerman, având numele de Johann Weiss.

Ce grad a ajuns să aibă Abel în cadrul Armatei celui de-al Treilea Reich?

Când Germania a invadat Uniunea Sovietică, Abel II lost avansat la gradul de caporal şi a fost decorat. După război, Abel s-a întors în ţara sa cu gradul de maior al NKVD şi a intrat ilegal în Franţa şi Canada cu numele de Andrew Koyatis.

Când a intrat Abel în Statele Unite?

A A

In 1948. In 1954 lucra ca fotograf în New York sub numele de Emil Goldfus, fiind rezjdent şi şef al reţelei KGB în zona New York-ului. Din acest oraş controla diversele operaţiuni din America Centrală şi America de Nord. In Statele Unite, Abel a fost avansat la gradul ile colonel KGB.

4

Când şi de ce a fost arestat Abel?

Pe 21 iunie 1957 de către FBI. Se pare că, pe 22 iunie 1953, Abel i-a dat o monedă unui tânăr vânzător de ziare numit James Bozart. Una din monezi, un Jefferson de nichel din 1948, era goală şi, când a deschis-o, vânzătorul ziarului The Brooklyn Taggle a descoperit în interiorul ei un microfilm. Bozart a informat FBI, care a început să-1 urmărească pe Abel. In final a fost arestat şi condamnat la treizeci de ani de închisoare. Pe 10 februarie 1962 a fost schimbat pe podul Glienick din Berlin cu pilotul Francis Gary Powers.

Cum a fost recompensat Rudolf Ivanovici Belov, alias)yAbel” de către Guvernul Uniunii Sovietice?

Pe 20 noiembrie 1990 a fost unul dintre cei cinci mari spioni ai KGB aleşi să apară pe un timbru al Uniunii Sovietice.

'; §

Când a decedat Abel?

. I

In 1971 victimă a unui cancer. In acei ani îşi pregătea o autobiografie. -jl

Ce spion sovietic era un adevărat maestru al recrutărilor din Statele Unite? Jf

Isshkak Abdulovici Ahmerov. Specialitatea sa era recrutarea de agenţi sub acoperire. Ahmerov a intrat în Statele Unite în 1934 şi, imediat, a început să recruteze studenţi la Universitatea Columbia. între cei recrutaţi; se afla şi propria sa soţie, americanca Helen Lowry} nepoata lui Earl Lowry, liderul Partidului Comunist din; Statele Unite. ţŞl

Cine a fost primul director al GRU, spionajul militar rusesc?

Generalul Simon Ivanovici Aralov. în 1905 s-fij înrolat în Armata rusă şi s-a înscris în Partidul Bolşevist. în timpul Primului Război Mondial ajungâncj la gradul de maior în spionajul militar. în 1917, după triumful Revoluţiei, ajută la crearea Cekăi iar înj octombrie 1918 a fost numit şef al GRU. A participat 1$ operaţiuni în Turcia, Letonia şi Lituania pentru ca, mai târziu, să devină responsabil cu birourile GRU din Statele Unite, Germania şi Japonia. Ê

:

,f

Ce funcţie a primit Simon Ivanovici Aralov, după epurările staliniste împotriva militarilor din 1937? %

Aralov a fost demis din funcţia de şef al GRU şi numit director al Muzeului Literaturii. Câteva săptămâni mai târziu a fost arestat şi condamnat la trei ani intr-un batalion disciplinar. La finele celui de-al Doilea Război Mondial şi cu gradul de colonel, a fost readus în (iRU. Arestat din nou în 1946, a fost condamnat la zece mii de închisoare până la eliberarea sa, în 1956. Imediat «lupă aceea a fost numit subdirector al GRU. Un an mai târziu şi din cauza epurărilor începute de către Nikita Hruşciov, Aralov a decis să se pensioneze pentru a scrie o carte despre viaţa sa. Aralov a murit în 1969 la 89 de mii.

Ce agent celebru rus era în realitate un agent

dublu?

Ievno Azeff. Născut în 1869, a lucrat pentru poliţia iiecretă a ţarului în timp ce informa de asemenea şi Partidul Revoluţionar Socialist din Rusia. Fiul unui croitor evreu polonez sărac, Azeff a decis să se înscrie In Politehnica din Karlsruhe, unde a stabilit relaţii bune cu studenţii revoluţionari. In 1893 i-a scris Ohranei, Hcrviciul secret ţarist, pentru a se oferi ca spion înăuntrul mediilor studenţeşti. în 1894 a fost recrutat şi deja în 1900 primea aproximativ 500 de ruble pe lună de la Ohrana. între 1904 şi 1908 a fost şeful unui grup revoluţionar care a plănuit atentate cu bombă împotriva liderilor ţarişti.

Care sunt cele două personaje ale Rusiei imperiale care au fost asasinate de comploturile urzite de către Azeff?

Wladimir Plebe, ministru de Interne şi şef al poliţiei Rusiei şi Marele Duce Serghei, unchiul ţarului Nicolae. în 1908 a fost descoperit şi judecat pentru activităţi revoluţionare. A dispărut misterios până când a fost arestat de germani şi închis. Ievno Azeff a murit lş Berlin, în cea mai cruntă sărăcie, pe 24 aprilie 1918.

Care era numele său de cod pentru revolui ţionari?

Valentine. -iii

Cine era ministrul al Afacerilor Interne cána s-a prăbuşit Uniunea Sovietică?

Generalul locotenent Victor Pavlovici Barannikovl Cariera sa în lumea serviciilor de informaţii a începii în 1961 în cadrul Ministerului Afacerilor Internàj Barannikov a fost ultimul minstru de Afaceri Interne şj primul ministru de Afaceri Interne al Federaţiei Ruse] Când regimul sovietic a dispărut, Gorbaciov l-a numit director general al Serviciului Federal de Securitate (Federal'naya Agentsvo Pravitel'stvennoy sau FSB) îi ianuarie 1992 şi ministru de Securitate al Federaţiei'

* A * ; ''yt

Ruse în aceeaşi lună. In octombrie 1993 este arestat şr închis deoarece era unul din liderii revoluţiei ratate dé, la Moscova. In februarie 1994 este pus

în libertate printr-o rezoluţie a Parlamentului rus. La doar un ari} Victor Pavlovici Barannikov moare de un stop cardia'cj

vml

Ce şef al GRU a fost comandantul suprem al forţelor sovietice care au luptat în Războiul Civil Spaniol?

'.'ii

Yan Karlovici Berzin, şef al GRU din 1924 până îri, 1938. Născut în Letonia ca Peter Kyuzis, s-a înrolat în Armată în timpul Primului Război Mondial dar a? dezertat. Ca revoluţionar, a fost rănit într-un schimb de „focuri cu poliţia ţaristă, închis şi trimis în exil în

Bllioria. După Revoluţia din Octombrie din 1917, Berzin ii lost unul din fondatorii Cekăi în Moscova şi Letonia.

Ce represiune celebră l-a făcut celebru pe Ikrzin?

în 1921 marinarii din Kronstadt s-au revoltat împotriva superiorilor lor ca semn de protest faţă de regimul dictatorial al lui Lenin. Berzin a condus forţele iure au acabar cu rebeliunea. Berzin a ordonat să fie executaţi toţi cu o împuşcătură în ceafă dar câţiva din nmnenii săi au refuzat. Yan Karlovici Berzin i-a executat personal pe marinari şi pe oamenii care au refuzat să-i execute. Ca recompensă, Berzin a fost numit, în aprilie 11)21, subdirector al GRU iar în martie 1924 director nouerai al serviciului de informaţii militar.

Ce operaţiune a realizat însuşi Berzin din ordinul lui Stalin?

Când au început epurările staliniste din 1935, llerzin a călătorit în Orient pentru a-i executa personal pe mai mulţi şefi ai NKVD. In 1936 a fost trimis la Madrid de unde a operat ca şef al şi consilier militar al (iuvernului Republicii în timpul Războiului Civil Spaniol. In final, a devenit şeful suprem al trupelor iiovietice din Spania.

Care a fost sfârşitul lui Yan Karlovici Berzin?

După întoarcerea sa la Moscova a rămas în continuare şef al GRU până când, pe 13 mai 1939 a fost arestat. Pe 29 iulie a fost executat printr-un foc în ceafă la intrarea Hotelului Metropol din Moscova.

il

Ce redactor rus al unei reviste în engleza agent KGB a fost utilizat ca intermediar întiy preşedintele John Kennedy şi premierul NikitS Hruşciov? j

Georgi Nikotovici Bolşakov. Redactor al unei revislQ în engleză şi ofiţer KGB aflat în Statele Unite,4û devenit principalul mesager între Kennedy şi Hruşciov în luna septembrie 1961. Bolşakov a devenit un piojj important în cunoscuta Criză a Rachetelor din octombrii 1962. Pe 6 octombrie, Bolşakov i-a transmis personal procurorului general Robert Kennedy un mesaj dij partea lui Hruşciov. Mesajul transmis de către redaç torul rus spunea că URSS desfăşurase arme defensivi în Cuba cu intenţia clară de a apăra interesele revoluţionare ale acesteia. Pe 24 octombrie Kennedy 'iţa arătat lui Bolşakov aproape douăzeci de imagini luatj de către U-2-uri în care se vedeau rampe de

lansarô pentru rachete instalate pe insulă. Bolşakov a spus c puteau fi terenuri de baseball şi că nu ştia nimic legat de acel fapt. In acest timp, Nikita Hruşciov recunoştea că armele tactice erau deja instalate în Cuba. Acel fapt a cauzat pierderea încrederii Casei Albe în Georgi' Nikotovici Bolşakov ca „mesager”. ! j

Care a fost unul dintre principalii agenţi sovietici sub comanda lui Rudolf Abel în Statefai Unite?;H

vă

Morris Cohen, unul dintre cei mai buni agenţi sovietici din Statele Unite. Familia Cohen, Morris şi Lona, acţiona sub numele de acoperire de Peter John,şi Helen Kroger. Morris Cohen se născuse la New York cu) toate că părinţii lui erau ruşi. Se alăturase Partidului Comunist din Statele Unite şi la puţin timp Brigăzii Lincoln, care luptase de partea republicanilor în timpul

I(n.boiului Civil Spaniol. în 1941 s-a căsătorit cu I,conţină Petra, o comunistă convinsă. Ambii au fost inrrutaţi ca agenţi în operaţiunea „Amtorg”.

Ce cuplu celebru a devenit prieten al familiei

Valien?

Cuplul format din Julius şi Ethel Rosenberg. Atunci i'And familia Rosenberg a fost arestată de către FBI pe IV iulie 1950, familia Cohen a fugit în Rusia. Mai apoi IUI fost depistaţi din nou în Noua Zeelandă şi în Marea Hritanie în 1954.

Care era numele conspirativ al familiei Ilosenberg pentru spionajul sovietic?

Libi.

Care era acoperirea lor în Marea Britanie?

Aceea a doi cetăţeni din Canada. Morris Cohen a iloschis o librărie la numărul 170 de pe The Strand, npecializată în cărţi de sadomasochism şi tortură. Kamilia Cohen locuia într-o casă mică din cartierul

A

Ituislip, din sud-estul Londrei. In noiembrie 1960 ambii iui fost puşi sub supraveghere de către MI5. Ambii au Ibst arestaţi pe 7 ianuarie 1961. Agenţii MI5 au descoperit, în cele nouă zile cât a durat percheziţia locuinţei ţii a librăriei aparate foto, radiouri ascunse, manuale de frecvenţe, aparate de unde scurte, microfilme într-o biblie găurită, manuale de coduri şi şapte paşapoarte lalse. Când le-au prelevat amprentele, s-a descoperit că ambii agenţi erau în realitate doi spioni sovietici care avuseseră legături cu „Cercul Sovietic” din Statele Unite. Morris şi Lona Cohen au fost condamnaţi la douăzeci de ani de închisoare. După ce au petrecut opt

ani închişi, pe 24 octombrie 1969 au fost schimbaţi cil cetăţeni britanici aflaţi în puterea sovieticilor. Morril Cohen a murit la Moscova în 1995. Lona Cohen a murit în Polonia în 1992.

Ce agent KGB era contactul soţilor Rosenberft cu Moscova? M

Alexander Feklisov. Era fiul unei familii sărace diii Moscova când a decis să se înscrie la Şcoala de Comii* nicaţii din capitala rusă. Bun atlet, student eminentşl excelent comunicator, a fost recrutat în 1939 de cătrţ) NKVD. După ce a învăţat perfect engleza, a fost trimij în Statele Unite sub acoperirea consulatului sovietic din New York. Cu toate că nu i-a recrutat pe soţii Roseiţ« berg, Feklisov a fost agentul KGB care a fost cel mal mult în contact cu ei. Feklisov s-a întâlnit cu soţ Rosenberg de mai mult de cincizeci de ori. i-l

De ce s-a întors Alexander Feklisov la Moscova!

Din ordinul lui Nikita Hruşciov, Feklisov a fosţ chemat la Moscova în decembrie 1995 pentru a supra« veghea politica de spionaj împotriva Statelor Unite şl Canadei şi a participat la vizita pe care Hruşciov realizat-o în Statele Unite în 1959 ca membru.ißj contingentului de securitate al KGB. în august i960 Feklisov s-a întors în Statele Unite în calitate de şef a] KGB. Acoperirea sa era, de data aceasta, de ataşat do presă al ambasadei sovietice din Washington. Feklisov a rămas în Statele Unite până în 1964. în 1968 S:FL pensionat din KGB iar în anul 2001 şi-a publicat autobiografia. ' »,(

Ce operaţiune importantă a realizat Feklisoi pentru Statele Unite şi Uniunea Sovietică? U

împreună cu corespondentul ABC News John Scaii iiu încercat să creeze un canal de comunicare între preşedintele John Kennedy şi liderul sovietic Nikita Hruşciov în timpul crizei rachetelor din Cuba pentru a uvita un război nuclear.

Ce spioană sovietică a dispărut fără nicio

urmă?

Rita Elliot. A lucrat pentru KGB în anii şaizeci, fiind Irimisă în Australia. Femeia lucra la un circ, mergând i(! frânghie. Când a atras atenţia serviciilor de contra- informaţii australiene, KGB i-a ordonat, în 1961, Ritei Klliot să părăsească Australia. KGB a transferat-o în India şi Pakistan. Aceea a fost ultima oară când s-a ştiut ile ea. Numele real al Ritei Elliot era acela de Esfir Iu rina.

Cine a fost unul dintre cei mai decoraţi spioni ui Uniunii Sovietice?

*

Mareşalul Uniunii Sovietice Filipp Ivanovici Golikov..Şef al GRU între anii 1940 şi 1941, Golikov a devenit unul din favoriţii lui Stalin, care l-a numit şeful nerviciului secret militar. Golikov s-a înrolat ca voluntar în Armata Roşie în 1918 şi, făcând parte din teribila Armată a Treia Specială a Brigăzilor de Pedeapsă, a luat parte în mod activ la disturbios pentru „reprimarea focos nntibolşeviste. Pe parcursul lui 1939 a condus Armata u Şasea în campania din Polonia, în 1940 a fost avansat la gradul de general şi tot în 1940, la puţin timp, la rangul de şef al GRU. In 1941, în timpul conflictului ruso-german, Golikov şi-a păstrat funcţia în fruntea Hcrviciului de informaţii militar, având misiuni speciale la Londra şi Washington.

Ce recompensă a primit Golikov pentru faptul sale de război? '1

A fost închis între 1949 şi 1950. După eliberarea sil, a ocupat posturi importante în cadrul Directoratului Politic al Armatei Roşii şi în conducerea Comitetului Central al Partidului Comunist. în 1961 a fost avansai la gradul de mareşal al Uniunii Sovietice. Filipj) Ivanovici Golikov a decis să se pensioneze în mai 196jj, decedând în 1980.

Cine a fost ultimul ministru pentru Securitate}

Generalul colonel Nikolai Mihailovici Goluşko, al doilea şi ultimul ministru pentru Securitate al Uniuni Sovietice şi al Federaţiei Ruse. Goluşko a absoM Dreptul la Universitatea de Stat din Tomsk în 1939. il 1963 s-a înrolat în KGB, unde a ajuns subinspector a acestuia în regiunea Kemerovo. în 1982 a fost numit şâf al secretariatului KGB, funcţie pe care a ocupat-O până în 1985. Intre 1987 şi 1991 a fost preşedintele KGÖ din Ucraina. în ianuarie 1992, preşedintele Boris Elţîn l-a numit prim vicepriministru de Securitate iar pe 28 iulie ministru de Securitate. în 1994 Ministerul do Securitate a fost desfiinţat. jil

Cărui spion sovietic i s-a dat trecutul unul soldat german mort pe frontul rusesc în cel deţal Doilea Război Mondial?

Lui Ludek Zernenek, spion sovietic al KGB, carèl operat în Statele Unite în anii şaizeci. Zernenek era uij cehoslovac recrutat de către KGB şi căruia i s-a dat o nouă identitate, cea a lui Rudolph Herrmann, un soldat german mort în acţiune în Uniunea Sovietică. După £0 a fost antrenat în Germania Orientală şi Moscova, în

I!K)1 a fost trimis în Canada sub identitatea unui imi- l'iiint din Germania Occidentală. După câţiva ani ca iifţent în Canada, i s-a ordonat să meargă în Statele Unite. A obţinut viza în 1968 şi s-a mutat într-o suburbie n New York-ului. A intrat în Statele Unite împreună cu «oţ ia sa, şi ea agent KGB, şi cei doi fii ai săi născuţi în dnnada.

Care era misiunea lui Zernenek Herrmann în Statele Unite?

Nu trebuia să culeagă nicio informaţie secretă..ernenek Herrmann era doar un „rezident” care se ocupa cu controlul agenţilor sub acoperire, punându-i în contact cu agenţii „legali” ai KGB, cei care lucrau sub iicoperire diplomatică. Zernenek era de asemenea fotograf amator, astfel că l-a recrutat pe fiul său Peter pentru a fi un viitor agent KGB.

Ce planuri avea Ludek Zernenek Rudolph llerrmann cu fiul său Peter?

Vroia ca fiul său să studieze Dreptul la Universitatea «lin Georgetown pentru ca, odată ce absolvea, să poată njunge funcţionar în vreo agenţie guvernamentală a Statelor Unite, poate FBI sau CIA şi să rămână ca agent nscuns sub conducerea KGB. In 1977, când FBI i-a arestat întreaga familie, Peter era încă un adolescent, llerrmann i oferit FBI informaţii foarte valoroase despre operaţiunile KGB în Canada şi Statele Unite. Datorită acestui lucru, autorităţile le-au permis să rămână să locuiască în ţară sub o nouă identitate.

Ce şef al MGB-ului, predecesorul KGB, a reuşit nă supravieţuiască epurării conduse de către lavrenti Beria?

Semion Denisovici Ignatiev, şef al MGB-ullţj (Ministerul Securităţii Statului) din 1951 până în 1953, Pe când lucra pentru Comitetul Central, Ignatiev a fost numit şef al MGB-ului în decembrie 1951 şi a condujj una din cele mai mari epurări staliniste între 1952 1953. Acest lucru i-a adus supranumele de „Doctor Complot”. La douăzeci şi patru de ore de la moartea lijj Stalin de pe 5 martie 1953, Beria a preluat controliy MVD (Ministerului de Afaceri Interne), aflat încă suj controlul lui Ignatiev. Pe 7 martie, Ignatiev a fost demjl de către Beria, cu toate că nu a fost arestat salj executat. Se pare că Semion Denisovici Ignatiev a fost protejat de către Nikita Hruşciov. Partidul Comunist jj transferat pe Ignatiev într-un post dintr-o republic îndepărtată. Ignatiev a murit în exilul său speciali 1983 la 79 de ani.

Cărui agent sovietic arestat de către FBI î 1963 i s-a permis să se reîntoarcă în Uniunch Sovietică în 1971?

Lui Igor Alexandrovici Ivanov. Şofer al agenţi comerciale sovietice (AMTORG), Ivanov pe teritoriul Statelor Unite în martie 1962. în acelaşi an, FBI i-jtt identificat pe cei 4 agenţi KGB care îl contactaseră pd inginerul american John Butenko pentru a obţinQ informaţii clasificate despre Comandamentul Aerian ä Statelor Unite. Trei dintre sovietici au fost expulzaţi din Statele Unite deoarece aveau imunitate diplomatică îl) timp ce Igor Alexandrovici Ivanov a rămas în arest. decembrie 1964 a fost condamnat la treizeci de ani (ö închisoare.

Cu cine au încercat să-l dea la schimb ruşii pß Ivanov? i

Cu Newcomb Mott, un vânzător american de cărţi t ure încercase să treacă ilegal graniţa norvegiano-sue- ili'ză. După trei luni de internare, Mott a fost judecat şi iundamnat la 18 luni de carceră într-un lagăr de muncă. Guvernul Statelor Unite a refuzat schimbul iar Mott a murit în circumstanţe bizare. Lui Ivanov, la l Andul său, i s-a permis să se întoarcă în Statele Unite prntru a se prezenta la tribunale. In mod firesc, Igor Aloxandrovici Ivanov nu s-a mai întors niciodată din Matele Unite.

Ce spion sovietic a devenit celebru la nivel mndial după un caz de scandal sexual care a afectat Guvernul Marii Britanii?

Căpitanul Evgheni Mihailovici Ivanov. Ajutor al Ataşatului naval de la ambasada sovietică din Londra Intre 1960 şi 1963, Ivanov a avut un rol decisiv în mia-numitul „Caz Profumo”. Tânărul Ivanov s-a înscris III Şcoala Navală din Vladivosţok în 1943 şi a servit în l A,boiul din Pacific împotriva japonezilor, întorcându-se III şcoala navală după război şi absolvind-o. După ce a «crvit pe crucişătorul Sevastopol, în 1949 intră la Academia Diplomatică Militară de la Moscova. Acolo pute recrutat de către GRU. Prima misiune a lui Ivanov III calitate de asistent al ataşatului militar al ambasadei sovietice a fost la Oslo. La puţin timp este trimis la tunbasada sovietică de la Londra cu aceeaşi funcţie.

Cum a intrat în contact Evgheni Mihailovici Ivanov cu „Cazul Profumo”?

După sosirea sa în capitala britanică în martie 1960, Ivnnov se împrieteneşte cu un artist numit Stephen Ward. în casa sa se întâlneşte cu protejatele lui Ward, două fete tinere numite Christine Keeler şi Mandi

Rice-Davies, cu care întreţine relaţii sexuale. Datoriţi lui Ward, Ivanov face cunoştinţă cu elita societăţi) engleze, cu prinţul Filip, cu Winston Churchill, cu lordul Astor, cu magnatul Paul Getty şi cu John Profumo, secretar de Stat de Război. Ivanov a obţinut mai mul® documente, unele dintre ele secrete, fără a li se cunoaştj proveniența sau sursa. După o petrecere de la reşedinţă secretarului Profumo, politicianul a început o relaţii) intimă cu Keeler. în 1962, în sfârşit, i-a dezvălui] ziarului de scandal că întreţinuse relaţii sexuale atât cf John Profumo cât şi cu Ivanov de la ambasada sovietică! Pe 22 martie 1963, în faţa întrebărilor Parlamentului Profumo a negat orice relaţie cu Keeler. Ward, cafflŞ încerce să se salveze, i-a trimis o scrisoare primului mu nistru, Harold MacMillan, asigurând că John Profumjj minţise Parlamentul şi dând explicaţii despre relaţifl Keeler-Profumo-Ivanov. Pe 4 iunie Profumo a demţj sionat şi, din cauza presiunii mediatice legate de scandajj a provocat căderea întregului Guvern MacMillan..£jfl

Cine i-a dezvăluit acoperirea lui Ivanov în Marea Britanie? jţ

însuşi Stephen Ward a apelat un contact de-al säjj din MI5 şi i-a spus că Evgheni Mihailovici Ivanov.îl întrebase ceva despre planurile Statelor Unite de, desfăşura rachete nucleare în Germania Occidentală înainte de izbucnirea scandalului, Ivanov a plecat di] Marea Britanie şi s-a întors la Moscova. A stat.J. perioadă în prestigioasa Academie Generală de Ofiţer şi a fost şef al Departamentului de Analiză al GRU pânft la pensionarea sa în 1981. Ivanov a murit în 1994 la 68 de ani.]}

Care a fost soarta protagoniştilor „Cazului Profumo«? ' $

' a

Un raport al MI5-ului asigura că Ward, Keeler şi lYofumo nu au pus niciodată în pericol securitatea Marii llritanii. Stephen Ward a fost condamnat pentru (ii'oxenentism, cu toate că nu a fost niciodată închis din muză că a decedat victimă a unei supradoze de Noinnifere. Christine Keeler a fost judecată şi condamnată la mai mulţi ani de închisoare pentru sperjur. Mandy Rice-Davies şi-a continuat cariera de balerină intr-un cabaret până când a emigrat în Israel, unde a deschis mai multe localuri în Tel-Aviv care au avut «lestul de mult succes. John Profumo s-a retras din

A

politică şi s-a dedicat operelor de caritate. In 1975 regina Klisabeta i-a acordat gradul de Comandant al Imperiului Britanic, una dintre cele mai înalte decoraţii din Marea Britanie.

Cine a fost spionul sovietic care a condus GRU vel mai mult timp?

Generalul Petr Ivanovici Ivaşutin, şef al GRU din l!)63 până în 1987. Ivaşutin a fost promovat de către Leonid Brejnev, şef al Partidului Comunist şi al (îuvernului Uniunii Sovietice. Cariera lui Petr Ivanovici Ivaşutin în cadrul spionajului militar a început în 1931 în unitatea de contraspionaj. In timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în 1944 şi 1945, a fost iisigurat în Smersh în calitate de şef al celui de-al treilea front ucrainean. După sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial, Ivaşutin a ajutat la repatrierea forţată it cetăţenilor sovietici în URSS şi a ajutat la executarea tuturor sovieticilor care luptaseră de partea germană în nşa-numita Armată Rusă de Eliberare. Mai târziu a desfăşurat o intensă activitate împotriva insurgenţilor ucraineni care doreau independenţa, după război şi înfiinţând regimurile comuniste în Bulgaria, Ungaria şi Iugoslavia. în 1946 a servit în NKVD sub comanda lui

Lavrenti Beria, fiind numit şef al celui de-al TreilcÄ Directorat (Forţele Armate).,j

Care a fost prima misiune a lui Ivaşutin în

GRU? '

ii

'.'li

Să elimine corupţia din cadrul serviciului secrot militar, să apere interesele informaţiilor de spionaj relaţionate cu temele de apărare şi să reducă puterol KGB în materie de culegere de date de spionaj. Petfi Ivanovici Ivaşutin a supravieţuit morţii liderilor sovieti(Leonid Brejnev, Iuri Andropov şi Konstantin CernenkoJ rămânând şef al GRU până în zorii dispariţiei Uniunii Sovietice. Longevitatea sa i-a adus o mare influenţa în cadrul Forţelor Armate. în 1985 a fost ridicaţ i? rangul de Erou al Uniunii Sovietice. Se crede că Peţg Ivanovici Ivaşutin a decedat în anul 2002 la vârsta, dî 93 de ani. Jm

Ce spion GRU a fost expulzat din Statele Uniit în 1986? W

' 1

Colonelul Vladimir Izmaylov, ajutorul ataşatului militar din cadrul ambasadei Uniunii Sovietice din Washington. Izmaylov a încercat să recruteze ofiţeri dû rang înalt ai Forţelor Aeriene ale Statelor Unite cu scopul de a obţine date şi informaţii „ultrasecrete”desprfl programele de apărare strategică şi tehnologia dij évasion de radare, cunoscutul „Program StealM Izmaylov a fost arestat de către FBI şi expulzat din ţară în iunie 1986. $1

Ce spion sovietic a fost executat împreună ci fiul său din ordinul lui Lavrenti Beria? k

Mihail Sergheevici Kedrov. Spionul a fost şeful l'nki'ii în zona Arhanghel în timpul războiului civil rus (IUI 7-1920). în 1921 a fost numit şef al diviziei speciale ii ( )(IPU (noua Ceka), unde a anchetat situaţia poliţiei norrete din Azerbaidjan. în acea perioadă, Beria era şeful OGPU din Azerbaidjan. Kedrov a descoperit că llci'ia executase oameni nevinovaţi fără.nicio acuzaţie şl n trimis o scrisoare la Moscova recomandând ares- liiren lui.

Nu a existat răspuns. Kedrov a fost arestat şi Inii urat până când a dat numele celor care formau parte ilin „conspiraţia” împotriva lui Lavrenti Beria. Kedrov il dat, sub tortură, mai multe nume şi, după o scurtă perioadă de detenţie, a fost pus în libertate. Mihail Hergheevici Kedrov s-a retras din serviciile secrete în lli:J9 chiar când fiul său, Igor Kedrov, făcea parte din norviciile secrete, NKVD.

Ce a cauzat execuţia lui Mihail Sergheevici Kedrov şi a fiului său?

i

Atunci când Lavrenti Beria a fost numit Comisar pe Probleme Interne şi şef al NKVD în 1939, cei doi Kedrov şi un grup de prieteni au trimis o scrisoare lui Stalin ca protest împotriva numirii. în aprilie 1939 Igor Kedrov a fost arestat şi, imediat ce a intrat în Lubianka,

A

ii fost împuşcat în ceafă. In aceeaşi lună, a fost arestat ţii închis şi Mihail Kedrov. Curtea Militară Supremă a Uniunii Sovietice l-a declarat nevinovat pe Mihail Sergheevici Kedrov de toate acuzaţiile, dar Beria, în loc Hă-1 elibereze, a ordonat să fie executat în propria sa celulă în 1941. Doar atunci când a venit la putere Nikita Hruşciov care, în timpul celui de-al XX-lea Congres al Partidului Comunist, a declarat că vestea execuţiei lui Kedrov l-a impresionat mult, mai ales după ce a aflat că, înainte de a fi executat, i-a spus că fusese condamnfll la moarte pentru că era „un duşman al poporului”.

Ce şef al MVD s-a sinucis când a aflat de aşa numită „Epocă a Terorii”?

Generalul colonel Serghei Nikiforovici Kruglov, car j a fost şef al MVD între decembrie 1945 şi martie 1953 şi şef al Ministerului Afacerilor Interne şi al Securităţii Statului între iunie 1953 şi februarie 1956. Cariera liil Kruglov în lumea serviciilor de informaţii a început îi) septembrie 1941, când a fost numit subdirector al NKVD, iar din 43 până în 45, al doilea şef al Smershl contraspionajul militar. Serghei Nikiforovici Kruglov s-Û ocupat de securitatea Conferinţei de la Teheran diij noiembrie-decembrie 1943, unde s-au adunat liderii aliaţi din Statele Unite, Marea Britanie şi Uniunea Sovietică. în decembrie 1945 Stalin l-a demis po Lavrenti Beria, punându-1 în locul său pe Serghol Nikiforovici Kruglov iar un an mai târziu, în martio 1946, MVD a fost ridicat în rang de la Comisariat lli Minister. j

Ce credea puternicul Lavrenti Beria despre Serghei Nikiforovici Kruglov?

i

Credea că este un trădător. In timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Beria îl propusese pe Kruglov pentru Smersh şi, când s-a încheiat, Kruglov a încercat să-şi separe cariera de Beria. Stalin dorea un „echilibru de putere” între Beria şi Kruglov. Pe 7 martie 1953, lq doar două zile de la moartea lui Stalin, Beria a obţinut controlul absolut al serviciilor de securitate ale Statului. Kruglov de la MVD şi Ignatiev de la MGB, au fost demişi de către însuşi Beria,

cu toate că nu a îndrăznit sâ-i aresteze şi să-i execute. Pe 26 iunie 1953, când Beria a fost arestat, Kruglov s-a ridicat ca liderul grupului

unii-Beria. Serghei Nikiforovici Kruglov a rămas în t mitinuare şef al MVD până în martie 1954, când a fost ilomis pentru a-i ceda locul puternicului KGB.

Care a fost sfârşitul lui Serghei Nikiforovici Kruglov?

In februarie 1956, în timpul celui de-al XX-lea Hongres al Partidului Comunist din URSS, Nikita Hruşciov a condamnat excesele regimului lui Stalin şi J'Spoca Terorii", în care Kruglov a jucat un rol important. III conformitate cu unele rapoarte, înainte de a fi nrestât şi trimis în judecată, Kruglov a luat pistolul, l-a pus la tâmplă şi şi-a zburat creierii.

Ce şef de spioni a lucrat prima oară pentru farul Nicolae iar apoi pe bolşevişti?

Generalul Vladimir Vasilievici Kurasov. Ofiţer turist, s-a alăturat bolşeviştilor în timpul Revoluţiei din 11)17. în 1940 era şef al Directoratului pentru Operaţiuni în cadrul Conducerii Supreme Sovietice. După cui de-al Doilea Război Mondial, a fost comandant miprem al forţelor sovietice din Austria ocupată de către aliaţi. în februarie 1949 a fost numit şef al GRU şi, un pic mai târziu, director al Academiei Militare. Kurasov a murit în 1973 la 76 de ani.

Ce spion care opera în Statele Unite purta numele unui copil de 11 ani decedat în Finlanda?

Conon Trohmovici Molody, alias „Gordon Arnold lionsdale", născut în 1922. Molody a fost trimis ca „ilegal" în Statele Unite la vârsta de 11 ani. Agentul KGB purta numele unui copil născut în Canada de o mamă finlandeză şi care murise în timpul războiului

ruso-finlandez (1939-1940). Agenţii KGB au obţinut certificatul de naştere cât şi un paşaport canadian pe numele de Lonsdale. Molody avea unsprezece ani când a fost trimis împreună cu mama sa ca să locuiască îll California alături de mătuşa sa. După ce a petrecut cinci i ani în California, Molody s-a întors în Uniunea Sovietic l i unde a fost antrenat de către spionajul naval. Când s«n1 întors în Statele Unite, Molody Lonsdale a stabilii legătura cu Rudolf Abel. Prima realizare a lui Lonsdalö ca spion a avut loc în 1955, în Marea Britanie când, dându-se drept un vânzător de automate de gumă do mestecat, a reuşit să obţină documente „strict secreto" ale Marinei britanice. Molody Lonsdale a obţinut schiţclo torpilelor utilizate de către submarinele Royal Navy,

Cine l-ajdat în vileag pe Conon Trohmovicl

Molody, alias „Gordon Arnold Lonsdale"? 1

A

In 1960 locotenentul colonel Michal Goleniewsky, dezertor din serviciul secret polonez, a dezvăluit identitatea unui grup de spioni KGB care operau în Statele Unite şi Marea Britanie. Acea informaţie a du8 la arestarea lui Molody

Lonsdale de către MI5. Spionul KGB a fost condamnat la 25 de ani de închisoare pânfl când, în 1964, a fost schimbat cu agentul britanic al MIÖ Greville Wynne. După întoarcerea sa la Moscova, Conon Trohmovici Molody a devenit un erou al Uniunii Sovietice. La puţin timp, a părăsit serviciul de spionaj, Molody a decedat în 1970 la 48 de ani, victimă a unui cancer. Cu el dispărea unul dintre cei mai buni spioni din întreaga istorie a KGB.

Cine era Roman Malinovski?

O cârtiţă a serviciilor de securitate ale ţarului „infiltrată între liderii revoluţionari. Malinovski era un muncitor care trăia la Moscova, având multe ante- riulonte penale, fapt ce îi conferea o amplă relaţie cu pnliţia ţaristă. El a fost recrutat în 1910 de către; (Hirana pentru a se infiltra între liderii revoluţionari. ! Inl'iltrarea sa între bolşevişti a fost descoperită când ! Itnman Malinovski a fost ales să ocupe unul dintre cele «IIHO locuri bolşeviste din parlamentul ţarist. A ajuns şi1 Iul facţiunii bolşeviste şi, împreună cu alţii, a fost unul dintre fondatorii ziarului Pravda (Adevărul). Malinovski II fost acuzat că era un spion al poliţiei ţarului dar a fost iipArat de către însuşi Lenin. In acest timp, Serghei llcletski, directorul Ohranei, l-a numit pe Malinovski „mândria Ohraneiîn final, poliţia secretă a ţarului Nicolae l-a obligat pe Roman Malinovski să se retragă III Sankt Petersburg cu 6.000 de ruble şi să înceapă o viaţă nouă cu o nouă identitate.

Care a fost sfârşitul lui Roman Malinovski?

Malinovski a fost capturat de către germani şi Internat într-un lagăr de prizpnieri, unde a început să distribuie material de propagandă bolşevist prizonierilor ruşi. Cândva fost eliberat, a început să îi trimită scrisori lui Lenin. în 1917 însuşi Lenin l-a chemat pe Malinovski nA se prezinte la Moscova pentru a ajuta să se cunoască operaţiunile Ohranei împotriva bolşeviştilor. Malinovski H-a întors în Uniunea Sovietică în 1918, chiar la un an de la triumful Revoluţiei. Pe 6 noiembrie 1918 a fost nrestat şi acuzat în faţa unui tribunal că spionase pentru Ohrana ţaristă şi pentru germani. A fost găsit vinovat de toate acuzaţiile şi a fost împuşcat în ceafă în aceeaşi noapte.

Ce spion sovietic l-a recrutat pe celebrul spion britanic Harold,JCim” Philby?

Theodor Maly. De origine maghiară şi hirotonii preot catolic în timpul Primului Război Mondial, Mal a servit în calitate de capelan al armatei austro-ungar în final, a fost capturat de către ruşi. Cât timp a statl tabăra de prizonieri, Maly şi-a abandonat preoţia şi S alăturat bolşeviştilor. A început să lucreze ca spic] pentru OGPU, serviciul secret al statului iar în 1932' fost trimis în Germania iar apoi la Viena. Philby luci;

la Viena ca curier al Partidului Comunist cu contacta'l

«

sale din Paris şi Praga. Maly a fost trimis la Londra o şef al agenţilor sub acoperire în aprilie 1936, utilizai * un paşaport austriac fals. A fost Theodor

Maly cel ca l-a trimis pe „Kim” Philby în Spania ca corespondent. timpul Războiului Civil Spaniol. în iulie 1937 Maly fost chemat la Moscova în acelaşi moment când începei epurările staliniste între înalţii ofiţeri ai NKVD. M.ţ s-a întors încrezător, crezând că nimeni nu ar fi creivj că îl trădase pe Stalin şi pe ai lui, dar s-a înşek Trecutul său ca preot fusese repus în discuţie în m „ direct de către cineva apropiat astfel încât, imediat a pus piciorul pe pământ rusesc, Theodor Maly a f.: arestat şi, înainte de finele lui 1937, executat cu un j în ceafă.

Ce spion GRU avea baza de operaţiuni i sediul Naţiunilor Unite din New York?

1

Locotenentul-colonel Igor Yakovlevici Melekh. Dup! absolvirea Institutului Militar de Limbi Străine i după un stagiu la Academia Militară Diplomatică' intrat în GRU. în 1958 a fost trimis pe lângă Naţiunii Unite şi a fost trimis în cadrul Secretariatului ONU. L New York s-a întâlnit cu un cetăţean american numi William Hirsch. Ceea ce nu ştia Melekh era că Hirscl era supravegheat de către FBI. Din acel moment, FB l-a pus sub supraveghere şi pe Igor Yakovlevici Melekh

IV 23 octombrie 1953, agenţii federali au detectat o nouă intâlnire la Chicago. Melekli, însoţit de Hirsch, i-a dat un plic cu 200 de dolari unei alte persoane şi i-au cerut fotografii şi hărţi ale oraşului. în ianuarie 1959, FBI l-a detectat din nou pe Melekh într-o întâlnire cu un bărbat într-o gară din Brooklyn. De data aceasta, spionul i-a dat persoanei 500 de dolari. în final, pe 27 ctombrie 1960, Igor Yakovlevici Melekh şi William lirsch au fost arestaţi de către FBI şi aduşi în faţa unui nalt tribunal. Deoarece Melekh avea imunitate diplo- natică, nu a fost închis, dar nu i s-a permis să pără- ească Manhattan-ul. Hirsch, a fost condamnat la ichisoare. Igor Yakovlevici Melekh a părăsit Statele (nite pe 8 aprilie 1961.

iCe agentă KGB a fost arestată de către amenant şi schimbată pentru 25 de persoane „nece- re” Statelor Unite?

Alice Michelson. Născută în Germania Orientală,

I era ca curier pentru KGB. A fost arestată la New York nd se pregătea să se îmbarce într-un avion cu desti- îţia Cehoslovacia. Ascunse într-o tabacheră, Michelson ea asupra ei mai multe microfilme ce conţineau; ocumente clasificate. în iunie 1985, înainte de a fi idecată, a fost schimbată de către sovietici pentru 25 c persoane de care erau interesate Statele Unite.

Cine a fost unul dintre cei mai longevivi şefi ai RU?

Generalul Vladen Mihailovici Mihailov, şef al GRU în 1987 până în 1991. Este curios faptul că Mihailov u provenea din niciun organ de securitate şi nici nu vea experienţă în domeniul militar. Mihailov s-a înrolat i Armata Roşie în 1942 şi, la puţin timp, şi-a încheiat cariera de ofiţer la Academia Militară.

Ulterior, t devenit şef al Armatei în districtul militar Turkistar înainte de a fi numit şef al spionajului militar.

. t'

Ce agent al spionajului sovietic era ofiţerul dt legătură al aşa-numitului „Cerc de Spioni de h Cambridge”? ' $

Iuri Ivanovici Modin. Născut într-un sătuc dil Rusia, era fiul unui soldat bolşevist mort în timpij) Războiului Civil rus (1917-1920). Tânărul s-a înscris 1 Colegiul Naval din Leningrad pentru a studia ingineria, Atunci când Germania a invadat Uniunea Sovietică iunie 1942, a decis să înceteze studiile şi să se alăture luptei. în acel an s-a alăturat NKVD, unde a devenii specialist în Marea Britanie. în decembrie 1943 a f t

trimis la Lubianka în calitate de traducător. Din martio

¥

1943 şi până în 1947 a fost însărcinat să care documenta dintr-o parte în cealaltă, de la Moscova, spionilor dejk Cambridge. în final, în iunie 1947, Modin a fost trimis la Londra însoţit de către soţia şi fiica sa. El a ftÜt ayudante al şefului biroului sovietic. Sub acoperirea Ho corespondent de presă, a avut diferite întâlniri u Anthony Blunt, Guy Burgess şi John Cairncross. In 1951 i-a ajutat să fugă în Uniunea Sovietică pe Bürgels şi Donald MacLean. Modin a fost retrimis la Moscova h mai 1953 dar la puţin timp a fost trimis din nou la Londra. A rămas acolo până în 1958.

Ce membru al „Cercului de Spioni de la Cambridge” l-a dat de gol pe Yuri Ivanovici Modirii

Anthony Blunt. După ce a fost interogat de către MI5, Blunt a decis să dezvăluie cine era Modin. El si-a

«A ' Î

continuat cariera în KGB fiind destinado în India. Modin şi-a încheiat zilele ca profesor la Şcoala de Spionaj a

A

K(! Il In 1994 a scris o carte numită My Five Cambridge Friands.

Ce spioană KGB a fost arestată în Statele Unite în 1984?

Svetlana Ogorodnikova. Maior KGB, a fost arestată In Statele Unite în 1984 sub acuzaţia că a încercat să obţină documente clasificate cu ajutorul amantului «Au, un agent FBI numit Richard Miller. Atât ea cât şi «oţul său, Nikolai Wolfson, au fost condamnaţi A fost condamnată sub acuzaţia de spionaj şi conspiraţie. Acesta era un evreu ucrainean care luptase, la 11 ani, In Primul Război Mondial. La Viena a cerut azil politic pentru a emigra în Statele Unite. Permisiunea le-a fost iicordată în 1968. Cei doi s-au cunoscut în capitala austriacă. Acolo s-au şi căsătorit. Când au ajuns în Statele Unite, s-au stabilit în California. Svetlana distribuia reviste sovietice şi lucra ca infirmieră într-un iipital. Nikolai lucra la o companie de ambalare a eArnii. Intre timp, fiul lor, Matvei, a fost trimis într-o tabără a Tineretului Comunist de la Marea Neagră cu

intenţia de a-1 trimite după aceea la o Şcoală Militară III Rusia. FBI s-a concentrat pentru prima oară asupra Svetlanei Ogorodnikova când agentul John E. Hunt a vorbit cu ea şi i-a propus să fie informatoarea agenţilor federali din cadrul comunităţii ruse din Statele Unite, l ii puţin timp după aceea, Svetlana a început o relaţie cu Hunt. După o relaţie de aproape un an, rusoaica i-a Apus lui Hunt că rămăsese însărcinată şi ca el era tatăl. (!eea ce nu ştia ea era că agentul FBI îşi făcuse o vasectomie în 1960. Tatăl era alt agent FBI cu care, de nsemenea, rusoaica menţinea relaţii. Richard Miller, celălat agent, avea o reputaţie proastă în FBI şi fusese pus sub supraveghere când a fost văzut în consulatul rus din San Francisco.

Ce informaţie i-a transmis agentul FBI Richard Miller maiorului Svetlana Ogorodnikova? i'

I-a oferit locaţia maiorului Stanislav Levcenko, un dezertor KGB şi a lui Victor Belenko, un pilot sovietic care, în anul 1976, a dezertat cu MIG-ul său 25 în

Occident. Ambii fuseseră condamnaţi la moarte în

* * t

contumacie. In noaptea de 3 octombrie 1984 familia 0go rodnik şi Miller au fost arestaţi. Au fost toţi judecaţi pentru spionaj, Svetlana Ogorodnikova a fost condamnată la 18 ani de închisoare; Nikolai Ogorodnik a foşt condamnat la opt ani de închisoare. Svetlana a fost eliberată după ce a executat nouă ani şi a fost deportată în Mexic. f

I

Ce spion i-a recrutat pe soţii Rosenberg?

Vf!

Gaik Badalovici Ovakim. Rezident NKVD la New York în anii treizeci, Ovakim a ajuns în Statele Uniţo în 1933 sub acoperirea organizaţiei comerciale AMTORG, Absolvent de inginerie, Ovakim era specializat în inginerie industrială. în Statele Unite s-a specializatip recrutări, ajungând să creeze reţele de spionaj sovietice în Mexic şi Canada. în 1938 i-a recrutat pe Julius (şi Ethel Rosenberg, care făceau parte din „Cercul do Spionaj Atomic”. în 1940 l-a recrutat în Mexic pe Ramon Mercader care, pe 20 august din acelaşi an o atentat la viata lui Leon Trotki. Rănile pe care i le-a provocat la cap i-au cauzat moartea. In mai 1941, Gaik Badalovici Ovakim a fost arestat de către FBI şi acuzai că a reprezentat mărci care nu erau înregistrate pc teritoriul Statelor Unite. Ambasada sovietică a plătit coi 25.000 de dolari pentru cauţiune iar Ovakim a fost eliberat. Câţiva din agenţii săi l-au identificat ca spion sovietic. Americanii doreau să-1 schimbe pe Ovakint pentru şase americani arestaţi în Rusia, dar operaţiune«

ii mers prost. Trei dintre ei au dispărut, doi au fost II t estaţi de către germani după invadarea Rusiei iar al iiiiselea încă era la închisoare. După ce a

revenit la cartierul general al NKVD, Ovakim a devenit şeful lliroului pentru Statele Unite dar, în 1944, s-a primit un comunicat care spunea că un agent NKVD luase legătura cu David Greenglass, un soldat care lucra la Laboratorul Naţional de la Los Âlamos (New Mexico), unde se proiecta bomba atomică. In 1965, după moartea lui Lavrenti Beria şi denunţurile lui Nikita Hruşciov despre excesele dictaturii lui Iosif Stalin, Gaik lladalovici Ovakim a fost demis din KGB.

Ce şef al GRU a fost executat după ce a obţinut Hiicces ca militar?

Generalul maior Aleksei Pavlovici Panfilov, şef al

A *

(IRU din octombrie 1941 până în iulie 1942. In calitate de colonel al Brigăzii a Doua Motorizate, a obţinut un mare succes în campania din 1938 de la graniţa dintre Uniunea Sovietică şi Manciuria. Acest lucru nu i-a fost de folos în faţa lui Stalin, care l-a executat în epoca npurărilor din 1942.

Ce omagiu au primit cinci spioni sovietici în IH90 din partea Guvernului Uniunii Sovietice?

Chipurile lor au fost reproduse pe cinci timbre poştale. Spionii erau:

- Colonelul S.A.Vaupşasov (1899-1976). A realizat acţiuni de spionaj împotriva ruşilor albi, partizani ai ţarului; între 1937 şi 1939 a realizat operaţiuni de spionaj în Spania. S-a retras din serviciul secret în 1953.

— Rudolf Abel (1903-1971). Este cel care a înfiinţai aşa-numitul „Cerc de Spioni Atomici” din Statele Unite, din 1948 până în 1957. '

— Harold „Kim” Philby (1912-1988). Unul din membrii aşa-numitului „Cerc de Spioni de la Cambridge”, carc a spionat pentru Uniunea Sovietică şi a dezvăluit secrete importante despre Statele Unite şi Marea Britanie.

— I.D.Kudrya (1912-1932). A luat parte la numeroase misiuni de sabotaj împotriva germanilor în Ucraina în 1941 şi 1942. A fost arestat şi executat de către trupele SS. m

— Colonelul Conon Molody (1922-1970). Veteran l celui de-al Doilea Război Mondial şi ofiţer KGB, erâ cunoscut în Occident ca Gordon Lonsdale. M

m

$

Ce pilot al Forţelor Aeriene sovietice a fost şef al GRU, spionajul militar?

I

Generalul locotenent Ivan Iosifovici Proskyov. Şef al GRU între 1939 şi 1940, Proskyov alterna abilitatea â de a pilota avioane de luptă cu cea de şef al spionajului militar. Proskyov a luptat de partea republicanilor şi a doborât mai multe avioane ale naţionaliştilor. In 1937 a primit cea mai înaltă decoraţie a ţării sale, cea de Eroii al Uniunii Sovietice. După întoarcerea sa din Spania, în aprilie 1939, a fost numit şef al GRU până în iulie 1940,

A ' 'L-IJ

In acel an, Ivan Iosifovici Proskyov s-a exprimat deschis împotriva pactului semnat de către Stalin şi Hitler, caro permitea invadarea Poloniei de

către trupele celui de-al Treilea Reich. Pe 4 iulie 1940 Proskyov a fost arestat şi, o zi mai târziu, a fost executat fără judecată,

Ce spion KGB a ajuns preşedintele Federaţiei

Huse?

Vladimir Putin, născut în 1952. Cariera lui Putin în emirul serviciilor secrete de informaţii a început în Departamentul de Informaţii Externe din Germania Orientală. Munca sa consta în ajutarea Guvernului Republicii Democratice Germane în lupta împotriva lini purilor anticomuniste. Născut la Sankt Petersburg, II absolvit Şcoala de Drept în 1975 şi a fost recrutat de ent re KGB. In 1989 s-a întors în Rusia şi a fost trimis In Sankt Petersburg. Oficial, Putin avea o responsabilitate academică la Universitatea de Stat din Leningrad când a decis să intre în politică, păstrându-şi contactele importante din KGB. Putin a fost unul dintre arhitecţii strategiei războiului de gherilă din (lecenia. în' 1994 a fost numit consilier al primăriei Sankt Petersburgului şi a ajutat la dezvoltarea partidului politic cunoscut ca „Patra Noastră este Rusia". în injust 1996 Putin a fost trimis la Moscova pentru a lucra cu preşedintele Boris Elţînv fiind numit şef al cabinetului său în martie 1997. în ziua următoare, Vladimir Putin a fost numit primul subdirector al Cabinetului Prezidenţial, având în subordine toate legiunile şi teritoriile ruse.

Ce funcţie a ocupat Vladimir Putin înainte să fie numit preşedinte al Federaţiei Ruse?

în iulie 1998, preşedintele Boris Elţîn l-a numit pe l'utin director al Serviciului Federal de Securitate Rus (KSB), care fusese creat în 1991 după desfiinţarea KGB. IV 31 decembrie 1999 Elţîn a demisionat şi Putin l-a inlocuit în martie 2000, după ce a primit sprijinul a 53 In sută din electorat. Una din primele sale măsuri a fost curăţarea serviciilor de securitate de orice funcţionar corupt sau caz de corupţie.

Ce şef al GRU a fost unul dintre cei mai red pectaţi spioni în Uniunea Sovietică şi în Occidentf

Generalul Serghei Matveievici Ştemyenko, şef a] GRU între 1946 şi 1948 şi din nou între 1956 şi 1957, Ştemyenko s-a înrolat în Armata Roşie în 1926, servind în cadrul unei baterii de artilerie. In septembrie 1938 a fost trimis la Statul Major iar în mai 1943 a fost numii şef al Directoratului pentru Operaţiuni al Statului Major. Responsabilităţile sale includeau de la plaiii« ficarea operaţiunilor militare sovietice până la consi lierea lui Iosif Stalin însuşi în deciziile cu caracter militar. în aprilie 1946 a fost numit şef al GRU, servicijil secret militar. în iunie 1952 a izbucnit o ceartă între Stalin şi Politbüro. El a fost de partea lui Stalin, fapt care i-a adus avansarea sa în calitate de comandant suprem al Districtului Militar al Volgăi. In 1956 a fost rechemat la Moscova de către mareşalul Uniunii Sovietice Georgi Zukov, primind şefia GRU. în iunie 1962 a fost numit comandant suprem al Forţelor Terestre iar în 1968 a fost

numit prim vice-prim-mj« nistru al Apărării în cadrul Statului Major al Forţelor Pactului de la Varşovia, post în care a rămas până la

moartea sa, survenită în 1976, la vârsta de 69 de ani,

f

Pentru ce opere este apreciat ca un mare militar şi analist generalul Serghei Matveieviçi Ştemyenko?

M f

Pentru-Stata Major Sovietic în război (1971,) şi Ulţi mele şase luni (ale celui de-al Doilea Război Mondial) (1973). Ambele opere au fost traduse în mai multe limbii

Ce spion sovietic a fost deportat din Statele Unite în octombrie 1964?; :

Alexander Sokolov. Agentul KGB şi soţia sa au fost un r aţi de conspiraţie deoarece au comis acte de spionaj împotriva Statelor Unite dinl957 până în 1963. Ambii, agenţi KGB, încercau să culeagă informaţii despre mchete nucleare, silozuri de rachete şi alte activităţi militare de pe teritoriul american. Au fost găsiţi vinovaţi iln toate acuzaţiile iar Guvernul Statelor Unite a decis MA nu îi condamne din cauza informaţiilor extrem de delicate care s-ar fi făcut publice în timpul procesului. Mnkolov şi soţia sa au fost deportaţi din Statele Unite dar, când urmau să fie trimişi în Uniunea Sovietică, Snkolov a cerut în ultimul moment să fie trimis în Cehoslovacia. Dorinţa i-a fost îndeplinită.

Cine a fost unul dintre cei mai nemiloşi asasini ai KGB?

Bogdan Staşinski. Asasin expert al KGB, folosea în principal în munca sa toate tipurile de veninuri. Născut In Ucraina în 1931, Staşinski a început să lucreze pentru Hpionajul sovietic la 19 ani, în 1950. Prima sa misiune do execuţie a fost să-1 asasineze pe Lev Rebet, un naţionalist ucrainean care trăia în Germania Occidentală. Pentru acest asasinat, Staşinski a folosit un pistol care trăgea cu o capsulă de cristal având în interiorul său acid prusie. Asasinul KGB l-a împuşcat în faţă pe Rebet, spărgând capsula. Acidul a început ii A-şi facă efectul, provocându-i un atac de cord. Bogdan Staşinski avea asupra lui un antidot în caz că Rebet l-ar fi atacat iar agentul KGB ar fi fost afectat de acid.

Care a fost a doua misiune a lui Bogdan Staşinski?

Următoarea misiune trasată de către KGB a fost asasinarea altui naţionalist ucrainean numit Stefan

Bandera. Pentru această misiune, Staşinski a folosit iii pistol cu încărcător dublu şi un spray paralizant pentrii a scăpa de bodyguard-ul lui Bandera. A ratat prima dalii dar nu şi a doua, asasinatul având loc pe 15 octombrif 1959. Pentru această misiune, Staşinski aştepta '0 decoraţie, dar a primit o nouă misiune. De data aceasln obiectivul era Raoslaw Stetskow, care fusese priin ministru al Republicii Ucrainene în 1941 şi care acum trăia în Germania. In acea perioadă Bogdan Staşinski se căsătorise cu o femeie din Germania Orientală, öd fiind cea care a descoperit adevărata profesie a soţului ei. Pe 12 august 1961 şi după trădarea soţiei sajo, Bogdan Staşinski a fost arestat la Berlin de

ageriji americani. A fost dus la proces şi condamnat la optaili de închisoare dar, în mod misterios, la finele lui 19Ş6, à fost eliberat şi dus în Statele Unite, unde us-A pierdut urma. $

I

Ce spion al MVD şi al FSK-ului a fost numii prim ministru al Federaţiei Ruse?.”' {

Generalul locotenent Serghei Vadimovici Stepaşin, Născut în 1952 în Port Arthur, în Republica Populariі Chineză, a absolvit înalta Şcoală Politică a Ministerului de Afaceri Interne (MVD) din Leningrad. A lucratei cadrul MVD până când, în 1990, a fost numii subdirector al Departamentului Politic al înaltei Şcoli de Studii Politice. între 1990 şi 1993 a fost ales deputai al Sovietului Suprem, reprezentând facţiunea de centru-stânga a Grupului pentru Reforma Armatei. Din 1991 până în 1993, în timp ce Uniunea Sovietică se destrăma, Stepaşin a fost numit preşedinte al Comitetului pentru Apărare şi Securitate al Sovietului Suprem. El a condus comisia statală de anchetă n activităţilor KGB. în august 1991 Serghei Vadimovici Stepaşin a părăsit Partidul Comunist. în 1991, dupô

desfiinţarea KGB şi crearea FSK-ului, Stepaşin a fost numit subdirector general al noii agenţii iar în acelaşi un, după crearea Ministerului de Securitate Rus (MB), h lost numit vice miniştrii.

La ce grad de armată a ajuns Serghei Vadi- movici Stepaşin în 1991?

A

In doar douăsprezece luni a fost avansat de la colonel la general maior şi de la general maior la general locotenent. în martie 1994, Boris Elţîn l-a numit pe Stepaşin membru al Consiliului de Securitate al Federaţiei Ruse şi director general al FSK-ului. Alte posturi pe care le-a ocupat Stepaşin în această perioadă nu fost cele de director al Departamentului Administrativ al Administraţiei Guvernului, ministru de Justiţie şi ministru de Interne al Federaţiei Ruse. Pe 27 iiprilie a fost numit vice prim ministru în Guvernul lui Kvgheni Maximovici Primakov până pe 12 mai din acelaşi an, când Elţîn a demis tot Guvernul. Pe 19 aprilie 2000, Serghei Vadimovici Stepaşin a fost numit preşedinte al Camerei Auditorilor a Federaţiei Ruse pe o perioadă de şase ani.

Ce spion şi asasin sovietic a luptat să-şi spele numele după arestarea şi executarea lui Lavrenti

lier ia?

Pavel Anatolievici Sudoplatov. Născut în 1907 în Ucraina din tată ucrainean şi mamă rusoaică, Sudoplatov s-a alăturat Armatei Roşii în timpul Războiului Civil Rus. Ulterior, s-a alăturat Cekăi în calitate de operator de coduri şi telefonie. în anii douăzeci şi treizeci a avut mai multe posturi în diferite organe secrete şi spionaj iar în 1928 se căsătoreşte cu Emma care lucra şi ea pentru serviciile de spionaj. în 1935 este

trimis, sub acoperire, în Finlanda şi Germania, à misiunea de a se infiltra în mişcările naţionalii ucrainene din Berlin şi în Partidul Nazist. Este accepţi de către exilaţi şi vizitează personaje importantei) Viena şi Paris. între timp, soţia sa realiza activităţii corespondenţă între soţul său şi NKVD de la Mosçoyi în 1937 şi 1938 Pavèl Anatoîievici Sudoplatov căli toreşte pe un vas sub acoperirea de operator radioJ Occident şi, în această perioadă, spionul se întâlneşj în mai multe ocazii cu dictatorul Stalin.

'9

j'M

Ce misiune i-a încredinţat personal StaliriM Pavel Anatoîievici Sudoplatov?,iV

Asasinarea lui Yevhen Konovaleţ, lider al naţig naliştilor ucraineni, în mai 1938 la Rotterdam Sudoplatov i-a trimis o cutie de ciocolată plinäicü explozibili pe care, când a deschis-o, ucraineanul a foj omorât pe loc. La puţin timp după 5 iunie 1941, diiw ce Germania a invadat URSS, Sudoplatov a fost nunffl şef pentru operaţiuni speciale al NKVD şi responsam) de operaţiunile de spionaj împotriva Germaniei,® aliaţilor săi. Organizaţia sa avea aproape 20.000 j bărbaţi şi femei, inclusiv aproape 2.000 de nesovietiÇL Sudoplatov îl informa direct pe Lavrenti Berii comisarul şef al NKVD. La puţin timp a fost promova) comisar de gradul trei al Securităţii Statului, eçnj valentul generalului locotenent din Armata Roşie.f iulie 1943 operaţiunile de spionaj din străinătate afi NKVD au fost reorganizate, creându-se un Comisariat Special pentru acestea, NKGB. Sudoplatov a fost numu şef al departamentului „S” al NKGB şi însărcinat 3 supravegherea tuturor operaţiunilor de spionaj atomica inclusiv cele ale GRU. După război, Pavel AnatolieviS Sudoplatov a devenit unii din oamenii de încredere,! lui Stalin şi Beria. După moartea dictatorului, Lavrenfl

jjt

MST

Huria l-a ales pe Sudoplatov ca unul dintre cei trei noi m meni care trebuiau să conducă Uniunea Sovietică post «Inlinistă. Pe 26 iunie Beria şi oamenii săi au fost iilestaţi mai puţin Sudoplatov. Pe 21 august 1954 a fost mestat deoarece conspirase împreună cu Beria pentru II obţine controlul ţării; s-a apărat afirmând că el era un mir vi tor fidel al Statului şi nu al lui Beria şi că anii în prima linie trebuiau să îi servească pentru a demonstra lirest lucru. In 1958 a fost condamnat la 15 ani de închisoare iar, după ce a fost eliberat în 1968, Sudoplatov s-a dedicat cu trup şi suflet reabilitării numelui firtu. în 1992 spionul a fost reabilitat, redându-i-se toate onorurile primite pentru anii de serviciu cât şi pensia nn. Pavel Anatolievici Sudoplatov a decedat în 1995 la vArsta de 88 de ani.

Ce diplomat şi spion KGB era contactul şi ofiţerul de legătură al spionului Marinei americane John A. Walker?

Alexei G. Tkacenko. Diplomatul era cel de-al treilea iioeretar al ambasadei sovietice de la Washington. Pe 19 imii 1985, Tkacenko se afla în propriul său vehicul cu număr de înmatriculare diplomatic împreună cu soţia ţii cei doi fii ai săi. După a trecut de un copac, spionul K(iB a zărit un semn care arăta că Walker dorea o întâlnire. S-a îndreptat către un magazin deschis non Mop. în momentul în care Tkacenko se pregătea să culeagă semnul, Walker a ieşit în întâmpinarea sa şi i-a dut o pungă. Când au ieşit din local, John A. Walker şi Alexei G. Tkacenko au fost arestaţi de către FBI. Tkacenko avea asupra sa o pungă de hârtie cu documente clasificate. Walker a fost arestat când se îndrepta spre hotelul săli. Alexei G. Tkacenko, soţia sa şi cei doi Iii ai săi au fost expulzaţi din Statele Unite în timp ce ilohn A. Walker şi mai mulţi membrii ai reţelei sale de

spioni au primit condamnări de închisoare pe viaţă saij 25 de ani de detenţie într-o închisoare federală dj maximă securitate. vi

Ce şef activ al GRU şi unul dintre fondatorii Cekăi a fost executat în timpul epurărilo! staliniste din 1939? a

Iosif Stanislavovici Unslikht, sef activ al GRU întrû 1935 şi 1937. Unşlikht a fost epurat împreună cu toţi acei ofiţeri ai spionajului sovietic care au participat!!? Războiul Civil Spaniol sprijinind Guvernul Republici» Născut în Polonia în sânul unei familii nobile, Unşlikm a devenit un apărător al Revoluţiei din Octombrie 19l din Rusia. Chiar după triumful Revoluţiei, l-a ajutat pa compatriotul său, polonezul Felix Djerjinski, să formez! Ceka. 1

A >*JF

In 1920 a făcut parte din Guvernul Revoluţionar; al Poloniei iar din 1921 până în 1923 a fost vicepreşedinţi al GPU. In această perioadă, Unşlikht a călătorit în calitate de agent al spionajului, recrutând agenţi pentru GPU în Germania, Lituania şi Polonia. Ulterior, a fost numit director al Administraţiei Principale a Forţelor Aeriene Roşii şi candidat la ocuparea unui post în cadru] Comitetului Central al Uniunii Sovietice. A fost aresta] în timpul epurărilor staliniste iar pe 29 iulie 1939 executat la Lubianka la vârsta de 59 de ani. «

Ce alt şef al GRU şi erou al Revoluţiei diri Octombrie a căzut de asemenea în timpul epw rărilor staliniste din 1937?;

Solomon Petrovici Uritski, şef al GRU între aprilip 1935 şi iunie 1937. Uritski a fost un membru activ i» aparatului de represiune în timpul Revoluţiei din Octombrie din 1917, câştigându-şi meritatul renume di)

1

(?}

iiiAeelar în timpul represiunii marinarilor din Kronstadt «lin 1921. La finele lui 1937, Solomon Petrovici Uritski n fost arestat şi executat în acelaşi an la vârsta de 42 du ani.

Ce spion al serviciului secret sovietic a primit iw e mai înalte onoruri din Uniunea Sovietică?

Colonelul S.A.Vaupşasov, ofiţer al spionajului hovietic care, între 1920 şi 1924, a realizat operaţiuni nccrete în Bielorusia,Ä infiltrându-se în grupurile poloneze antisovietice. între 1937 şi 1939 a fost trimis In Spania, unde a realizat operaţiuni de spionaj şi «nbotaj în spatele liniilor trupelor lui Francisco Franco. In timpul celui de-al Doilea Război Mondial a condus o unitate de artilerie care a cauzat daune serioase II parării germane şi liniilor lor de aprovizionare. După ni boi a continuat să lucreze în serviciile de spionaj. Vaupşasov a fost decorat cu Ordinul Erou al Uniunii Sovietice şi chipul său a apărut pe un timbru poştal emis

de către Guvernul Sovietic în 1990. Colonelul S.A.,

Î

Vaupşasov a decedat în 1976 la vârsta de 77 de ani.

Ce spion NKVD a fost responsabil de controlarea „Cercului de Spioni Atomici”?

Anatoli Yakovlev. Ofiţer al serviciului secret al NKVD, era omul de legătură al lui Harry Gold, un soldat repartizat la Laboratorul Naţional din Los Alamos (New Mexico), unde s-a proiectat „bomba atomică”. Yakovlev lucra sub acoperirea de viceconsul al Uniunii Sovietice la New York. în decembrie 1946, când bănuia că era urmărit de FBI, a decis să părăsească Statele Unite.

Ce angajat al ONU, arestat de FBI, era în realitate un spion KGB?

Gennadi F. Zaharov. Acest agent KGB avea (J misiune recrutarea de potenţiali agenţi care soseau d(la Moscova la New York pentru a primi posturi cil funcţionari al Centrului pentru Dezvoltarea Ştiinţei şl Tehnologiei, care ţinea de Secretariatul ONU. Zaharov lucra sub acoperire legală ca membru al delegaţi sovietice pe lângă Naţiunile Unite. O echipă de suprfy veghere a FBI a descoperit că Zaharov vizita constării campusul universitar în aria New York-ului şi că'sc apropiase de mai mulţi studenţi. In aprilie 1983, FBI J descoperit că Gennadi F. Zaharov îl recrutase pe LeakJ N. Bhoge, un student de 25 de ani din Guyana. Zaharo i-a spus studentului la inginerie că el lucra penţţU Comisia Ştiinţifică a ONU şi că, odată ce îşi închèiû studiile, îi putea obţine un post acolo. In mai 198(1 spionul KGB a semnat cu Bhoge un acord să îi dea ban în schimbul informaţiilor, dar ceea ce Zaharov nu şţlfl era că Bhoge devenise informatorul FBI şi că purta® microfon ascuns. Pe 23 august 1986 Gennadi F. Zaharov

a fost arestat de doi agenţi ai FBI. ff

JsS

Ce contramàsurà a luat KGB în cazul arestărji lui Gennadi F. Zaharov?

KGB l-a arestat pe Nicholas Daniloff, corespondentul U.S. News & World Report la Moscova acuzându-lijo acţiuni de spionaj pentru CIA. Zaharov a fost însoţit® un avion şi expulzat din Statele Unite. Acelaşi lucru o făcut KGB cu Daniloff cu toate că administraţia preşedintelui Ronald Reagan a clarificat că acela nu erû un schimb de prizonieri, datorită faptului că Daniloff M era agent,

nici ofiţer al serviciilor secrete şi nici nu era implicat în activităţi de spionaj în Uniunea Sovietică,

Ce şef al GRU, spionajul militar, l-a ajutat în rimul rând pe Stalin să rămână la putere iar ii ioi pe Nikita Hruşciov?

Mareşalul Uniunii Sovietice Matvei Vasilievici Zaharov, şef al GRU între 1949 şi 1952 şi şef al Statului Major Sovietic. Atunci când Germania a invadat URSS în iunie 1941, Zaharov era deja şef al Statului Major al celui de-al Nouălea Corp de Armată. El şi-a împrăştiat trupele în faţa ofensivei germane pentru a reduce pierderile. Acest fapt i-a permis să-şi reunească forţele din nou şi să-i atace pe nemţi pe unul din flancurile lor. La puţin timp după aceea a condus al ll-lea Front Bielorus, participând activ la atacul împotriva germanilor. După cel de-al Doilea Război Mondial, Matvei Vasilievici Zaharov a fost numit şef al Academiei Militare iar în ianuarie 1949, şef al «pionajului militar. In iunie 1952, Politburo-ul insista iisupra necesităţii retragerii lui Stalin dar Zaharov a decis să-1 sprijine pe liderul sovietic. După moartea lui Stalin din martie 1953, Zahaçov a început să cadă în dizgraţie dar în octombrie 1957 a izbucnit un nou război pentru putere între mareşalul Uniunii Sovietice, Georgi Zukov, şi Poltiburo, condus de către Nikita Hruşciov. Zaharov i-a sprijinit pe aceştia din urmă, fapt ce a permis ascensiunea la putere însuşi lui Hruşciov. Acest lucru i-a adus numirea de şef suprem al forţelor novietice din Germania iar în 1959 ridicarea la gradul de mareşal al Uniunii Sovietice. In aprilie 1960 era numit comandant suprem al Statului Major dar Hchimbarea politică apărută după înfrângerea sovietică în „Criza Rachetelor” din Cuba a cauzat demisia lui Matvei Vasilievici Zaharov în 1963. Ulterior, va participa la lovitura împotriva lui Hruşciov din octombrie 1964 care îl va catapulta la putere pe Leonid Brejnev în calitate de nou lider al Uniunii Sovietice. în octombrie

1964 a fost numit din nou comandant suprem d Statului Major până la retragerea sa pe motive de boalfl în septembrie 1971. Mareşalul Uniunii Sovietice Matvöl Vasilievici Zaharov murea patru luni mai târziu, jd vârsta de 74 de ani. 1

Ce spion al NKVD a primit Ordinul Lenin ulterior, un oraş a primit numele său?;;iffl

Generalul maior Vassili Mihailovici Zarubinj rezident al NKVD în Statele Unite în timpul celui de-a) Doilea Război Mondial. După ce a fost numit şef- ij Departamentului Economic al Serviciului de SecuritatQ Regional, Zarubin a fost trimis în Siberia unde, ruşi albi, partizani ai ţarului, fuseseră implicaţi în operaţiuni ld graniţa cu China. Ca recompensă pentru eforturile salô, Zarubin şi soţia sa Lisa au fost trimişi să muncească îjj Finlanda, Franţa şi Germania din 1934 până în 1937» Revenit în Uniunea Sovietică, Zarubin a supravieţuit epurărilor din comunitatea serviciilor secrete iar în 1941 a fost trimis în Asia pentru a recruta agenţi germani pentru spionajul sovietic. Când armatele germane sb apropiau de Moscova, Iosif Stalin i-a ordonat lui Zarubih să

călătorească în Statele Unite cu misiunea sări informeze dacă Germania negocia o pace separată cil Aliaţii. Zarubin a intrat legal în Statele Unite pe 25 decembrie 1941, instalându-se la Washington sul) acoperirea de al treilea secretar al ambasadei URSS. Zarubin era în realitate şeful NKVD din Statele Unito,

„I

Cine a dezvăluit acoperirea lui Vassili Mihailo* viei Zarubin?

O scrisoare anonimă trimisă FBI în care se arăta efl Zarubin era şeful spionajului sovietic din Statele Unitö, In august 1944, înainte de a fi arestat pentru a fl interogat de FBI, Zarubin s-a evaporat şi s-a întors în Uniunea Sovietică. A continuat sâ lucreze pentru NKVD, spionajul sovietic, până la pensionarea sa din l!M8, la vârsta de 54 de ani. S-a retras cu gradul de Koneral maior. După moartea sa din 1968, Vassili Mihailovici Zarubin a fost decorat cu „Ordinul Lenin” şi un oraş a fost botezat cu numele „Zarubino”, în onoarea tiu. Spionul avea 74 de ani când a murit.

Capitolul 4

TRĂDĂTORI

Care este cuvântul folosit de KGB în rapoartele oficiale pentru a-i descrie pe trădători?

„Porc”. !

Ce ofiţer, dezertor de fapt, a pasat cel mai marc număr de secrete sovietice CIA şi MI6? 1

Colonelul Oleg Penkovski, care a pasat secreta Statelor Unite şi Marii Britanii din aprilie 1961 până îrG august 1962. Informaţia sa despre desfăşurarea do rachete în timpul Crizei din Cuba i-a permis preşeţ dintelui Kennedy să cunoască intenţiile sovietice ş capacitatea lor de reacţie. Fiul unui ofiţer ţarist care® luptat împotriva bolşeviştilor în Războiul Civil Rus (1917-1920), Penkovski a intrat la Academia do. Artilerie, pe care a absolvit-o ca ofiţer în 1939. Pe par cursul anului 1940 Penkovski a luptat scurt timp;' împotriva Finlandei iar în iunie 1941, în timpul invaziei germane, Penkovski a fost repartizat la Moscova în calitate de ofiţer politic de legătură în acţiuni secrete,” între 1944 şi 1945 s-a prezentat voluntar pentru luptă fiind repartizat la o unitate de tancuri. După război s-ai căsătorit cu fiica unui general iar în 1948 a participat la un curs în cadrul Academiei Militare „Frunze”, undo, a învăţat să vorbească engleza la perfecţie. De asemenëa şi-a luat diploma în strategia serviciilor secrete

do'

informaţii de la Academia Diplomatică Militară. în 1955: a fost trimis în Turcia ca ataşat al ambasadei; între 1958 -şi 1959 a fost repartizat la Academia Militară pentru a;

l'ace un curs despre rachete şi, la puţin timp, spera să fie trimis ca ataşat al ambasadei sovietice din India.

Ce a cauzat dezertarea lui Oleg Penkovski?

Din cauza antibolşevismului tatălui său, Oleg nu a lost trimis la ambasada sovietică din New Delhi. Imediat a ştiut că acest fapt va fi întotdeauna o piedică pentru cariera pe care şi-o pregătise. într-o noapte de august din 1960 s-a apropiat de doi turişti americani şi i-a rugat dacă puteau să lase o scrisoare la ambasada Statelor Unite de la Moscova. Odată ce CIA a verificat aomnătura şi a fost analizată importanţa lui Oleg l'cnkovski în lumea serviciilor secrete, au încercat să îl contacteze printr-un agent cu foarte puţină experienţă. Atunci Penkovski a decis să îi contacteze pe britanici. In acel moment Oleg Penkovski lucra în GRU, serviciul necret militar, fiind responsabil de relaţiile dintre oamenii de afaceri occidentali şi Comitetul de Stat pentru Coordonarea Muncii de Cercetare Ştiinţifică. Serviciul britanic MI6 a aflat de Penkovski printr-un om de afaceri canadian.

Ce viitor director al CIA a decis că americanii tfi britanicii ar trebui să fie cei care să profite de informaţiile lui Oleg Penkovski?

Richard Helms, directorul de operaţiuni clandestine iile CIA. In aprilie 1961, Penkovski îi dăduse o scrisoare lui Greville Wynne, un om de afaceri britanic. Câteva,ile mai târziu, Oleg Penkovski a ajuns la Londra în IVuntea unei delegaţii sovietice. O echipă comună CIA-MI6 a luat legătura cu Penkovski. în acea primă întâlnire, Oleg Penkovski a informat ambele servicii iiccrete că Nikita Hruşciov se pregătea să desfăşoare rachete nucleare în insula Cubei cu scopul de a apăra

ţara caribeanâ în cazul unei tentative de invazie din partea Statelor Unite., «

. Il s

Ce nume de cod primea materialul secret fu nizat de către trădătorul din KGB Oleg Penkovski spionajului american? -JtM

Coaja de Fier. >

Ce i-au oferit CIA şi MI6?

Să dezerteze în Occident şi pentru aceasta CIA'flf MI6 l-au fotografiat îmbrăcat în uniformă de colonol britanic şi american. Dar el dorea o listă lungă 10 cadouri care conţinea de la stilouri, ceasuri de âUŢ pentru femei, ciorapi, jucării pentru copii şi o sticlă;dû coniac de şaizeci de ani. Pentru a-şi explica refuzul do a dezerta în Occident, Penkovski i-a trimis o scrisoarj) lui Allen Dulles, DCI, spunându-i: „Eu am fost întot* deauna în prima linie de luptă ca voluntar şi acolo vreau să rămân”.*»

Cine era ofiţerul de legătură între Penkovski şl CIA-MI6? ' >

Janet Anne Chisholm, soţia lui Roderick Chisholni, un ofiţer MI6 aflat sub acoperire diplomatică în cadrul ambasadei britanice. Janet era mamă a trei copii şij înainte de a se căsători, fusese secretară în MI6, Plimbările sale zilnice prin parc erau folosite de către Penkovski pentru a-i preda documente şi

informaţii, Pentru marea cantitate de material pe care o furniza Oleg Penkovski, CIA a alocat aproape douăzeci do

traducători iar MI6 doisprezece. „M

. 'iß

Ce informaţii valoroase a predat Penkovski VIA-MI6?

In vara lui 1961 Penkovski a informat că Hruşciov «n pregătea să negocieze o pace separată cu Germania Orientală şi promitea să rezolve problema Berlinului în mod separat. Atunci când Statele Unite şi Marea Hritanie au făcut public acest fapt, liderul sovietic s-a iH.ras. A predat, de asemenea, un raport secret care demonstra că sovieticii exageraseră numărul de rachete de care dispuneau.

Ce rol a jucat Oleg Penkovski în „criza rache- U'lor din Cuba”?

Atunci când a izbucnit „criza rachetelor” din Cuba la linele lui 1962, analiştii au revăzut fotografiile oferite ilc către Penkovski cu rachetele cu rază medie de iic(.iune SS-4. Acelea reprezentau dovada că URSS-ul desfăşura acele rachete cu unicul scop de a le lansa Împotriva Statelor Unite.

Cum l-a descoperit KGB pe Oleg Penkovski?

CIA era din ce în ce mai ambiţioasă aşa că i-a cerut lui Penkovski să le ofere informaţii „extrem de secrete”. I'e 2 noiembrie 1961, un agent CIA din cadrul nmbasadei Statelor Unite de la Moscova a primit un „apel silenţios” care indica faptul că cineva lăsase o informaţie valoroasă într-una din căsuţele de securitate. Atunci când se pregătea să o preia, agentul a fost arestat de KGB. Agentul CIA, aflat sub imunitate diplomatică, a fost expulzat din Uniunea Sovietică. Greville Wynne, mnul de afaceri britanic, a fost arestat de spionajul nngar şi trimis la Lubianka pe 2 noiembrie. Ceea ce nu titia nimeni era că Oleg Penkovski fusese arestat pe 22 octombrie. în mai 1963 cazul „Penkovski” a fost făcui public şi s-a dezvăluit că Wynne era curierul său din Occident. Oleg Penkovski a fost condamnat la moarto şi executat la Lubianka pe 17 mai 1963. Grevillo Wynne a fost condamnat la trei ani de închisoare şi cinol într-un lagăr de muncă. în final, a fost dat la schimb pentru spionul Gordon Lonsdale şi soţii Peter şi Helen Kruger. $

m

Ce nume de cod primea materialul secrôf furnizat de către trădătorul Oleg PenkovshI spionajului britanic?

Arnika. i

Care era numele de cod conspirativ al lui Olcd Penkovski în cadrul MI6 şi CIA? ''IM

l'M

„Erou” pentru CIA şi „Yoga” pentru MI6.: j

Ce cantitate de materiale a predat Oleg

Penkovski MI6 şi CIA? ?

' »

A predat 140 de ore de conversaţie, 1.200 de pagini
transcrise şi 111 role foto.
' 1
Ce a cauzat în GRU descoperirea trădătorului Oleg Penkovski? M
m
Ivan Serov, şef al GRU, a fost demis din funcţia sa şi i s-au retras toate funcţiile, onorurile militare şi pensia. în final, Serov s-a împuşcat în cap. Aproximaţi 300 de ofiţeri ai GRU au fost epuraţi din funcţiile lor cât şi o sută de ofiţeri ai unităţii de rachete şi artilerie. l l

Ce agent al spionajului sovietic a scris că „orice om cinstit ar trebui să încerce să-l asasineze > Stalin”?

Artur Khristianovici Artuzov. Fiul unui fabricant de brânză elveţiano-italian care a emigrat în URSS, Artuzov a fost şeful contrainformaţiilor din Ceka şi şeful Primului Directorat (serviciul secret extern) al OGPU Intre 1929 şi 1934. Artuzov era un expert în infiltrarea delegaţiilor diplomatice străine. Membru al NKVD (Comisariatul pentru Afaceri Interne), Artuzov era din re în ce mai puţin de acord cu politica lui Stalin legată de relaţiile cu Germania lui Adolf Hitler şi de tratamentul aplicat Poloniei. La începuturile lui 1938 «au poate 1939, Artur Khristianovici Artuzov a fost ii restât, victimă a epurărilor staliniste şi închis în liubianka. într-o noapte a fost scos din celula sa şi executat cu un glonte în ceafă. în timpul detenţiei sale, Artuzov a scris pe peretele celulei sale celebra frază.

Ce subdirector al GRU a dezertat în Occident în 1985?

Serghei Bokhane, subdirector al GRU, serviciul necret militar, care a dezertat în Occident în 1985 fiind repartizat în Grecia. Guvernul grec le-a predat autorităţilor sovietice pe soţia şi fiica lui Bokhane.

Ce agent KGB a dezertat la Viena în 1954?

Maiorul Peter Sergheevici Deriabin. Originar din Siberia, a servit în Armata Roşie în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. După ce a fost rănit de patru ori, a fost repartizat la Şcoala de Contrainformaţii Militare din iunie 1944 până în aprilie 1945. După o scurtă perioadă în cadrul Serviciului de Securitate al Statului în Siberia, a fost repartizat la Ministerul pentru Secii ritatea Statului, NKGB, unde era responsabil c supravegherea personalului militar care se ocupa d(paza Kremlinului. . fi

In cadrul cărui Directorat era repartiza] Deriabin atunci când a dezertat? j
' li
A T
In mai 1952, Peter Sergheevici Deriabin a fost repaö

tizat în cadrul secţiunii pentru Austria şi Germania din cadrul celui de-al Doilea Directorat, care avea autoritate în operaţiunile de spionaj din străinătate. In septemorij 1953 era la Viena, care încă se afla sub ocupaţia aliaţilor. în februarie 1954 a mers pe jos până la Ca« tierul General al Forţelor

Americane, cerându-le azil politic. în acel moment, Deriabin a devenit militarul CU cel mai înalt grad din serviciul secret militar care fl dezertat în Occident. 'i»

Cum l-a scos CIA pe Peter Sergheevici Deriabin din Viena?,

„ Vffl

Deriabin a lăsat o soţie şi un fiu în URSS. CIA;à trebuit să-1 scoată pe Deriabin din capitala austrică n avion deoarece ar Fi trebuit să traverseze cu trenul zona de ocupaţie sovietică din jurul Vienei. CIA l-a ţinut' pi Deriabin ascuns cinci ani până când i-a propusfsfi lucreze pentru ei. 'f

M

Ce informaţie valoroasă i-a dat Derbin ClÄf

Tfli

A informat că spionajul sovietic reuşise să sQ infiltreze în SDECE, serviciul de spionaj francez. Se parö că, unul dintre şefii cei mai importanţi era un informatoî al Moscovei. 'I

Ce loc de muncă a avut Peter Sergheevici Deriabin în CIA?

A devenit un adevărat expert în spionajul sovietic. A predat la Şcoala de Inteligencia Militară şi a tradus In engleză „Hârtiile lui Penkovski”. Deriabin a scris mai multe cărţi, autobiografia sa, intitulată Lumea secretă (1959); KGB, maeştrii Uniunii Sovietice (1972); Spionul care a salvat lumea (1992). Deriabin a decedat când lucra la aceasta carte.

Ce problemă a creat eroarea unui agent MI5 de a schimba numele unui trădător al KGB într-un raport?

Agentul MI5 i-a dezvăluit ziarului Daily Telegraph numele unui spion care fugise în Occident dar, când 1-a ucris, a greşit. Numele greşit era acela de „Generalul maior Anatoli Dolniţin” pe când dezertorul era Anatoli (îoliţin. Telegraph a publicat ştirea despre dezertor fără Hii-şi consulte sursa.

De ce s-a produs eroarea?

Deoarece ziaristul a verificat că în 1961 fusese repartizat în Marea Britanie un diplomat numit Anatoli Alexander Dolniţin şi a crezut că el era dezertorul. Eroarea a provocat furia adevăratului dezertor, Anatoli Goliţin, care a decis să părăsească Marea Britanie şi să ceară în final azil în Statele Unite.

Ce s-a întâmplat cu agentul MI5 care a pasat informaţia lui Daily Telegraph?

A

In primul rând a primit o mustrare pentru că dezvăluise informaţie secretă a contraspionajului britanic.

După aceea a fost felicitat pentru că, fără să ştie, reuşişi) să atragă atenţia KGB faţă de Goliţin, adevăraţii! dezertor în timp ce îl păzeau pe Dolniţin, care nu avpjţ nici cea mai mică intenţie să dezerteze. MI5-ul a reuşit să realizeze o splendidă operaţiune de dezinformare fărÂ să-şi dea seama. 4

Ce maior KGB a dezertat în 1961?,v

Maiorul Anatoli Mihailovici Goliţin a dezertat ÎŢI Statele Unite în decembrie 1961 din postul său din Helsinki (Finlanda). Goliţin se născuse în Ucraina. în timpul celui de-al Doilea Război Mondial a servit. îg" Armata Roşie, de unde a fost repartizat la Şcoala do Contraspionaj Militar iar ulterior trimis la NKVD şl KGB. A fost repartizat la Cartierul General iar întro 1953 şi 1955 la staţia din Viena, spionându-i po emigranţii sovietici. în 1960 a fost repartizat la bazfl KGB din Helsinki. Acolo, dezamăgit de idealurile corni» nismului, a decis să dezerteze.

In ce caz celebru a ajutat Goliţin serviciul secret britanic?

A ajutat Serviciul Secret de Spionaj (MI6) să închidă cazul împotriva lui Harold „Kim" Philby, o cârtiţă din serviciul secret britanic şi împotriva lui John Vassal, u§ spion KGB din Amiralitatea britanică. >

Ce alte cârtiţe a ajutat să fie demascate Anatoli Mihailovici Goliţin?

I

Activităţile sovietice din Franţa. A demascat mal multe cârtiţe infiltrate de KGB care au cauzat demisia a doi dintre cei mai apropiaţi consilieri ai generalului Charles de Gaulle iar în 1938 l-a demascat pe profesorul

V

1

Xt:

Iliitfh Hambleton, un canadian care a fost condamnat III zece ani de închisoare deoarece a predat KGB nmterial secret al NATO.

Ce a cerut Goliţin CIA?

Accesul la toate materialele despre KGB ale CIA pentru a analiza care dintre ele făceau parte din operaţiuni de dezinformare. Goliţin îl asigura pe James Jesus Angleton, şeful contraspionajului CIA că organizaţia sa avea o cârtiţă în nivelele cele mai înalte ale Kl ructurii sale.

Care era numele conspirativ al lui Anatoli Mihailovici Goliţin pentru MI5?

Kago.

Care a fost dezertorul cu cel mai înalt grad care a fugit în Occident?

(

Vitaly Djurşenko, agentul cu cel mai înalt grad al KGB care a dezertat în Statele Unite. Djurşenko opera imb acoperire diplomatică când a decis să dezerteze în august 1985 în Statele Unite. Cineva 1-a identificat inclusiv şi pe Dzurşenko ca al cincilea ofiţer în ierarhia KGB. După dezertarea acestuia, alţi agenţi ai spionajului sovietic au decis să procedeze la fel, inclusiv Oleg (îordievsky, şeful operaţiunilor KGB din Londra.

Ce şef al NKVD a condus o epurare care i-a adus sfârşitul?

Comisarul general pentru Securitatea Statului, Nikolai Ivanovici Ejov. A fost şef al Securităţii Statului, NKVD, între 1935 şi 1938 şi şef al GRU în 1938. Ezhov

era descris de către colegii săi ca un sadic căruia îi plăcQÎ să asiste la torturi, în special când erau făcute asupri} prizonierelor tinere. în 1927, Ejov apare la Moscova fiiiw repartizat în cadrul secretariatului personal al lui Stalin. începe să urce rapid în cercul dictatorului. Pé 20 septembrie 1936 este numit comisar pentru Afaco® Interne (NKVD) şi comisar general pentru Securitate® Statului. Nikolai Ivanovici Ejov a condus principale]! epurări staliniste împotriva personalului NKVD şijf Partidului Comunist care au început în 1937 şi cele dlffl 1938 împotriva funcţionarilor Statului şi ofiţerilor GRU. Epurându-şi inamicii în ambii ani, Ejov a obţin® monopolul controlului serviciilor secrete dar acest lucnr a provocat răcirea lui Stalin, căruia nu îi plăcea să aibf colaboratori cu prea multă putere. ''1

Care a fost sfârşitul lui Nikolai Ivanovici Ejov

în decembrie 1938 a fost demis din toate funcţiilj sale de către Stalin şi executat în ianuarie 1939. Alta surse afirmă că a fost executat în aprilie 1940. Se para că, de când a fost arestat, a fost internat în Spitalul % Boli Nervoase al NKVD din Suhanovo, aproape 'di Moscova, unde a fost castrat iar apoi îngropat de viu po 4 iunie 1940. î

Ce preşedinte al KGB a afirmat că el însuşi m executase pe Nikolai Ivanovici Ejov?;

Ivan Alexandrovici Serov, primul preşedinte al KGB. între martie 1954 şi decembrie 1958.

Care a fost una dintre principalele cârtiţe al§ spionajului britanic din KGB? 1

Oleg Gordievsky. După ce a spionat pentru britanici Il mp de unsprezece ani, Gordievsky a fost trădat de o i'Artiţă sovietică din CIA, Aldrich Ames. înainte de a fi capturat, a reuşit să evadeze din Uniunea Sovietică şi «A fugă în Marea Britanie. în 1962 Gordievsky lucra la Institutul de Relaţii Internationale de la Moscova când

* A '

(I Cost recrutat de KGB. In 1963 lucra la Cartierul (leneral al KGB analizând munca „ilegalilor” din Occident. în ianuarie 1966 este repartizat la biroul KGB din Danemarca pentru a conduce reţeaua KGB din acea (ară. Gordievsky activează la început în Copenhaga Intre 1966 până în 1970 şi din nou între 1973 şi 1978.

Ce a făcut ca Oleg Gordievsky să nu mai creadă în comunism şi să devină un trădător al KGB?

Invadarea Cehoslovaciei în 1968 de către Armata Roşie pentru a înfrânge „Primăvara de la Praga”. (îordievsky a început să spioneze pentru MI6 în 1974. A rămas la Moscova între 1978 şi 1982 pentru ca, la puţin timp să fie repartizat u l985 la Londra ca şef al KGB. în mai 1985 a fost chemat la Moscova unde a fost interogat şi acuzat că era un trădător al Uniunii Sovietice. A negat toate acuzaţiile. în timp ce era urmărit de ofiţeri KGB a reuşit să-i contacteze pe

agenţii MI6. Pe 19 iulie 1985 a ieşit să alerge cum făcea în fiecare dimineaţă şi nu a mai apărut. A reuşit să fugă din URSS ajutat de britanici lăsându-şi în urmă soţia şi cei doi fii. In septembrie 1985 a reapărut la Londra când Guvernul britanic a expulzat 25 de diplomaţi acuzaţi că ar fi realizat acţiuni de spionaj în Marea Britanie. Toţi lucraseră la un moment dat la ordinele lui Gordievsky.

Ce declaraţie a făcut Vladimir Alexandrovici Kryuşov, preşedinte al KGB în 1990?

A declarat că poate Oleg Gordievsky şi soţia lui s-ajf putea reîntâlni în Cehoslovacia. în timpul unol conferinţe de presă de la Moscova, preşedintele de atunci al KGB a declarat că „reuniunea de familie era o oferlft legitimă pentru Gordievsky". In mod clar, KGB 80 aştepta ca atunci când Oleg Gordievsky şi-ar fi văzul soţia şi cele două fiice, s-ar fi întors în Rusia. Soţiei şi fiicelor lui Gordievsky li s-a permis să părăsească Rusia în 1991, cu toate că perechea nu s-a mai reunit niciodată.,}jj

Ce expert în incifrare al KGB a dezertat în Canada?

Igor Sergheievici Gouzenko. Cifrator al KGB din cadrul ambasadei Uniunii Sovietice în Canada, a decis să dezerteze, predând o mare cantitate de date do spionaj serviciului de spionaj canadian. Absolventa!] Şcolii de Inginerie de la Moscova, Gouzenko a intrat îri GRU în 1941. în vara'lui 1943 a fost trimis la Ottawa ca expert în cifruri. Acolo l-a însoţit soţia sa însărcinată, Svetlana. Gouzenko a realizat în Canada diferito activităţi până când în septembrie 1944 i s-a ordonat sö se întoarcă la. Moscova. El şi soţia lui s-au gândit că ar, putea cere azil politic în Canada dar, în acea perioadă, canadienii nu erau aşa de decişi să-1 acorde. Un pilot al Forţelor Aeriene Regale Canadiene, vecin cu familia Gouzenko, a decis de unul singur şi le-a oferit adăpost în casa sa. în final, Guvernul Canadei a decis să le}; acorde formal azil politic, ca „sanctuar".

Cine l-a predat pe Igor Sergheievici Gouzenko serviciilor secrete canadiene?

I

Numele tuturor agenţilor care formau una dintre cele mai mari reţele de spioni din întreaga Canadă. De

exemplu, a dezvăluit numele lui Nikolai Zabotin, în cnli täte de şef al GRU din Ottawa şi cel al lui Alan Nunn May, savantul atomic, în calitate de spion KGB. (iuvernul canadian i-a oferit lui Gouzenko, soţiei şi fiilor Nrti o casă şi identităţi false. Gouzenko apărea din când In când la televiziunea canadiană ca expert în materie ile spionaj sovietic. De asemenea a scris romane de ii)ionaj care au avut destul de mult succes. Igor Sergheievici Gouzenko a decedat în 1982 la 63 de ani.

Ce şef de operaţiuni KGB a dezertat în Statele Unite devenind unul dintre cei mai buni critici ai npionajului sovietic?

Generalul maior Oleg Danilovici Kalugin, şeful de operaţiuni KGB din Statele Unite. Kalugin era student la Universitatea de Stat din Leningrad când a

ajuns în Statele Unite cu ocazia unui schimb de studenţi. S-a inscris la jurnalism în cadrul Universităţii Columbia. Un an mai târziu a devenit corespondent pentru Radio ! Moscova la Naţiunile Unite. în 1965 s-a întors la Moscova sub acoperirea Departamentului de Presă al Ministerului de Afaceri Externe al URSS. Kalugin a fost repartizat la ambasada sovietică din Washington în calitate de ataşat de presă. în realitate, era şeful KGB pentru operaţiuni de informare politică. Oleg Danilovici Kalugin a rămas în acest post timp de doisprezece ani. In 1974 Kalugin a fost avansat la gradul de general, cel mai tânăr din KGB. La puţin timp s-a întors la Cartierul (Jeneral al KGB în calitate de şef al departamentului de contrainteligencia din străinătate, sau Unitatea K din cadrul Primului Directorat al KGB. Cariera sa promiţătoare din spionajul sovietic s-a oprit în 1980 când au început să apară conflicte între el şi liderii KGB care fuseseră „exilaţi" din Cartierul General.

Ce a cauzat căderea lui Kalugin din KGB? jj

Din cauza criticilor fără încetare ale lui Kalugin li adresa sistemului de funcţionare al KGB şi a lipseira responsabilitate, agentul a fost trimis ca şef secundo KGB la Leningrad. In final, Victor Mihailovici Şebrikoy preşedintele KGB, a fost obligat să-1 demită pe Oloi Danilovici Kalugin în 1987. Kalugin a avut o nouă ocazii odată cu ajungerea la putere a lui Mihail Gorbacipvj când a criticat deschis KGB şi a denunţat serviciile d(spionaj ca „staliniste". în 1990, Gorbaciov l-a privat Jj Kalugin de rang, decoraţii şi pensie. în timpul lovituri de sïat împotriva lui Gorbaciov din 1991, Kalugin';] condus mulţimile care se îndreptau către clădirea Parlamentului (Casa Albă) protestând împotriva rM belilor şi l-a convins pe Elţîn să se adreseze celor cari) se adunaseră acolo. Acest act a ajutat ascensiunea putere a lui Elţîn. 9

Cum l-a sprijinit Kalugin pe noul lider Boris Elţîn?

Elţîn l-a numit consilier al noului preşedinte al KG0 Vădim Viktorovici Bakatin. Kalugin i-a spus preseiM „viitorul KGB nu se va amesteca în probleme politică interne şi nu va avea laboratoare unde se vor fabricîj veninuri sau arme secrete". Oleg Kalugin a continuat sa vorbească deschis în Rusia şi Statele Unite desprû necesitatea de a face publice operaţiunile secrete. în 1997 Kalugin a cerut rezidenţă permanentă în Statşjj Unite. în anul 2002 a fost condamnat în contumacie cincisprezece ani de închisoare de un tribunalul Federaţiei Ruse pentru trădare. în anul 2003 i-a foş acordată cetăţenia americană. A publicat mai multe carţ şi este la ora actuală membru al consiliului Muzeulü Internaţional al Spionajului („Spy Museum") di] Washington D.C.

Ce asasin KGB a dezertat în Statele Unite în UI54?

Căpitanul Nikolai Y. Khokhlov. Acest asasin a fost recrutat de către NKVD în 1941 şi în următorii doisprezece ani s-a dedicat realizării aşa-numitelor „munci umede" pentru KGB, adică lichidarea şi asa- ninarea duşmanilor Uniunii Sovietice oriunde s-ar fi udat. Armele acestui agent KGB erau un pistol care,

demontat, părea o tabacheră de aur. Pistolul funcţiona cu electricitate şi trăgea gloanţe pe care Khokhlov le «cufunda în cianură concentrată. Una din viitoarele victime ale lui Khokhlov era Georgi Sergheevici Okolovici, un imigrant rus şi lider al „Partidului Alianţei'Muncitorilor Solidari din Rusia”, o organizaţie nntisovietică stabilită în Germania Occidentală. Timp de trei ani, KGB a încercat să-1 sechestreze pe Okolovici fAră prea mult succes, aşa că au hotărât să-1 trimită pe Nikolai Y. Khokhlov să-1 asasineze. Pe 18 februarie 1954 Khokhlov a sunat la uşa apartamentului lui Okolovici ţii i-a dezvăluit intenţiile sale; imediat, asasinul KGB şi Hoţia sa au contactat autorităţile americane şi au cerut azil politic.

Ce a dezvăluit căpitanul Nikolai Y. Khokhlov CIA?

Numele a încă doi asasini ai KGB care sosiseră în (îermania Occidentală cu alte misiuni. Ambii au fost arestaţi.

Care a fost reacţia KGB la dezertarea lui

Khokhlov?

Pe 15 septembrie 1957, la trei ani după dezertarea «a, Khokhlov era la o conferinţă de presă la Frankfurt când s-a simţit râu. Se pare că suferea de o gravă boalfl de sânge. A fost transportat de urgenţă la Spitalul Militar al Statelor Unite şi au început să i se facû transfuzii de sânge pentru a i se salva viaţa. Khokhlov a supravieţuit dar medicii săi au declarat că cinevfi încercase să îl otrăvească cu Thalium, un medicament

A

care produce iradiaţii. In 1959 a scris o carte intitulaţi în numele conştiinţei, unde prezenta tehnicile sale do asasinat învăţate în KGB.

' 'VŒ

ml

Ce agent KGB, expert în Japonia, a dezertat ît Statele Unite în 1979? -Jl

Stanislav Alexandrovici Levcenko. Spionul KG.Ü provenea dintr-o prestigioasă familie de militari. La Universitatea din Moscova s-a specializat în Studii Orientale şi a învăţat limba japoneză din dorinţa de û fi trimis la ambasada sovietică din Tokio pentru a-şi ampliar studiile. In 1964, după absolvire, s-a alăturai echipei de interpreţi ai Comitetului Central, călătorind de mai multe ori în Japonia. In 1966 a fost recrutat pentru Armată şi repartizat în GRU, serviciul secçèl militar. In final, în 1971, a fost repartizat în cadrul Primului Directorat al KGB şi s-a specializat în sistemul de funcţionare al spionajului japonez. In februario 1975 a fost trimis la Tokio sub acoperirea de corespon« dent al revistei New Times. Acolo şi-a stabilit contacto cu înalta sferă a economiei, politicii şi afacerilor din Japonia. După ce i s-a ordonat, în octombrie 1979, să so întoarcă la Moscova şi în timpul unui prânz al corespondenţilor, Levcenko i-a comunicat ataşatului dö presă al ambasadei Statelor Unite din Tokio dorinţa do a dezerta. în schimb a predat o listă de 200 de contacte

japoneze care primeau lunar o cantitate de bani pentrii că transmiteau informaţii KGB. $

Ce a cauzat dezertarea lui Stanislav Alexan- tlrovici Levcenko?

Majoritatea persoanelor care apăreau în aşa-nuraita „Listă a celor 200” s-au sinucis în timp ce altele au fost arestate de către serviciile secrete japoneze. In iulie 1982 Stanislav Alexandrovici Levcenko a apărut în faţa (!omitetului Permanent Ales al Serviciilor Secrete al Congresului, prezentând operaţiunile KGB împotriva Statelor Unite. Levcenko a fost condamnat la moarte în contumacie în 1981. La ora actuală trăieşte sub identitate falsă în Statele Unite unde, în 1988, a scris cartea Pe partea greşită.

Ce dezertor din KGB a decis să-şi schimbe alegerea?

Iuri Ivanovici Nosenko. Dezertor din KGB cu ncoperirea de expert din Comisia de Dezarmare de la (leneva, Nosenko s-a apropiat de un ofiţer al CIA în 1963, oferindu-se să fie agent' dublu. El şi-a schimbat ulegerea în ianuarie 1964. Dezertorul vorbea perfect engleza şi, din acest motiv, prima sa misiune în GRU a fost analizarea semnalelor comunicaţiilor militare

A *

americane din Asia. In 1953 a fost transferat la KGB pentru operaţiunile externe. Din când în când încerca ită recruteze vreun turist american la Moscova. In 1957, sub acoperirea unui funcţionar al Ministerului Culturii, călătorea cu atleţii sovietici. în 1959 a fost desemnat om de legătură al unui tânăr ofiţer al Armatei americane care decisese să renunţe la naţionalitatea americană şi să o ceară pe cea sovietică. Numele său era Lee Harvey Oswald.

Ce a cauzat primele bănuieli ale CIA legate de Iuri Ivanovici Nosenko?

Atunci când a dezertat în Statele Unite în 1964, Nosenko s-a prezentat ca locotenet colonel KGB când în realitate era căpitan. Acest lucru a cauzat primelo bănuieli ale departamentului de contrainformaţii al CIA. Pentru mulţi, Nosenko era un agent de dezinfor» mare al KGB. Timp de mulţi ani, experţii în contra? informaţii ai CIA au asigurat că Nosenko era un agent dublu dar nu au găsit nicio dovadă în acest senlij} Fostul spion al KGB a fost trimis la Camp Peary, centrul de antrenamente al CIA, cunoscut ca „Ferma” ca profesor. Timp de patru ani a predat viitorilor spioni

, »

americani cursuri despre tehnicile de dezinformări) utilizate de KGB. Wilhelm Colby, directorul CIA, 1$ numit pe Iuri Ivanovici Nosenko consilier pe probleniQ de contraspionaj.

Cine a fost dezertorul din KGB care a reuşit sà fugă cu aproape 300.000 de pagini de documente clasificate? -T

Nikitici Mitrokhin. Arhivar şef al KGB, a dezertat îij Occident cu note detaliate scrise de mână pe aproapo 300.000 de documente secrete. Născut în Rusia centrală, s-a alăturat serviciilor secrete sovietice în 1948 Mitrokhin a lucrat din 1956 şi până la pensionarea sa în 1984 în arhivele secrete externe

ale KGB. Atunci când Primul Directorat al KGB s-a mutat în noul său cartier general din Iasenovo în iunie 1972, Mitrokhin a fost alea să-şi transfere arhivele datorită „ireproşabilei serviri a autorităţilor pentru securitatea Statului”. După ce a luat legătura cu un ofiţer al MI6, Mitrokhin a fost scos din Rusia în 1992, dându-se un nou „sanctuar” în Occident El a fugit cu şase lăzi pline cu note luate de el însuşi în cei treizeci de ani ca arhivar KGB. In 1999 a scris 'Tho Sword and the Shield: The Mitrokhin Archive and thd

Secret History of the KGB. (Spada şi Scutul: Arhiva Mitrokhin şi Istoria Secretă a KGB).

Ce documente importante a făcut publice Nikitici Mitrokhin în martie 2002?

A făcut publice 178 de pagini de operaţiuni ale KGB referitoare la asasinate şi operaţiuni de sabotaj în Afganistan din 1978 până în 1983. Mitrokhin scria notele pe ascuns în timpul nopţii; le spunea superiorilor arti că lucra mai liniştit nopţile.

Ce ofiţer de marină rus a fost arestat de FSKpe (I februarie 1996?

Căpitanul Alexander K. Nikitin. Ofiţer de marină pensionat, a fost arestat de contraspionajul rus sub acuzaţia de spionaj. Nikitin a fost condamnat pentru npionaj şi pentru divulgarea de secrete de Stat. A stat zece luni la închisoare. In septembrie 2000, Curtea Supremă Rusă a refuzat să revizuiască cazul. Când a fost arestat, Nikitin lucra la firma de consultanţă norvegiană pentru mediul înconjurător Bellona. Compania încerca să studieze problema contaminării apelor mării Nordului de către reactoarele nucleare ale submarinelor ruseşti. In 1995 Guvernul rus i-a predat Bellonei documente şi registre ale radioactivităţii generate de submarinele sale. în mod misterios, Bellona lucra cu documente puse la dispoziţie de către cineva care aparţinea Marinei ruse. FSK-ul a început să cerceteze. In final, Alexander Nikitin a fost arestat pentru că predase secrete de Stat Bellonei. Guvernul Norvegiei a trimis o scrisoare interesându-se de soarta lui Nikitin. De asemenea, vicepreşedintele Statelor Unite, Al Gore, s-a interesat de caz. Amnisty International l-a definit pe căpitanul Alexander Nikitin ca primul prizonier cu

conştiinţă al Rusiei de la Andrei Saharov. Nikitin Q rămas în detenţie zece luni.

'i

Care cetăţean sovietic şi lucrător la Afacerile Externe a spionat pentru CIA timp de mulţi anif

Alexander D. Ogorodnik a spionat pentru CIA îi
cadrul Departamentului pentru Afaceri Globale Q
Ministerului Sovietic al Afacerilor Externe în an;
şaptezeci. El credea că era spionul american situat,în
poziţia cea mai înaltă a Administraţiei sovietice. îi
realitate, această poziţie o ocupa colonelul Oleg

Penkovski. Ogorodnik s a apropiat de CIA în 1974 când lucra pentru serviciul extern sovietic din Canada, Ogorodnik a transmis CIA sute de documente secrelo până în 1977. După ce şi-a recunoscut vina, a cerut sû facă o mărturie în scris. înainte de a o semna cu pixul, i „i. a rupt partea de sus, a scos o pilulă cu venin furnizaţii de CIA şi a înghiţit-o. Câteva minute mai târziu erfl mort. Numele său conspirativ în CIA era „Trigon”. %

1

Cine a fost unul dintre spionii cu cel mai marc grad care a dezertat în Occident? ;$»

. I

Maiorul Alexander Mihailovici Orlov, ofiţer fal serviciului secret sovietic în timpul decadei anilor '20şi '30. Orlov era fiul unui om de afaceri evreu şi se născuso în oraşul bielorus Bobruysk. La puţin timp şi-a părăsii religia, îmbrăţişând comunismul. S-a înrolat în Armatû Roşie, luând parte la Revoluţie, la Războiul Civil şiţla războiul Ruso-Polonez. în acesta din urmă a comandat o unitate de luptători de gherilă care lucrau pentru serviciul de contrainformatii militar. Munca sa ir'a

* A V' 'H

atras atenţia lui Felix Djerjinski. Intre 1921 şi 1923 Orlov şi-a încheiat studiile în Drept la Universitatea din 'Moscova iar în 1924 s-a reîntors în OGPU. în 1926 a

.. RV

început să ia parte la operaţiunile din străinătate, fiind repartizat ca şef OGPU la Paris. Din 1933 a lucrat ca lisent sub acoperire în câteva oraşe europene. în timp re călătorea spre Statele Unite a obţinut un paşaport pe numele lui William Goldin, un presupus imigrant iiustriac care ajunsese în Statele Unite. în iulie 1934 cute numit rezident la Londra, conducând direct

A

operaţiunile de spionaj din Marea Britanie. In septembrie 1936 Orlov a fost trimis la Madrid ca rezident ii I NKVD din Spania în timpul Războiului Civil.

Ce acţiuni a realizat maiorul Alexander Mihailovici Orlov în timpul Războiului Civil spaniol?

A

In realitate, Orlov a fost foarte activ în Spania. Era ţioful serviciului de informaţii şi contrainformaţii sovietic din Spania; a supravegheat predarea de arme sovietice Republicii; a cules informaţii valoroase despre mişcările trupelor naţionale ale generalului Francisco Franco; a creat mecanismul de implementare al Serviciului de Anchetă Militară şi a înfiinţat o şcoală de spioni care a dat mai mulţi spioni sovietici celebri, cum ar fi Kim l'hilby sau Morris Cohen.

Din ce cauză a dezertat Orlov?

A A

In iulie 1938 a fost chemat la Moscova. începuseră epurările staliniste în serviciile de spionaj iar Alexander Mihailovici Orlov ar fi trebuit să fie una din victimele lor. Stalin intenţiona să-i execute pe toţi acei membri ai serviciilor de spionaj care realizaseră acţiuni de informare în străinătate. Orlov a decis să zboare din Spania în Statele Unite via Canada, folosind paşaportul fals pe care îl obţinuse în 1932 şi pe care îl păstra într-un seif şi aproape 30.000 de dolari. Orlov a călătorit împreună cu soţia sa, rămânând în acea ţară sub nume de

împrumut până când, în 1953, s-a hotărât să scrie 0 carte. Orlov a trăit ca un evadat între 1938 şi 1953 pânfl când l-au detectat CIA şi FBI. Alexander Mihailovicl Orlov a apărut într-o audienţă în faţa Congresului pentru a prezenta operaţiunile spionajului sovietic împotriva Statelor Unite. Orlov nu a dezvăluit numelo niciunui agent sovietic aflat în Occident în cei 45 de ani cât a trăit în Statele Unite. în 1969 şi 1971 Orlov s-a întâlnit cu ofiţeri KGB. Maestrul spionilor a decedat în 1973, la 78 de ani, înconjurat de fii şi nepoţii sâi americani. fk

ï

Ce ofiţer KGB a dezertat în Australia în aprilie 1954?

. I

Vladimir Petrov. Când a fost interogat de ofiţerii serviciului secret australian, Petrov a descris o rută do fugă utilizată de trădătorii Donald MacLean şi Guy Burgess. Petrov a dezvăluit că cel de-al „Treilea Om" despre care vorbeau aşa de mult ziarele britanice era do fapt Harold „Kim" Philby. Petrov intrase în OGPU în 1933 ca criptograf. în timpul celui de-al Doilea Războpi Mondial a fost repartizat la ambasada sovietică din Stockholm iar apoi la cea din Canberra (Australia)i După execuţia lui Beria din 1953, Petrov a fost implicat în complotul pentru preluarea controlului Guvernului după moartea lui Stalin. Când Vladimir Petrov a fost chemat la Moscova, a decis să dezerteze la Sidney. în schimbul azilului, Petrov a dezvăluit serviciului secret australian sistemul de spionaj sovietic de cifrare şi descifrare a mesajelor, cât şi sistemul de criptare folosit de serviciile secrete sovietice.

M

Ce ofiţer GRU a fost mult timp „dezertor ia locul de muncă" al americanilor?

Generalul locotenent Dimitri Fedorovici Poliakov a lost „dezertor la locul de muncă" timp de 18 ani. Se credea că el era ofiţerul GRU cu cel mai înalt grad care devenise trădător. în noiembrie 1961 Poliakov era colonel GRU, lucrând sub acoperirea de membru al misiunii sovietice pe lângă Naţiunile Unite. într-o dimineaţă s-a apropiat de un american care lucra pentru FBI la ONU şi i-a spus că dorea să ia legătura cu fieful Armatei întâi, al cărui cartier general se afla în Manhattan. Comandantul şef l-a invitat pe Poliakov la o

petrecere. In timpul petrecerii, sovieticul a fost prezentat unui ofiţer CIA. Poliakov fusese antrenat să recruteze agenţi sub acoperire în Statele Unite. Spionul sovietic a început să dea CIA nume de agenţi ilegali sovietici, cum ar fi Kaarlo Tuomi, Alexander Sokolov, Nelson Drummond, William Whalen, Herbert Beocken-

A

liaupt şi Jack Dunlap. In noiembrie 1965 a fost trimis ca ataşat la ambasada sovietică din Rangun (Myanmar) iar în 1973 la cea din India.

Când a fost descoperit generalul locotenent Dimitri Fedorovici Poliakov?

Se pare că a fost trădătorul din CIA, Aldrich Ames, cel care i-a dezvăluit KGB adevărata identitate a lui Poliakov. Arestat de KGB, Dimitri Fedorovici Poliakov a fost executat în 1986.

Ce informaţii valoroase a transmis Poliakov CIA înainte de a fi descoperit de KGB?

Generalul locotenent Dimitri Fedorovici Poliakov a predat Statelor Unite informaţii despre rachete strategice, rachete antitanc, strategie nucleară, războiul chimic şi biologic şi sistemele de apărare civilă în cazul atacului nuclear asupra Uniunii Sovietice.

Ce nume conspirativ a primit generalul loco« tenent Dimitri Fedorovici Poliakov din partea CIA?

4

Joben.

.. ' ti

Ce alt agent GRU era în realitate un „dezertoft la locul de munca” al CIA?: -1)

4

Locotenentul colonel Piotr Popov. Ofiţerul GRU a} spionat pentru CIA între 1953 şi 1958. Pe 1 ianuario 1953 Popov s-a apropiat de un diplomat american din Austria şi i-a predat un mesaj adresat CIA în care cerea să stabilească o întâlnire. La prima întâlnire, Popov i-a furnizat serviciului secret american toată structura' GRU şi ofiţerii săi superiori. De asemenea, a predai informaţii despre misiunile spionajului militar sovietiçl din Austria şi Iugoslavia. După o scurtă perioadă la Moscova, Popov a fost trimis la Berlin. în acea perioadă a dezvăluit CIA planurile sovietice de a trimite agenţi sub acoperire în diferite oraşe din Statele Unite. în 1958 GRU i-a ordonat locotenentului colonel Piotr Popov să se întoarcă la Moscova. în capitala rusă, Popov ai, primit un comunicat de la biroul CIA în care i se cerea! o întâlnire urgentă. întâlnirea avea scop să i se spunl' să şe ascundă deoarece KGB era pe urmele lui, dar erŞ prea târziu. în timpul întâlnirii Popov şi Russell Langelle,1 agentu CIA, au fost arestaţi de către KGB. Langelle a; fost expulzat deoarece avea imunitate diplomatică iar; locotentul colonel Piotr Popov a fost executat.

Cine l-a demascat pe locotenetul colonel Piotr Popov?

ty

George Blake, un trădător al Serviciului Secret dş Spionaj (MI6) şi care era în realitate o cârtiţă KGB în

.V.

iipionajul britanic. El l-a denunţat pe locotenentul » »Ionel Piotr Popov.

Ce ofiţer de marină sovietic a fost obligat de către FBI să devină agent dublu?

Nicholas George Shadrin. Ofiţer de marină sovietic, Il fost obligat de către FBI să devină agent dublu. Nikolai Fedorovici Artamonov, adevăratul nume al lui

A

Shadrin, a absolvit Academia Navală Frunze. In 1955 II fost avansat la gradul de comandant de vas de război. Atunci când nava sa a ancorat în Gdansk, Polonia, el şi h manta sa poloneză au trecut marea Baltică în noaptea de 7 spre 8 iunie 1959 într-o barcă mică. Artamonov, oare şi-a schimbat numele în Shadrin, a cerut azil în Statele Unite. O perioadă scurtă a colaborat cu DIA, spionajul militar american. Shadrin şi soţia lui au obţinut naţionalitatea americană iar în 1972 el a obţinut doctoratul în Afaceri Internaţionale la Universitatea George Washington. Teza sa s-a bazat pe o evaluare profundă a Marinei Sovietice. Nikolai Fedorovici Artamonov a fost judecat în contumacie în Uniunea Sovietică şi condamnat la moarte. în 1966 a fost contactat de către KGB iar FBI l-a obligat să devină agent dublu. în timp ce se afla într-o călătorie la Viena, Shadrin a fost sechestrat de agenţi KGB pe 20 decembrie 1975. El ar fi trebuit să fie protejat de către biroul CIA din Viena, dar problema e că nimeni din capitala austriacă nu fusese informat de vizita lui Shadrin. Se pare că, Nikolai Fedorovici Artamonov sau Nicholas George Shadrin, a decedat la vârsta de 47 de ani, victima unei supradoze de cloroform pe care i-a administrat-o KGB.

Cine a fost unul dintre cei mai înalţi funcţionari ai Uniunii Sovietice care a dezertat în 1978?

Arkadi Nikolaievici Şevcenko, diplomat sovietici care ocupa funcţia de' vice-secretar general al Orga« nizaţiei Naţiunilor Unite când a dezertat pe 6 aprilio 1978. în cei doi ani şi jumătate înainte de dezertarea sa, Şevcenko a transmis o informaţie secretă CIA. Născut în Ucraina, era fiul unui medic. în 1949 s-a înscris la Institutul de Relaţii Internaţionale de la Moscova cu scopul de a-1 absolvi ca diplomat. în 1960 este repartizat la New York iar în 1973 obţine importantul post dö vicesecretar general al ONU pentru Probleme Politico şi al Consilului de Securitate. în 1974 Şevcenko s-à apropiat de un delegat american şi 1-a informat că doreă să dezerteze în Statele Unite. CIA 1-a convins să

A,

rămână la ONU şi să le predea materiale secrete. In final, după ce a cauzat bănuieli, i s-a ordonat să sû întoarcă la Moscova dar, în timp ce-şi conducea maşină prin Long Island, Arkadi Nikolaievici Şevcenkoţa' dezertat. Soţia şi fiica lui nu îl însoţeau. El s-a recăsă* torit în 1978. ' ' M

Il

Care era numele conspirativ al lui Arkadi Nikolaievici Şevcenko în CIA? ţ

„Andy". M

M

Ce înalt ofiţer KGB implicat în atentatul împotriva papei loan Paul al II-lea a dezertat în Statele Unite ? Im

vm

y:ţ.V

Maiorul Victor Ivanovici Şeimov. Şef al celui de-al Optulea Directorat KGB şi specialist în comunicaţii şi semnale, Şeimov a absolvit în 1968 Universitatea Tehnică de Stat de la Moscova. Specialitatea sa era proiectarea de rachete şi misiles. în 1971 a intrat în KGB, fiind repartizat în cel de-al Optulea Directorat şi, la puţin timp, în Primul Directorat, ocupându-se de controlul sistemului de trimitere de mesaje a rezidenţilor KGB către cartierul general de la Moscova. Şeimov s-a întors la cel de-al Optulea Directorat în 1976 pentru a se ocupa de sensibila zonă a cifrurilor şi codurilor secrete. Dezamăgit de sistemul sovietic, Şeimov a luat legătura cu un. funcţionar american de la Moscova iar în 1980 CIA a aranjat ieşirea sa din Uniunea Sovietică împreună cu soţia şi fiica sa. Şeimov a scris o carte intitulată Tower of Secrets (1993), în care răspundea acuzaţiilor că KGB intervenise în atentatul împotriva papei Ioan Paul al II-lea. „Eu (Şeimov) am citit telegrama trimisă de către Andropov tuturor agenţilor rezidenţi cerând informaţii de cum să-1 „anuleze" pe Papă. Toţi ştiam că în mintea sa dorea să-1 asasineze pe Papă", scria Victor Ivanovici Şeimov în cartea sa.

Ce ofiţer GRU a dezertat în Viena în 1979?

Colonelul Vladimir Bogdanovici Rezun, care a dezertat în Marea Britanie fiind repartizat la Viena în 1979. Rezun a absolvit cu gradul de ofiţer după stagiul la Şcoala Jarkov de Gărzi de Tancuri. Unitatea sa a fost prima care a traversat graniţa cu Cehoslovacia pentru a zdrobi „Primăvara de la Praga"din 1968. Ulterior a fost repartizat la GRU iar apoi la centrul de antrenament al Spetsnaz. Stagiul în cadrul forţelor speciale a fost destul de scurt deoarece imediat Vladimir Bogdanovici Rezun a fost repartizat la cartierul general al GRU. Ilezun a fost numit asistentul ataşatului militar al ambasadei sovietice din Viena între 1975 şi 1979. Ofiţerul GRU a spus că mai mulţi agenţi ai spionajului militar îl urmăreau îndeaproape atunci când a dezertat. Rezun a scris mai multe cărţi sub pseudonimul de Victor Suvorov. Acesta era numele unui celebru general rus din secolul al XVIII-lea.

După ce a dezertat în Statele Unite, ce spc* cialist al forţelor aeriene sovietice a fost sechestrai de o unitate specială a KGB?, $

,V:

Adolf G.Tolkaşev, care lucra pentru Institutul do Cercetare Aerospaţialâ de la Moscova când a fost arestat de KGB în iunie 1985, denunţat de cătrd trădătorul din CIA, Edward L. Howard. Pe 22 octombriö 1986, Uniunea Sovietică a făcut public faptul că Adolf G.Tolkaşev fusese executat. Tolkaşev spionase pentfii Statele Unite de la jumătatea anilor şaizeci. Sovieticul a predat CIA planuri, detalii tehnice şi rezultate de testo de avioane şi misiles. Agentul CIA Howard realizase mâl multe comunicări cu Tolkaşev.,

€

Ce preşedinte al KGB a ordonat executarea sa imediată, fără proces? f

I

Victor Mihailovici Cebrikov, preşedintele KGB, comunicat pe 25 septembrie 1986 preşedintelui Gorbaciov: „Ieri a fost executată sentinţa lui Tolkaşev'f însuşi Şebrikov declara după mulţi ani:”Acest agent (Tolkaşev) a predat duşmanului cele mai mari realizări tehnice şi pentru ele a primit aproape două milioane do ruble (500.000 de dolari)”. Numele de cod al lui Adolf G.Tolkaşev în cadrul CIA era „GTSPHERE”. Edward Lee Howard, agentul CIA care 1-a denunţat la KGB, ä reuşit să fugă de paza FBI pe 23 septembrie 1985} reapărând la Moscova în august 1986. Howard a murit'

de un infarct în casa sa din Rusia pe 12 iulie 2002. 'i

f

Ce agent GRU s-a dovedit a fi un agent dublii american?

Kaarlo Rudolph Tuomi, ofiţer al serviciului secret militar sovietic care acţiona ca agent dublu pentru CIA:

(!u toate că s-a născut în Statele Unite, Tuomi s-a mutat în 1933 cu întreaga sa familie în Uniunea Sovietică iar în 1939 s-a înrolat în Armata Roşie. A fost repartizat intr-o unitate de infanterie atunci când germanii au invadat URSS-ul. în 1946 a părăsit Armata şi s-a înscris lu Institutul Kirov. în 1949 a fost recrutat ca informator de către poliţia secretă (MGB) şi, la puţin timp, angajat cu profesor de engleză pentru viitorii agenţi. Cariera sa de profesor s-a încheiat în 1957 când a fost recrutat de nitre KGB pentru a fi trimis ca agent sub acoperire în Occident. La jumătatea lui 1958 a fost trimis în Europa occidentală sub acoperirea unui turist american. în decembrie 1958 a ajuns în Canada, intrând cu actele Hale legale americano-finlandeze. Odată ajuns în Canada, Kaarlo Rudolph Tuomi a preluat personalitatea unui om de afaceri din Statele Unite numit Robert B. White, din Chicago. Pe 31 decembrie 1958 a ajuns cu trenul în Statele Unite. Arestat de FBI, Tuomi şi-a dezvăluit adevărata identitate, devenind „agent dublu”. 0 perioadă foarte lungă, FBI a avut acces la toate discuţiile lui Tuomi cu cartierul general al GRU de la Moscova. în iunie 1963 s-a întors în Uniunea Sovietică da, după o scurtă perioadă la Moscova, a

decis să se reîntoarcă împreună cu soţia şi copii săi în Statele Unite. Kaarlo Rudolph Tuomi a dispărut de pe faţa pământului până când, în 1971, şi-a recunoscut munca de „agent dublu” al FBI într-un articol al revistei Reader's Digest.

Ce ofiţer al GRU, care spiona pentru Statele Unite, a fost trădat KGB de către agentul CIA Aldrich Ames?

Colonelul Vladimir Mihailovici Vasiliev. CIA l-a recrutat pe Vasiliev în Ungaria la finele anilor şaizeci sau începuturile anilor optzeci. Acesta a predat Statelor Unite rapoarte secrete despre arme şi planuri de apărare până când a fost arestat şi executat de KGB în 1986. în 1994, după arestarea agentului CIA Aldricll Ames, s-a aflat că el fusese cel care îl vânduse KGB pO Vasiliev. Numele său de cod în cadrul CIA era „Acord”

Ce spion sovietic le-a oferit britanicilor lista dc „cârtiţe” infiltrate în Guvernul Marii Britaniif

Konstantin Volkov, ofiţer NKVD, care lucra sub acoperirea de viceconsul la consulatul sovietic de lû Istanbul. în august 1945 Volkov a luat legătura cu uil funcţionar britanic şi i-a oferit lista cu „cârtiţe” sovietico care se infiltraseră în Guvernul Marii Britanii. Volkqy i-a spus englezului că, de exemplu, erau două cârtiţe în Foreign Office şi că una dintre ele ajunsese să fie şeful contraspionajului (MI5). Volkov 1-a rugat pe funcţia« narul englez să nu transmită informaţia la Londra deoarece serviciile de spionaj sovietice spărseseră codurile utilizate de ambasadele şi consulatele Marii Britanii din toată lumea. Lista de „cârtiţe” a fost trimisă la Londra cu curierul diplomatic. Unul dintre numelo care apărea era acela al lui Harold „Kim” Philby. După dezertarea lui Philby, englezul i-a spus KGB de la Moscova că această informaţie putea proveni doar din consulatul sovietic de la Istanbul şi, în consecinţă, de la Konstantin Volkov. Spionul a fost chemat la Moscova şi executat în aceeaşi zi când a călcat pe pământ sovietic.

4'

Ce agent KGB a dezertat în Statele Unite şi, la puţin timp, s-a decis să se reîntoarcă în Uniunea Sovietică?

Colonelul KGB Vitali Iurcenko. Spionul sovietic dezertase în august 1985 dar, într-o noapte ploioasă de noiembrie din acelaşi an şi în timp ce lua cina cu un àgent CIA într-un restaurant din Georgetown, i-a spus acestuia că se va întoarce imediat. Au trecut câteva minute şi Iurcenko nu revenea şi, de aceea, agentul CIA II dat alarma. în scurt timp, ofiţeri FBI şi CIA păzeau împrejurimile. CIA a descoperit că Iurcenko ieşise din restaurant, mersese până pe bulevardul Wisconsin, minase la poarta ambasadei Uniunii Sovietice şi intrase inâuntru. Iurcenko a apărut a doua zi, a organizat o conferinţă de presă şi a declarat că FBI şi CIA îl drogaseră şi îl sechestraseră. CIA îl descria pe Iurcenko ca un agent cu cincisprezece ani de experienţă şi un expert în activităţile de spionaj împotriva cetăţenilor americani. Fiul unui lucrător metalurgist care murise în

timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Iurcenko a intrat în Academia Militară, servind pe un submarin al Marinei Sovietice. în calitate de locotenent de vas, a lost repartizat la cartierul general al Flotei Pacificului din Vladivostok.

Când şi-a început cariera în KGB?

Cariera sa în KGB a început în 1959 când a fost repartizat la departamentul de contrainformaţii al forţelor armate. Iurcenko era foarte cunoscut serviciilor secrete din Statele Unite datorită faptului că, între 1975 şi 1980, a fost responsabil cu securitatea KGB în ambasada Uniunii Sovietice din Washington. Această funcţie îl obliga să aibă întâlniri frecvente cu FBI. După ce s-a întors la Moscova, Vitali Iurcenko a fost repartizat ca şef de contrainformaţii în securitatea internă. în aprilie 1985 a fost numit şef al Primului Departament din cadrul Primului Directorat al KGB şi responsabil cu operaţiunile spionajului sovietic în Statele Unite. El controla personal birourile KGB din Montreal şi Ottawa. Atunci când Iurcenko a fost trimis în calitate de şef al KGB de la ambasada sovietică de la Roma şi în timp ce vizita Muzeele Vaticanului, s-a dus la un telefon public, a sunat la ambasada Statelor Unite şi a vorbit cu un

R i'.

ofiţer CIA. Acesta i-a spus să meargă până la ambasadÜ fără să se uite înapoi şi să intre înăuntru. Pe 1 august 1985 Iurcenko a mers pe jos până la ambasada Statelor Unite iar puşcaşului marin care se afla la poartă i-a spus că era un ofiţer KGB care dorea să dezerteze.

4

Ce „cârtiţe" ale KGB a demascat Vitali Iur» cenko şefului biroului CIA de la Roma?

'Iii

Şeful biroului CIA din Roma a trimis o cablogramft la Langley indicând că Iurcenko, după ce dezertase ju informase de existenţa a două cârtiţe în CIA şi NSA Primul care a citit cablograma în cartierul general al CIA a fost Aldrich Ames (cârtiţa KGB din CIA). Cârtiţa din NSA era Ronald Pelton. De asemenea, colonelul KGB i-a spus CIA că un anume Edward Lee Howaraî un fost ofiţer al Agenţiei Centrale de Spionaj, era în realitate o cârtită sovietică. -m

' îi

Care a fost explicaţia lui Iurcenko pentru reîntoarcerea în Uniunea Sovietică? É

M

însusi Vitali Iurcenko a sunat, în ziua următoare, do »…. rV;Ä la telefonul său de la ambasada sovietică din Washington,

la Departamentul de Stat şi le-a explicat că reîntoar«; cerea sa în URSS era pur şi simplu de bunăvoie; Existau mai multe rapoarte care demonstrau că Vitali Iurcenko fusese executat în Lubianka după ce'so întorsese în Uniunea Sovietică dar, spre surpriza tuturor, în august 1986, Iurcenko a apărut la televiziunea germană vorbind despre un tratament medical, In luna august a

aceluiaşi an a dat din nou un interviji unui ziar din Moscova în care afirma că CIA încercaso să implice KGB în atentatul asupra papei Ioan Paul al Il-lea din 1981. La puţin timp după aceea a dispărut pentru totdeauna.

Capitolul 5

OPERATIUNI

R

Ce înseamnă,JMăsuri Active" în KGB?

Termen al serviciului secret sovietic pentru operaţiunile destinate afectar securităţii sau politicii altei ţâri. Acest tip de operaţiuni pot fi secrete sau la vedere, cu ajutorul propagandei. „0 Măsură Activă" poate fi de asemenea asasinarea unui dizident politic în altă ţară.

Ce este cunoscut ca Adiţional" în KGB?

O serie de numere şi litere care fac parte dintr-un mesaj cifrat. Adiţionalul poate fi de asemenea cifra sau litera necesare pentru a descifra mesajul.

Ce a fost operaţiunea numită,yAmtorg"?

t

Organizaţia de operaţiuni secrete a spionajului sovietic de pe teritoriul Statelor Unite în anii douăzeci şi treizeci. Amtorg provine din cuvintele Amerikanskaya Torgovlya (Compania Comercială a Americii).

Când a început operaţiunea Amtorg"?

La începuturile lui 1921, atunci când doctorul Armand Ammer, un doctor cu studii în Columbia, a călătorit la Moscova cu o scrisoare de prezentare adresată însuşi lui Lenin. Tatăl doctorului Ammer era un vechi prieten al lui Lenin. Armand Ammer a obţinut aproape 150.000 de dolari la valoarea de atunci pentru a cumpăra medicamentele necesare intervenţiilor chirurgicale în Uniunea Sovietică în timpul blocadei

A

aliaţilor asupra URSS. In 1924 s-a înfiinţat o societatd condusă de către Ammer şi sovietici, numită Organizaţiei Comercială Americană. 1

„'M

Ce spion celebru l-a ajutat pe Ammer în opi* raţiunea „Amtorg"?

;-l

Felix Edmundovici Djerjinski, directorul-fondator al Cekăi, baza KGB. Marea majoritate a asociaţibr' sovietici ai lui Ammer erau ofiţeri ai serviciului secret de informaţii care s-au dedicat recrutării de simpatizanu ai Partidului Comunist din Statele Unite. Amtorg a rămas activă timp de mai mulţi ani până în 1933, arj în care Statele Unite a recunoscut în mod oficial

A I.»HS

Uniunea Sovietică. In 1948, FBI a descoperit că, prijf operaţiunea,Amtorg", se exportaseră ilegal în URSŞ materiale şi instrumente ştiinţifice destinate cercetării

'm

atomice.

...” fii

s, HJ

Ce însemna cuvântul,yAnadyr” în spionajul sovietic?.ii

Era cuvântul codificat folosit pentru a se referi efortul de amplasare secretă a rachetelor pentriţ protecţia aeriană, navală şi terestră în Cuba în 1962J Anadyr era numele unui port siberian foarte îndepărtat;

cM

li

HI

Ce era cunoscută drept »Sparta” în spionajul sovietic?

m

O celulă de spionaj sau o reţea de spioni dintr-o ţară duşmană. V

v. H

Ce a fost denumit problema Ar cos”?

ï l

Reţeaua de spioni sovietici care operau în Marea; llritanie în anii douăzeci. Spionii săi operau sub acoperirea Misiunii Comerciale Sovietice din Londra printr-o companie numită Societatea de Cooperare a Tuturor Rusiilor (ARCOS, în engleză). în mai 1927 ofiţeri ai MI5-ului au intrat în birourile ei, de unde au confiscat aproape un sfert de milion de documente iiocrete. Pusă în faţa dovezilor găsite, Marea Britanie a rupt relaţiile diplomatice cu URSS.

Ce era cunoscut drept „Cercul de Spionaj

Atomic25”?

în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, (Juvernul sovietic a operat în Canada şi Statele Unite cu scopul de a obţine cel mai mare număr de secrete atomice ale acestor ţări. KGB şi-a dublat eforturile în această zonă în timpul Războiului Rece.

Cine au fost principalii spioni ai „Cercului de Spionaj Atomic”?

Klaus Fuchs şi David Greenglass, care lucrau ca tehnicieni în Laboratorul Naţional de la Los Alamos; Alan Nunn May şi Bruno Pontecorvo, savanţi care lucrau în Canada şi Donald MacLean, care, din 1944, ocupa funcţia de prim secretar al Ambasadei Marii Britanii din Washington iar din vara lui 1945, era coordonator al acţiunilor anglo-americane pentru unirea proiectelor Manhattan26 şi Tube Alloys27.

Proiectul beneficia de informaţii despre proiectul Manhattan, care avea, pentru sovietici, numele de cod Enormoz.

Proiectul Manhattan este proiectul de dezvoltare a primei arme nucleare din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La el au lucrat Statele Unite, Marea Britanie şi Canada.

Numele de cod a directoratului englez pentru arme nucleare.

Ce informaţie valoroasă i-au transmis lui Lavrenti Beria, Alan Nunn May şi Klaus Fuchst

Alan Nunn May — formula de îmbogăţire a uraniu« lui pentru a putea fi folosit la bombele atomice. KlaUB Fuchs — fişa tehnică a bombei cu plutoniu cât şi sistemul de asamblare şi detonare. Această informaţie i-a ajutat pe sovietici să-şi dezvolte mai repede armele atomicOi

' V

Cine i-a spus lui Stalin că Statele Unite aveau o armă cu o mare putere de distrugere?; ţi

VI.-»'

Preşedintele Harry Truman în timpul Conferinţei do la Potsdam din 24 iulie 1945. Stalin 1-a sunat de la reşedinţa sa pe Beria şi i-a dat puteri depline să afle cât

mai multe date despre această nouă armă.

#

Ce a fost operaţiunea denumită „Gold”?

n

Atunci când KGB a descoperit aşa-numitul „tunel al Berlinului”, a decis să înfiinţeze aşa-numita operaţiune „Gold” pentru a dezinforma prin informaţii false agenţii

britanici şi americani care interveneau în comunicaţiile

*.

sovietice din oraşul german.

Ce a fost operaţiunea denumită,Jledbell”?

Operaţiunea „Bluebell” a fost pregătită de spionajul sovietic cu scopul de a contracara operaţiunea pregătită de către CIA. Operaţiunea „Bluebell” a reprezentat infiltrarea de agenţi şi informatori ai CIA în Coreea do Nord în timpul Războiului coreean din iunie 1950.:

Ce înseamnă iyA arde” în lumea spionajului ruso-sovietic?

A-l descoperi pe un agent, sacrificându-1 pentru unul mai important, de exemplu o cârtiţă.

Pe cine desemnează „Ciujoi”?

Este cuvântul cu care agenţii serviciilor secrete ai Uniunii Sovietice îi definesc pe toţi acei agenţi care muncesc în vreun serviciu secret de spionaj din motive ideologice sau politice şi, în general, în schimbul banilor. Ciujoi în rusă înseamnă „extraterestru”.

Ce înseamnă „Consumator”?

Este cuvântul cu care agenţii spionajului sovietic defineau orice agenţie care utiliza informaţiile de spionaj culese de proprii lor agenţi.

Ce înseamnă a „Găti cărţile

Este un termen folosit în anii nouăzeci de către agenţii SVR, noul serviciu de spionaj al Federaţiei Ruse. Termenul înseamnă că o agenţie este în proces de analizare al informaţiilor culese de mai mulţi agenţi.

Ce înseamnă „Dezinformare”?

Cu toate că astăzi este un termen utilizat de către loate serviciile de spionaj ale lumii, în realitate cuvântul provine de la KGB. Spionajul sovietic l-a pus în practică timp de mulţi ani, în special în războiul secret împotriva CIA. De exemplu, în iunie 1957, KGB a falsificat scrisul lui Abba Eban, ambasadorul Israelului la Washington, pentru a scrie mai multe scrisori lui Charles Malik, primul ministru al Libanului. în scrisorile false, Eban îi dezvăluia liderului libanez preocuparea sa faţă de politica de intervenţie străină (Egiptul şi URSS) pentru

LUTTJ

a provoca ambele ţări să fie duşmane. Scrisorile au foşjj trimise de către KGB ziarelor egiptene. Atât Eban cât şi Malik au trebuit să facă declaraţii publice, denunţând că scrisorile erau false. -'',$1

Ce altă scrisoare celebră a falsificat KGB pentru o operaţiune de dezinformare?;

0 scrisoare a preşedintelui Ronald Reagan adresaţii regelui Juan Carlos I al Spaniei. Cazul a fost descoperii de CIA iar conţinutul scrisorii nu a fost făcut public.

Sub ce altă formă cunoştea KGB acest tip'jäh operaţiuni de dezinformare? fl

„VJJH

Ca „măsuri active”.:ff

Ce operaţiune de dezinformare creată de KGB a cauzat multe probleme liderilor americani şi ai NATO? f

ÏIM

m

Cu ajutorul sergentului Armatei Statelor UriitQ

Robert Lee Johnson, KGB a reuşit să introducă un document fals în care apărea lista a 42 de obiective din Europa care urmau a fi atacate cu rachete nucleare din Statele Unite în cazul unei posibile invazii sovietice a continentului. Casa Albă şi Departamentul de Stat şi do Apărare au fost obligate să dea explicaţii.

Ce înseamnă în spionajul sovietic „a creea vin gard” sau „a ridica un gard”?

A 'LI !

încălcarea graniţei cu altă ţară sau a activităţilor de spionaj militar.

Ce a fost operaţiunea „Norvegia”?

O operaţiune pregătită către KGB al cărei obiectiv a fost Verna Gerhardsen, soţia primului ministru al Norvegiei, Einar Gerhardsen. Intenţia era să o implice pe soţia politicianului într-un presupus scandal sexual. Doreau să

se folosească de acest fapt pentru ca Verna Gerhardsen să devină informatoare a KGB. La începuturile anilor cincizeci, Verna era o activistă de stânga dintr-o organizaţie tinerească care avea legături cu grupul „Tinerii Pionieri ai Uniunii Sovietice”. In 1954 Verna a călătorit la Moscova într-o vizită oficială a organizaţiei sale. La hotelul Intourist din Erevan, capitala Armeniei sovietice, Verna Gerhardsen a cunoscut un tânăr rus numit Evgheni Belyakov, care era în realitate un ofiţer KGB. Belyakov a sedus-o pe Gerhardsen şi a înregistrat cu o cameră video actul sexual. Pentru a evita ca respectivul caz să fie făcut public, soţia Primului Ministru al Norvegiei a transmis KGB informaţii despre poziţia ţării sale în cadrul NATO şi al Naţiunilor Unite. Norvegia nu a dat nicio explicaţie oficială atunci când cazul a fost făcut public în 1993.

Din ce operaţiune compromiţătoare celebră a ieşit prost KGB?

A

In timpul unei operaţiuni de supraveghere a ambasadei Franţei din Moscova, agenţii KGB l-au urmărit pe un diplomat de rang înalt al delegaţiei franceze. Francezul s-a îndreptat către o casă din suburubiile Moscovei şi a întreţinut o relaţie homo- sexuală cu alt bărbat. Actul sexual a fost fotografiat de către agenţii KGB. A doua zi diplomatul a primit la birou copii ale fotografiilor cât şi o scrisoare în care îi cereau ca, dacă nu vroia ca pozele să fie trimise superiorilor săi, trebuia să transmită informaţii KGB. Diplomatul a refuzat iar fotografiile au ajuns la

Ministerul de Afaceri Externe din Paris. Şefii diplo* matului au compus o scrisoare de mulţumire pentru „cadoul” special, informând KGB că ei deja erau)fl curent cu homosexualitatea funcţionarului lor şi că, din acest motiv, fotografiile nu erau necesare.

Ce era cunoscut ca „Cercul de Spionaj Lucy”}

Operaţiunea de spionaj pusă la punct în timpul celui de-al Doilea Război Mondial de către spionajul sovietic. „Lucy” era numele conspirativ al lui Kart Sedlacek, un membru al serviciului secret ceh, care lucra în Elveţih sub identitatea unui ziarist numit Thomas Selzinger. Unul dintre membrii reţelei de spioni sovietici a fost Sando Rudolfi, un maghiar care a devenit comunist îii 1919 şi care a început să lucreze pentru serviciul secret sovietic. Ca agent sub acoperire al Kominternului, a operat la Paris din 1930 până în 1936. După aceea şi-d schimbat numele în cel de Alexander Rado, al cărui nume de cod era „Dora”. El era în realitate rezidentul

I

şef al spionajului sovietic din Elveţia.

Din cine mai era format „Cercul de Spiona) Lucy”? >J

Rudolph Roessler, un german antinazist care avea contacte în armata germană şi Alexander Foote, un membru al stângii britanice, care era responsabil cu transmiterea şi primirea comunicatelor la şi de la Moscova. De asemenea, făceau parte din această reţea de spioni Ursula Kuczynski, care

lucra sub identitatea unei învăţătoare numită Rachel Duebendorfer, cu numele conspirativ „Sissy” şi Christian Schneider care lucra sub identitatea unui croitor, având numele conspirativ de „Taylor”.

Ce informaţii importante au obţinut spionii „Cercului de Spionaj Lucy”?

Spionii lui „Lucy” au dat ziua când urma să aibă loc invazia Uniunii Sovietice de către trupele lui Hitler, exact pe 22 iunie 1941. De asemenea, au transmis „ordinul de luptă”. Altă informaţie importantă transmisă Moscovei de către reţea a fost planul ofensivei Iţcrmane de la Kursk, fapt ce a permis apărătorilor să obţină, un mare avantaj asupra atacatorilor.

Ce zvonuri au apărut după război referitoare la „Cercul de Spionaj Lucy”?

Se spune că Roessler a putut opera în Elveţia datorită faptului că autorităţile acestei ţări au acceptat munca sa ca spion în schimbul transmiterii de informaţii despre serviciul secret german. In noiembrie 1943, de teamă să nu pună în pericol neutralitatea elveţiană, autorităţile l-au arestat pe Foote în timp ce Roessler a fost avertizat că nu i se vor măi accepta comuncaţiile cu Moscova. Soţii Duebendorfer au fost arestaţi în mai 1944. Germanii au cerut predarea tuturor spionilor sau ca elveţienii să îi predea la graniţă. Elveţia a refuzat, eliberându-i pe toţi. Rado a zburat la Moscova iar restul la Parisul eliberat de către Aliaţi.

Care a fost sfârşitul lui Alexander Foote şi al lui Duebendorfer?

A

In 1945 au fost închişi din ordinul lui Stalin probabil din cauza faptului că dictatorul nu dorea să recunoască că un german antinazist ar fi putut ajuta forţa militară sovietică în operaţiuni de război cum ar fi fost apărarea Kurskului. Atunci când Sando Rudolfi zbura către Moscova, unde l-ar fi aşteptat aceeaşi soartă ca pe colegii săi, în timpul unei escale la Cairo, a reuşit să evadezo şi să dispară. După moartea lui Stalin, Rudolfi s-a întors în Ungaria, unde a murit în 1981.

Odată eliberat, Alexander Foote, a dezertat din' serviciul secret sovietic, întorcându-se în Marea Britanio natală, unde a murit în 1990.

Rudolph Roessler şi-a încheiat zilele în Elveţia, undo a fost arestat în 1950 pentru că a realizat activităţi do spionaj în Germania Occidentală. Roessler a fost'! condamnat la un an de închisoare. După ce a fost eliberat, a dispărut de pe faţa pământului.

Ce dizident bulgar a fost asasinat cu o înţepătură veninoasă provenită de la un pistol-umbre- lă proiectat de KGB?

George Markov, un scriitor bulgar dizident caro locuia în Marea Britanie. Fost protejat al lui Todor Jivkov, secretarul general al Partidului Comunist din: Bulgaria, a dezertat în Marea Britanie, denunţând la BBC opresion a regimului lui Jivkov. Pentru a-1 asasina, Directoratul Tehnic al KGB a creat un pistol-umbrelâ care propulsa un vârf mic conţinând o puternică otrayă toxică. Umbrelele aveau un rezervor care permitea lansarea săgeţii cu ajutorul gazului

comprimat. Două pistoale-umbrelâ au fost trimise de la Moscova la Sofia, pentru a-i pregăti pe doi agenţi ai spionajului bulgar, Durjavna Sigiirnost. Echipa de asasini a fost trimisă la Londra. în septembrie 1978, în timp ce se plimba pe Podul Waterloo, Markov s-a lovit de un alt om care purta o umbrelă. După câteva minute nu s-a simţit bine şi a fost spitalizat de urgenţă. Pe 11 septembrie a murit fără să-şi recapete cunoştinţa. La autopsie s-a descoperit o mică pişcătură pe piciorul drept, dar otrava din ricin folosită pentru a-1 ucide pe Markov dispăruse.

Y*

In ce atentate împotriva altor dizidenţi s-a utilizat pistolul-umbrelă?

Pe 26 august 1978, Vladimir Rostov, un alt dizident bulgar, a fost „ciupit" în acelaşi fel pe o stradă din Paris. In august 1971 a fost pişcat premiatul cu Nobel pentru Literatură şi dizidentul sovietic Alexandr Soljeniţân. Se pare că scriitorului i s-a administrat veninul într-un aliment. în câteva ore avea corpul plin de răni. După trei luni de spital şi mai multe transfuzii de sânge, Alexandr Soljeniţân a reuşit să se refacă.

Ce operaţiune a KGB l-a obligat să demită pe primul ministru al Poloniei, Jozef Olesky?

Procurorul militar Slawomir Gorzkiewcz a lansat o acuzaţie la adresa primului ministru, afirmând că transmisese informaţii secrete sovieticilor. Se pare că Olesky rămăsese în relaţii bune cu doi diplomaţi de la ambasada sovietică din Varşovia care s-au dovedit a fi ofiţeri KGB. Olesky a negat acuzaţiile cu toate că, în final, a recunoscut că se întâlnise cu cei doi diplomaţi. Politicianul a acuzat serviciile secrete poloneze că creaseră povestea pentru a-1 discredita. Fostul preşedinte Lech Walesa a sprijinit criticile împotriva lui Olesky datorită, pe de o parte, faptului că unul dintre prietenii primului ministru, Alexander Kwasniewski, îi furase preşedenţia la alegerile din noiembrie 1995. în final, pe 24 ianuarie 1996, Josef Olesky a fost obligat să demisioneze.

Ce înseamnă în KGB „o altă muncă"?

Activităţile de spionaj realizate de către ofiţeri ai serviciului secret care lucrau sub identitatea personalului Organizaţiei Naţiunilor Unite de la New York.

Ce era „Cercul celor Cinci"?

Era termenul utilizat de către KGB pentru a-i descrio pe membrii „Cercului de Spioni de la Cambridge"..,,.

' r

; ;.. - l

Ce a fost operaţiunea denumită,JRYAN"?

Cel mai mare efort din partea sovieticilor de acumuiaro de date de spionaj pentru a verifica dacă Statele Unito pregăteau un atac nuclear împotriva Uniunii Sovietico, Atunci când preşedintele Ronald Reagan a ajuns la Casa Albă în ianuarie 1981, a cerut dezvoltarea unui plan pentru amplasarea

de rachete nucleare în Europa, modelele „Pershing” şi „Tomahawk”. Liderul sovietic Leonid Brejnev şi preşedintele KGB, Iuri Andropov, au: decis să creeze, în 1981, o unitate specială a KGB caro urma să descopere intenţiile Statelor Unite împotriva Uniunii Sovietice. Andropov credea că Reagan pregătea un atac nuclear surpriză asupra Uniunii Sovietice. Atunci au primit ordin KGB şi GRU să-şi întărească operaţiunilo de descoperire a planurilor de război americane. Acest efort a fost denumit Raketno-Yaderonye Nadapenic (RYAN) sau, Atacul cu Rachete Nucleare”.

V”1

Ce eşec au înregistrat KGB şi GRU în august şi septembrie 1981? 5!

A. „W

In august şi septembrie 1981, 83 de vase de război care aparţineau Statelor Unite, Canadei, Marii Britanii şi Norvegiei, comandante de portavionul nuclear Dwight D.Einsenhower, au realizat o operaţiune-repetiţie de trecere dinspre oceanul Atlantic şi marea Norvegiei. Problema a apărut când sovieticii au aflat abia o săptămână mai târziu. Flota aliată realizase o combinaţie de măsuri pasive — menţinerea lipsei de transmisii radio, controlul tuturor emisiilor şi măsuri active

rudar, cum ar fi transmiterea de semnale radar false. Exerciţiul lansat de pe Einsenhower a însemnat o mare înfrângere pentru liderii sovietici şi pentru serviciile lor de spionaj. Pe 17 februarie 1983, Cartierul General al KGB şi-a informat toate birourile că operaţiunea „RYAN” era de maximă urgenţă şi de gravitate extremă. Niciunul din agenţii KGB nu a descoperit nimic.

O nouă lovitură pentru KGB a fost când însuşi preşedintele Reagan a anunţat crearea unui plan de amplasare a armelor nucleare în cadrul aşa-numitului plan de Iniţiativă de Apărare Strategică sau „Războiul Stelelor”. Andropov i-a urmat lui Brejnev după moartea acestuia pe 27 martie 1983.

Intre martie şi aprilie 1983, 40 de vase de război ai liotei Pacificului s-au ciocnit de sovietici. De data aceasta, flota era comandată de două portavioane nucleare, Enterprise şi Midway. Tensiunea a ajuns la maxim când NATO a decis să facă un nou exerciţiu în noiembrie 1983. Cartierul general al KGB a primit informaţii de la toate birourile sale care indicau că toate armatele occidentale se mobilizau.

Tensiunea a urcat din nou atunci cand Andropov a ordonat mobilizarea tuturor forţelor. în final, Ronald Reagan şi-a redus intensitatea declaraţiilor împotriva Uniunii Sovietice, cu toate că Moscova nu prea avea încredere în acest lucru. Soluţia la această problemă a venit odată cu anunţarea morţii lui Iuri Andropov în februarie 1984.

Ceea. ce Statele Unite nu au ştiut niciodată cât de aproape au fost să provoace, în 1983, un război nuclear cu Uniunea Sovietică.

Ce a fost operaţiunea SORM?

O operaţiune realizată de către Serviciul Federal de Securitate (FSB) pe Internet. Sistema Operativno

Rozysknykh Meropriyatii (SORM) sau Anchetarea Activităţii de Securitate din cadrul Sistemului a început în 1995 atunci când Guvernul rus i-a acordat FSB dreptul de a controla telecomunicaţiile. Internetui so afla în puterea FSB prin operaţiunea denumită SORM-2. Această operaţiune permitea Serviciului Federal de Securitate să-i ancheteze pe furnizorii do servicii Internet, cât şi tranzacţiile cu cărţi de credit prin Internet sau mesajele de poştă electronică. ComuÄ nicaţiile prin Internet au fost controlate de FSB fără ccj utilizatorii să ştie acest lucru. Preşedintele Vladimir* Putin a autorizat operaţiunea SORM nu numai pentrii* FSB cât şi pentru alte agenţii, cum ar fi poliţia fiscal sau Ministerul de Interne. »

Cu ce program american şi britanic a foşti comparat SORM-ul după ce i-a fost făcută publicai existenţa?

Cu „Reţeaua Echelon”, din care fac parte Statele Unite, Marea Britanie, Canada, Noua Zeelandă şi Australia

Ce erau cunoscute ca Activităţi Speciale (îrk cadrul KGB? ii

Era un termen utilizat de KGB pentru a se referi la operaţiunile de asasinare, sechestru sau operaţiunile de sabotaj. «

V

y'ţ

Ce era cunoscut drept,JPraf de Spioni” în cadrul KGB? j?

r.

Este vorba de un produs chimic utilizat de către KG1 în anii optzeci pentru a-i adormi pe diplomaţii i ataşaţii militari străini pare se aflau în Uniune Sovietică. Atunci când s-a descoperit folosirea „praful1

rte spioni” de către ambasadorul Statelor Unite la Moscova, Arthur A. Hartman, KGB a ordonat să nu mai fiu folosit. Cel puţin nu în Uniunea Sovietică.

Ce era cunoscut în KGB drept „Mama Uscată”?

Era un termen utilizat de către agenţii spionajului Movietic pentru a descrie o zonă care fusese abandonată de către un agent KGB după ce nu mai putea strânge informaţii din zona respectivă.

Ce este un „cifrator de urgenţă”?

Avarynyy Shifr. Un cifrator sau un operator de coduri care poate memora un sistem de cifruri simplu pentru a trimite un mesaj de urgenţă.

Ce era un fyAgent Provodnik”?

Este vorba de un agent de spionaj sau contraspionaj specializat în traversarea ilegală a graniţelor dintre ţări; împreună cu alţi agenţi, mesaje sau alte persoane.

Ce înseamnă un „agent cultivat” de către KGB?

Agent-razrabotchik. 0 persoană care, înainte de a fi recrutată de către KGB, este supravegheată pentru a i se cunoaşte mediul familial, munca sa, obiceiurile sale, pasiunile sale, etc.

Ce este un, oderzhatel konspirativnoy kvartiry”?

Un apartament conspirativ utilizat de către agenţii KGB sau ai oricărei agenţii de spionaj sovietice pentru a se refugia sau a organiza reuniuni clandestine.

Ce înseamnă „Documentul unui Agent”?

Agenturnoye delo. Un dossier despre o operaţiune care este lăsat deschis atâta timp cât operaţiunon respectivă rămâne deschisă. Termenul respectiv crfl utilizat de către KGB. La ora actuală, fişa unui agenl din SVR este cunoscută ca „Document Operaţional” (Operativoyne delo).

Ce se cunoştea în KGB drept „posibilitatea agentului”?

Agenturnyye vozmozhnosti. Era analiza realizată do către experţii KGB asupra posibilităţilor unui agent care, ajutat de alţii, să încheie cu bine o operaţiune do spionaj sau secretă. g

Ce se cunoştea în KGB ca „infiltrarea unul agent”? ?i

Vnedreniye agenta. Erau măsurile luate pentru infiltrarea unui agent într-un obiectiv inamic. Se mai foloseşte atunci când un agent KGB a reuşit să so infiltreze într-un obiectiv şi a lăsat implantat un agent recrutat.

'I

Ce era cunoscut în KGB ca „adversarul prin- cipal”? S

Glavnyy protivnik. Era vorba de unul sau mai multe state stabilite de către KGB ca ţări ai căror lideri ordonaseră operaţiuni militare, politice sau de spionaj împotriva Uniunii Sovietice, împotriva liderilor Uniunii Sovietice sau împotriva agenţilor serviciilor secrete şi do spionaj ai Uniunii Sovietice. De exemplu, Statele Unite şi Marea Britanie.

Ce operaţiuni a realizat KGB împotriva Marinei sovietice?

în 1968, agenţi ai KGB au intrat în casa maiorului (lenrikh Altunyan, instructor oficial la Academia

A

Navală. In fundul dublu al unui dulap au găsit exemplare clandestine ale romanului scriitorului premiat Alexander Soljeniţin, Pavilionul bolnavilor de cancer. Ofiţerul a fost dezonorat şi expulzat din Marină, cxpluzat din Partidul Comunist şi trimis într-un lagăr de muncă timp de cinci ani pentru activităţi anti- sovietice. A doua operaţiune a avut loc în mai 1969 când, trei ofiţeri ai Marinei, Gennadi Vladimirovici Gavrilov, (îeorgi Konstantinovici Parămonov şi Aleksei Vasilievici Kosyrev, au fost arestaţi din cauză că înfiinţaseră „Uniunea pentru Lupta pentru Drepturilor Politice”. KGB a descoperit între bunurile lor exemplare ale Declaraţiei Drepturilor Omului a Naţiunilor Unite şi (ixemplare ale poemului Vise de libertate. Gavrilov a fost condamnat la şase ani de

închisoare, Kosyrev la trei, iar l'aramonov a fost trimis pentru patru ani într-un spital pentru bolnavii mentali din care nu a ieşit viu.

Ce operaţiune a realizat KGB după arestările lui Gerinadi Vladimirovici Gavrilov, Georgi Konstantinovici Paramonov şi Aleksei Vasilievici Kosyrev?

A

In vara lui 1969, KGB a cercetat toate contactele celor trei ofiţeri ai Marinei iar la finele lui august au arestat 31 de membri ai serviciilor navale care erau repartizaţi în Estonia. Mulţi dintre ei criticaseră deschis invazia Cehoslovaciei de către Armata sovietică.

Ce i-a dezvăluit CIA ofiţerul serviciului secrol cubanez Gerardo Perazo Amerchazurra atunci când a dezertat în Statele Unite în 1971?

Perazo a dezertat în Statele Unite din baza sa de ld Londra în decembrie 1971. Când a ajuns în Statolô Unite, fostul agent al lui Fidel Castro a dezvăluit că din vara lui 1968, activităţile de spionaj ale Cubei îl fuseseră predate KGB.

Ce altă informaţie importantă despre KGB (I predat cubanezul Gerardo Perazo Amerchazurra CIA?

A dezvăluit că, prin spionajul cubanez, KGB stabilisé relaţii secrete cu teroriştii „Frontului de Eliberare al Quebec-ului” (FLQ) din Canada. De asemenea, la cero« rea KGB, cubanezii pregăteau în taberele de antrenfr ment terorişti palestinieni şi irlandezi şi conspiraţi împreună cu comuniştii britanici să menţină conflictul din Irlanda de Nord.

M

Ce era „Direcţia”? &

Napravleniye. Structura KGB, serviciile, depărta» mentele şi directoratele.

Care erau cele trei fronturi de activitate ale serviciului secret extern al KGB? ':}

r 1

Napravleniya deyatelonesti vneshney razvedki. 4

« I '.

— Informaţiile politice. i '

— Spionaj tehnic şi ştiinţific. v

— Contraspionaj extern.f

Ce era o „Operaţiune Combinată”?

Kombinatsiya operativnaya. Erau operaţiuni create di! către KGB pentru a detecta mişcările antisovietice mi u operaţiunile subversive împotriva sovieticilor. KGB realiza patru tipuri de operaţiuni de acest fel:

Operaţiuni combinate destinate pentru a dezvălui activităţile subversive inamice. Acest lucru presupune sprijinul activităţilor clandestine şi planificarea tehnică a echipamentului pentru ele. Operaţiuni combinate pentru prevenirea şi distrugerea activităţilor subversive.

- Operaţiuni combinate pentru a crea condiţii care să ducă la dizolvarea activităţilor subversive.

- Operaţiuni combinate pentru extinderea necesităţii de sprijinire a detectării mişcărilor şi operaţiunilor subversive împotriva Uniunii Sovietice.

Ce era pentru KGB un „container”?

i

Konteyner. Un depozit special adaptat pentru transferul de documente de la un agent la altul sau pentru depozitarea de documente pentru ca să le preia un curier.

Ce calităţi trebuia să aibă un agent KGB ca să fie recrutat?

— Caracteristici fizice. Aptitudini pentru muncă, pentru relaţionarea cu alte persoane, etc.

— Procese psihologice. Memorie, retentiva, putere de convingere, etc.

— Statut psihologic. Energie, excitabilitate, precauţie, etc.

— Calităţi psihologice. Capacitate de reacţie, caractoi', temperament, stil de conducere convingător, otd,

— Experienţă de viaţă şi profesională. Cunoştinţe, experienţă, obiceiuri, tradiţii, etc.

Vi

Ce era cunoscut în KGB ca „agent de am* plasare”? -lr

„. ' TT

.;, !., I?

Manevrirovanie agentami. Erau acei agenţi al departamentului de spionaj extern ai KGB care trebuiai! să fie în permanenţă pregătiţi să fie amplasaţi în orice

tară-obiectiv. ')

%

— Agenţii de amplasare trebuiau să fie în permanenţii în contact cu un ofiţer de operaţii din aria urtdo trebuiau să realizeze activităţi de contraspionaj

— Agenţii de amplasare puteau proveni din depar» tamente sau directorate diferite ale KGB. ? %

— Agenţii de amplasare puteau fi folosiţi de oricO agenţie de spionaj a Uniunii Sovietice şi să fio folosiţi la operaţiuni de spionaj sau contraspionaj, CU condiţia să fi fost aprobate înainte de şeful do operaţiuni ai agenţilor de amplasare. ;

Capitolul 6

DEPARTAMENTE SI SISTEME

R

In câte directorate era împărţit KGB?

în nouă directorate. Primul Directorat (Operaţiuni Kxterne), al Doilea Directorat (Controlul Politic Intern), al Treilea Directorat (Controlul Politic al Forţelor Armate), al Cincilea Directorat (Dizidenţa Politică), al Şaptelea

Directorat (Supravegherea electronică a cetăţenilor sovietici, a studenţilor, militarilor şi diplomaţilor), al Optulea Directorat (Securitatea în comunicaţii, criptografie şi coduri), al Nouălea Directorat (Escortele pentru membrii Partidului şi familiile lor), al Şaisprezecelea Directorat (întreţinerea şi securitatea comunicaţiilor agenţiilor guvernamentale ale Uniunii Sovietice), Directoratul Forţelor Frontaliere (însărcinate cu protecţia frontierelor Uniunii Sovietice pe pământ şi pe mare).

Care erau atribuţiile Primului Directorat?

Era responsabil de toate operaţiunile de informaţii şi activităţile de spionaj din străinătate. La rândul său, era împărţit în departamente cum ar fi antrenarea agenţilor sub acoperire, analiza informaţiilor şi departamente care acopereau arii geografice concrete. în acest directorat erau incluşi Spetsnaz, un grup creat în 1981 pentru a realiza recunoaşteri în străinătate, sabotaje şi misiuni de securitate. în practică, această unitate a realizat misiuni doar în interiorul URSS, în principal acţiuni de securitate internă.

Care erau atribuţiile celui de-al Doilea DireC'

torat?

Era responsabil cu controlul politic intern al cetö« ţenilor sovietici şi al străinilor care locuiau în Uniunea Sovietică, aici fiind incluşi turiştii şi diplomaţii.

Care erau atribuţiile celui de-al Treilea Di rectorat? f

A

Era responsabil de controlul politic şi contraspionajul din interiorul Forţelor Armate. Acest directorat era împărţit în douăsprezece departamente, toate fiind relaţionate cu teme militare, inclusiv formarea paramilitarilor care urmau să fie utilizaţi de către Guvernul sovietic. Membrii acestui directorat se aflau în întreaga reţea militară sovietică, în fiecare companie, în fiecaro batalion, în fiecare district militar, în fiecare grup naval, Aceştia informau direct cartierul general ăl KGB şi nu Ministerul de Apărare sau GRU (serviciul secret militar).

Care erau atribuţiile celui de-al Cincilea Directorat?

' t

Era responsabil cu securitatea internă. Creat în 1969 pentru a combate dizidenţa politică, au realizat câteva din activităţile celui de-al Doilea Directorat. De exemplu, cel de-al Cincilea Directorat se ocupa de departamente operative cum ar fi dizidenţii religioşi, minorităţi naţionale, spionajul în interiorul comunităţii artistice şi cenzura literară. (

Care erau atribuţiile celui de-al Şaptelea Directorat?

Era responsabil cu acordarea de sprijin personal şi tehnic pentru supravegherea electronică a activităţilor cetăţenilor străini şi naţionali din interiorul Uniunii Sovietice. Principala muncă a celui de-al Şaptelea Directorat se centra în zone din Moscova şi Leningrad (acum Sankt Petersburg), unde se concentrau comunităţile diplomatice, turiştii, studenţii străini.

Ce grup special a fost în subordinea celui

de-al Şaptelea Directorat?

f

Al'fa (Alfa). La început, această unitate specială creată în 1974 se ocupa cu informarea legată de contraterorism şi de misiuni speciale în cadrul URSS. Echipa Al'fa a jucat un rol important în operaţiunile secrete din Afganistan după invadarea acestei ţări de către Uniunea Sovietică.

Care erau atribuţiile celui de-al Optulea Directorat?

Era responsabil cu securitatea zonelor mai sensibile a comunicaţiilor. Directoratul de Comunicaţii, un alt nume pentru acest directorat, se ocupa de controlul comunicaţiilor din străinătate. Respectivul directorat era responsabil de sistemele de criptare utilizate de diviziile şi departamentele KGB, de securitatea transmisiilor între birourile KGB din străinătate şi dezvoltarea de echipamente mai sigure pentru comunicaţii.

Care erau atribuţiile celui de-al Nouălea Directorat?

Cel de-al Nouălea Directorat era responsabil cu paza şi protecţia liderilor Partidului Comunist şi familiilor lor, înalţilor demnitari ai Kremlinului şi înalţilor funcţionari din întreaga Uniune Sovietică., şj

Care erau atribuţiile celui de-al Şaisprezecelea Directorat? v

„ ! '

A..... '

întreţinerea sistemelor radio şi a liniilor telefonico utilizate de toate agenţiile Guvernului. j;

Care erau atribuţiile Directoratului Trupelor de Frontieră?:.j,

i IV,

Efectivele sale protejau frontierele terestre şi maritime ale Uniunii Sovietice.

„f

Cum era structurat Primul Directorat?

Acesta era, poate, împreună cu cel de-al Doilea Directorat, KGB, cel mai important directorat. Primul Directorat era responsabil de toate operaţiunilo clandestine, analizele datelor de spionaj culese de către GRU şi consilierea politică a Politburo-ului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Primul Directorat era format din Directoratul S sau Agenţii sub acoperire, Directoratul T sau Problemele Tehnice şi Ştiinţfice, Directoratul I sau Planificare şi Analiză, Serviciul Special I sau Informaţii, Serviciul Special II sau Contrainformaţii, Departamentul A sau Dezinformare, Departamentul V sau Acţiuni Executive şi Departamentul Geografic.

>'M

Ce atribuţii avea Directoratul S? $

Se ocupa de agenţii sub acoperire. Se ocupa de recrutarea, antrenarea şi controlarea, cu ajutorul ofiţerilor KGB, a spionilor străini cărora li se creau şi dădeau identităţi false. Acest directorat se ocupa de asemenea

de sprijinirea spionilor care se aflau sub acoperire diplomatică.

Ce atribuţii avea Directoratul T?

Directoratul T a fost creat în 1963, după dispariţia Departamentului 10, însărcinat cu achiziţia de tehnologie industrială, militară sau strategică din Occident. In 1972, cartierul general al Directoratului T era format din sute de ofiţeri, repartizaţi în patru departamente şi amplasaţi în ambasadele sovietice din toată lumea. Operaţiile Directoratului erau coordonate de comitetul de informaţii ştiinţifice şi tehnice al KGB împreună cu Comitetul de Stat pentru Probleme Tehnice şi Ştiinţifice (GNTK, în rusă).

Ce atribuţii avea Directoratul I?

Planificare şi analiză. Directoratul I a fost înfiinţat în 1969 cu scopul de a revizui operaţiunile trecute şi dirigidas, să ia viitoarele iniţiative.

Ce atribuţii avea Serviciul Special I?

Serviciul Special I era responsabil cu diseminacion informaţiei culeasă de către Primul Directorat, în afară de cea despre probleme tehnice adusă de Directoratul T. Alte responsabilităţi ale Serviciului Special I erau publicarea unui buletin săptămânal pentru liderii Partidului, un alt buletin pentru ofiţerii KGB despre operaţiunile din străinătate şi un al treilea raport, intitulat despre Studiile Speciale, adresat direcţiei Comitetului Central al Partidului Comunist al URSS. Aceste rapoarte nu erau analize de informaţii ci mai mult un buletin despre posibilele situaţii şi crize politice din ţările din afara ariei comuniste.

Ce atribuţii avea Serviciul Special II? t i

Atribuţiile acopereau acţiunile de contrainformaţii, controlul de penetracion al altor agenţii de spionaj externe din Uniunea Sovietică cu scopul de a sabota efectivitatea acţiunilor desfăşurate de KGB. Serviciul Special II era de asemenea responsabil de ofiţerii dej securitate care îi păzeau pe civilii sovietici care călâ> toreau în străinătate în calitate de funcţionari, cores-î pondenţi ai mijloacelor de comunicare sovietice, agenţi?

comerciali, personal al Aeroflotului, etc. -'M

ii

Ce atribuţii avea Departamentul A? j

'

Cunoscut ca şi Departamentul de Dezinformare şi responsabil cu operaţiunile clandestine şi campaniile de' influenţare a guvernelor străine şi publice, neutralizarea grupurilor ostile intereselor Uniunii Sovietice. Majori-'j tatea agenţilor Departamentului A erau ofiţeri KGB.(

'-l

Ce atribuţii avea Departamentul V? ö

M

Cunoscut de asemenea ca Departamentul de Acţiunii Executive sau cel responsabil cu „problemele umedeŞ (mokrie delà), asasinate, sechestre şi sabotaje, care) conţineau acţiuni însângerate. Acest Departament a fost ! cunoscut înainte ca Departamentul 13 sau „Linia F'l Departamentul V a fost înfiinţat în 1969 cu scopul de aţ sabota infrastructurile importante pentru a imobilizai, ţările occidentale în cazul unei posibile crize militare;) care ar implica Uniunea Sovietică. Personalul Departa- mentului V era plasat în ambasadele URSS din întreaga]

lume. 1)

K

Ce atribuţii avea Departamentul Geografici

în realitate, acesta era inima Primului Directorat. Acesta era împărţit în departamente geografice, fiecare dintre ele fiind responsabil de operaţiunile KGB din străinătate. Personalul acestui departament era format Sn general din ofiţeri KGB rezidenţi şi legali {rezidenty) din ambasadele sovietice, care lucrau sub acoperire diplomatică. Rezidenty se ocupau de colectarea informaţiilor secrete, de spionaj sau alte acţiuni pentru agenţii Hub acoperire ai Departamentului V sau ai Departamentului A. Rezidenty se ocupau de controlul operaţiunilor de sprijin al acelor organizaţii comuniste din lume.

Cum era structurat Departamentul Geografic?

— Departamentul numărul 1 (Statele Unite şi Canada),

— Departamentul numărul 2 (America Latină),

— Departamentul numărul 3 (Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă şi Scandinavia),

— Departamentul numărul 4 (Republica Federală Germană şi Austria),

— Departamentul numărul 5 (Franţa, Spania, Italia, Olanda, Belgia, Luxemburg şi Italia), Departamentul numărul 6 (China, Vietnamul de

Nord şi Coreea de Nord),

— Departamentul numărul 7 (Japonia, India, Filipinele şi restul Asiei),

— Departamentul numărul 8 (ţările arabe, Iugoslavia, Turcia, Grecia, Iranul, Afganistanul şi Albania),

— Departamentul numărul 9 (ţările vorbitoare de engleză din Africa),

— Departamentul numărul 10 (ţările vorbitoare de franceză din Africa),

— Departamentul numărul 11 (consilierii Cubei şi ţările din Europa de Est),

— Departamentul numărul 12 (Departamentul de acoperiri date ofiţerilor KGB ca diplomaţi, ziarişti, turişti sau participanţi la conferinţe internaţionale),

— Departamentul numărul 13 (securitatea comunicaţiilor cu rezidenţii, ofiţerii şi agenţii din ţărild selectate ca obiective), -v;-'

— Departamentul numărul 14 (furnizarea de documente false, paşapoarte, materiale pentru trimiterea de mesaje invizibile, produse chimice sau produso cerute de către Departamentul de Operaţiuni dih Străinătate), f

— Departamentul numărul 15 (întreţine şi controlează documentele şi arhivele operaţiunilor active alo Primului Directorat),

— Departamentul numărul 16 (însărcinat cu activităţile administrative şi de recrutare din populaţia sovietică). 1

Care era principalul centru de recrutare al Departamentului numărul 16? f

„ M

Institutul Internaţional de Afaceri şi Limbi Orientale de la Moscova.

Care erau atribuţiile celui de-al Doilea Di-

rectorat?;} î

.fc-V 1

Cel de-al Doilea Directorat era responsabil cu securitatea internă şi atribuţiile sale se încrucişau câteodată cu cele ale puternicului Prim Directorat. Directoratul conţinea douăsprezece departamente, Securitatea Politică, Directoratul Siguranţei Industriale şi Grupul de Sprijin Tactic. Şase din cele douăsprezece departamente aveau ca unică sarcină controlul personalului sovietic din ambasadele şi consulatele sovietice din lume.

Ce rol avea Departamentul numărul 1 al celui de-al Doilea Directorat?

Personalul acestui departament, creat în 1970, număra 50 de ofiţeri şi 300 de agenţi experţi în supravegheri. Cartierul său general se afla la câţiva metri de ambasada Statelor Unite de la Moscova. Acest departament era format din cinci secţiuni:

— Secţiunea numărul 1 (recrutarea personalului ambasadei Statelor Unite),

— Secţiunea numărul 2 (operaţiuni de contrainformaţii împotriva ambasadei Statelor Unite de la Moscova),

— Secţiunea numărul 3 (identificarea cetăţenilor sovietici care luaseră contact cu personalul ambasadei Statelor Unite),

— Secţiunea numărul 4 (controlul contactelor dintre americani şi sovietici în afara Moscovei),

— Secţiunea numărul 5 (operaţiuni de contrainformaţii împotriva ambasadelor latino-americane de la Moscova).

Ce atribuţii aveau restul Departamentelor celui de-al Doilea Directorat?

— Departamentul numărul 2 (Ţările Commonwealth),

— Departamentul numărul 3 (Republica Federală Germană, Scandinavia şi Austria),

— Departamentul numărul 4 (toate naţiunile Europei Occidentale),

— Departamentul numărul 5 (ţări noneuropene aflate în dezvoltare),

— Departamentul numărul 6 (ţări non-europene dezvoltate),

— Departamentul numărul 7 (responsabil de operaţiunile împotriva turiştilor).

Din câţi agenţi era format cel de-al 7-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Din 200, din care jumătate se aflau la Moscova iar restul în diferite oraşe ale Uniunii Sovietice. S-a estimat că departamentul avea aproape 1.600 de informatori.

Cum erau împărţiţi informatorii celui de-al 7-lea Departament? C-.ÔF

In şase secţiuni. Secţiunea numărul 1 (turişti amo» ricani, canadieni şi britanici), Secţiunea numărul 2 (allô naţionalităţi), Secţiunea numărul 3 (hoteluri şi restau» rante pentru străini), Secţiunea numărul 4 (agenţiî.ţlo voiaj), Secţiunea numărul 5 (contactele dintre soviétifii şi turişti) şi Secţiunea numărul 6 (posturi de observaţii) aflate în locuri unde se întâlnesc turişti şi străini cat ş în clădirile utilizate de către străini, cum är M

- 14 T

aeroporturile, gările sau staţiile de autobuz din întreaga

Uniune Sovietică).. - Ci

' ' îîl

['vm

Ce rol avea cel de-al 8-lea Departament al celiii de-al Doilea Directorat? im

. 'im

r l' ţK

Răspundea de informaţiile legate de computere; şi sisteme de operare pentru cel de-al Doilea Directorat,

11

Ce rol avea cel de-al 9-lea Departament al celui

de-al Doilea Directorat? ilfl

''Jm

Supravegherea şi recrutarea de studenţi străini care urmau a fi folosiţi ca informatori în universităţile Uniunii Sovietice împotriva grupurilor studenţeşti* dizidente.

' P

Ce rol avea cel de-al 10-lea Departament ăl celui de-al Doilea Directorat?

„''S

Răspundea de influenţarea şi recrutarea ziariştilor, străini.

lUŢl

Ce rol avea cel de-al 11-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat? '

Reglementarea şi controlarea călătoriilor cetăţenilor sovietici în străinătate.

Ce rol avea cel de-al 12-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Răspundea de anchetarea cazurilor de corupţie din întreprinderile Guvernului.

Ce sprijin primea KGB în materie de securitate Internă?

Din partea Serviciului de Securitate Politică. Denumit de asemenea şi „Serviciul” (Sluzhba). Până în 1969 era format din douăsprezece direcţii (Napravle- nipe), până când a fost reformat, rămânând cu doar şapte direcţii.

Cu ce se ocupau Direcţiile Serviciului de Securitate Politică?

Direcţiile 1, 2, 3 şi 4 erau responsabile de munca cu ofiţerii locali ai KGB şi cu reţelele de informatori ai acestora. Direcţia numărul 10 răspundea de delictele cconomice, speculă şi activităţile „pieţei negre”. Direcţia numărul 11 răspundea de supravegherea dizidenţilor. Direcţia numărul 12, creată în 1963, răspundea de operaţiunile de informaţii şi spionaj împotriva diplomaţilor chinezi de la Moscova.

Ce rol avea aşa-numitul Grup de Sprijin Tehnic?

Răspundea de intrările şi infiltrările în locuri precum ambasadele străine de la Moscova şi casele cetăţenilor sovietici.

Ce rol avea aşa-numitul Directorat pentru Securitatea Industriala?

Răspundea de securitatea instalaţiilor industriale do înaltă prioritate cum ar fi fabricile de armament, do avioane, siderurgice, etc. Acest directorat era împărţil în şase departamente, primele patru răspundeau dfl industria grea, armament, cercetare nucleară şi centrö de producţie. Departamentul numărul 5 răspundea do Ministerul Comerţului Exterior şi de expoziţiile din străinătate. Departamentul numărul 6 răspundea do operaţiunile de recrutare ale marinarilor străini din porturile Uniunii Sovietice.

» m

Ce departamente depindeau direct şi exclusiv

de preşedintele KGB? y

i:n ! i

Directoratul Administrativ, Directoratul pentrii Personal, Departamentul de Anchete Speciale, Depar- tamentul de Experienţă Operaţională, Departamentul pentru Securitate Fizică, Departamentul Financiar şi Departamentul de Arhive şi Registre.

Ce rol avea Directoratul Administrativ?

%

Răspundea de administrarea proprietăţilor, finanţarea călătoriilor, administrarea afacerilor, magazinelor! complexelor de vacanţă şi complexelor de apartamenţo utilizate de către personalul KGB.

Ce rol avea Directoratul pentru Personal?

Se afla sub controlul Departamentului şi Organului Administrativ al Comitetului Central al Partidului. Comunist şi răspundea de recrutarea de personal pentru KGB cât şi de şcolile şi centrele de antrenament

nie KGB, unde se ţineau cursuri pentru Directoratul pentru Agenţii sub acoperire şi Departamentul de Acţiuni Executive.

Ce rol avea Departamentul de Anchete Speciale?

Răspundea de anchetarea cazurilor de trădare, spionaj şi activităţi criminale din interiorul KGB, a funcţionarilor şi membrilor de importanţă medie ai Partidului.

Ce rol avea Departamentul de Experienţă Operaţională?

Răspundea de evaluarea operaţiunilor de informaţii pentru toate agenţiile de spionaj ale Uniunii Sovietice.

Ce rol avea Departamentul de Securitate

Fizică?

(

Răspundea de furnizarea de escorte şi paznici pentru clădirile KGB.

Ce rol avea Departamentul Financiar?

Se ocupa de plăţile salariilor, contabilitate şi administrarea întregului personal al KGB.

Ce rol avea Departamentul de Registre şi Arhive?

Ţinea la zi indicii rapoartelor despre operaţiuni, agenţi şi documentele produse de către fiecare divizie a KGB de la începuturile Cekăi până în ultimele sale zile din 1991.

Care sunt cele două agenţii care au înlocuit KGB după desfiinţarea sa din 1991?

V

Sluzhba Vneshney Razvedki (SVR) sau Serviciul Secrol Extern şi Serviciul Federal de Informaţii Rus (FSK),

. Vy

Când a fost înfUntat Sluzhba Vneshney Razvedki (SVR)-ul?

#

SVR-ul a fost creat din ordinul preşedintelui Borifl Elţin în decembrie 1991 cu scopul de a prelua sarcinilo realizate până atunci de KGB. Rolurile SVR-ului constau în realizarea de operaţiuni de spionaj în străinătate. Ultimul preşedinte al KGB şi primul director al SVR-ului a fost Evgheni Primakov, care a rămas în funcţio până pe 9 ianuarie 1996, când Elţîn 1-a numit ministru al Afacerilor Externe iar mai târziu prim ministru, Primakov a fost urmat în funcţie de către Vyacheslav Ivanovici Trubnikov, un specialist în India şi Pakistan,

' Û

Care sunt astăzi, adresa şi telefonul SVR?

Sluzhba Vneshney Razvedki '-«w

Yasenevo 11 Kolpaşni

Moscova, 0101000

Telefon: 00.7.95.923 62 13

ii

Câţi oameni lucrează pentru SVR?

Aproape 15.000 de persoane lucrează pentru Sluzhba Vneshney Razvedki în diferitele sale departamente.

Ce sarcini a preluat SVR-ul de la KGB? ;

A V**

In calitate de continuator al muncii Primului Directorat al KGB, SVR este responsabil pentru informaţiile externe şi deţine birouri în ambasadele şi reprezentanţele diplomatice ruse cât şi societăţi în toată

! lumea.

1

I

Cum sunt împărţite departamentele SVR-ului?

Este împărţit în trei Directorate şi trei Servicii.

— Biroul Directoratului S.

Este responsabil de agenţii sub acoperire aflaţi în străinătate

— Biroul Directoratului T.

Este responsabil de culegerea de informaţii cu caracter ştiinţific şi tehnologic.

— Biroul Directoratului K.

Realizează infiltrarea agenţilor săi în servicii sau agenţii secrete străine şi îi supraveghează pe cetăţenii ruşi din străinătate.

— Serviciul I.

Analizează informaţia culeasă de către SVR şi distribuie informaţia celorlalte departamente şi servicii.

— Serviciul A. Responsabil cu Planificarea.

— Serviciul R.

Evaluează operaţiunile externe ale SVR-ului.

Care este pagina de Internet a SVR-ului?

http: www.svr.gov.ru

Când a fost creat FSB?

Serviciul Federal de Securitate sau Federal'naya Sluzhba Bezopasnosti (FSB) a fost creat în aprilie 1995 după restructurarea FSK-ului. FSB răspunde de păzirea

materialului secret al Guvernului, de securitatea din cadrul Forţelor Armate şi a altor agenţii guverna« mentale.

Ce departamente alcătuiesc FSB?

După ultima sa restructurare, care a avut loc pe 22 mai 1997, FSB are următoarea structură:

li'-

— Departamentul de Contraspionaj.

— Departamentul Antiterorist.

— Departamentul de Planificare, Analiză şi Strategie,

— Departamentul de Anchetă a Crimei Organizate,

— Directoratul pentru Activităţi. „j

— Directoratul de Anchete.

— Directoratul de Cercetări Operaţionale.

— Directoratul de Măsuri Tehnice Operaţionale.

— Directoratul de Securitate Personală.

— Directoratul pentru Probleme speciale.

— Centrul de Detenţie.

— Centrul de Cercetare Ştiinţifică.

*; >

Câţi directori a avut FSB?

»

Martie 1994-iulie 1995 - Serghei Vladimirovici Stepaşin Iulie 1995-iunie 1996 - Mihail Ivanovici Barsukov Iulie 1996-iulie 1998 - Nikolai Dmitrievici Koralev Iulie 1998-august 1999 - Vladimir Vladimirovici Putin Din august 1999 - Nikolai Platonovici Patruşev

Ce informaţie a dezvăluit FSB?

Printr-un CD-ROM de aproximativ şase ore, FSB à dezvăluit, în iulie 1996, istoria serviciilor de spionaj ale

Uniunii Sovietice în şaizeci de interviuri cu membri importanţi ai comunităţii serviciilor secrete.

Ce alte sarcini şi-a asumat FSB după desfiinţarea KGB?

Serviciul Federal de Securitate a primit recent mare parte a infrastructurii şi mijloacelor Agenţiei Federale de Comunicaţii a Guvernului (FAPSI) sau Federal'naya Agenstvo Pravitel'stvennoy Svayazi i Informatsii cu rolul de securizare şi spionare a comunicaţiilor. FAPSI a fost desfiinţată la puţin timp după KGB.

Cum sunt structurate departamentele FSB?

FSB, condus de un director asistat de către un subdirector este împărţit în următoarele direcţii:

— Direcţia de Anchete:

Crima organizată, corupţia, traficul de arme, de droguri, infracţiuni economice.

— Direcţia de Contrainformaţii Economice.

— Direcţia pentru Operaţiuni de Recunoaştere.

— Direcţia de Contrainformaţii Militare:

Are în subordine mai mult de şase mii de membri, direcţia respectivă se ocupă de contraspionaj; în ultimii ani a trebuit să se lupte cu crima organizată, să răspundă de securitatea forţelor armate şi în special de cea a armamentului nuclear.

— Biroul Direcţiei T. Antiterorism:

Este centrul de contraterorism al FSB, luptă şi acţionează cu ajutorul unităţilor sale antitero, se ocupă de alertele de acest gen şi supraveghează traficul de armecătre aceste grupuri.

— Direcţia pentru înregistrări şi Arhive:

Păzeşte şi gestionează arhivele şi înregistrării

FSB. I

ti*

Care este pagina Internet a FSB? i

* 1

http: www.fsb.gov.ru $

4

Ce este şi ce rol are GRU?

Glavnoye Razvedyvatelnoye Upravlenie (Directoratul de Informaţii Militare). In era postsovietică şi odată'CU reducerea influenţei KGB, GRU a preluat sarcini im portante în străinătate în materie de spionaj. GRU a fost creat pe 5 noiembrie 1918 din ordinul lui Lenin, Denumirea de GRU nu i-a fost acordată decât în iunio 1942. La început, serviciul secret militar a fost utilizat doar în activităţi de apărare, pentru a cunoaşto mişcările de trupe, intenţiile şi desfăşurările militare în timp de război, inclusiv pentru a evita răscoale din unităţile Armatei Sovietice. După cel de-al Doilea Război Mondial, GRU şi-a stabilit propriile activităţi do spionaj din străinătate, în principal în zona ştiinţifică;

i

Ce gluma celebră circulă în Rusia referitoare la operativitatea GRU?;

Un ofiţer GRU îi ordonă unui savant să se infiltreze într-o ţară străină pentru a culege informaţii datorită faptului că savantul provine din ţara respectivă. Trece timpul şi savantul nu trimite nicio infomaţie către GRU Preocupat, ofiţerul îl cheamă pe savant la Moscova şi îl întreabă de ce nu a trimis nimic. Savantul spune că problema este că nu cunoaşte limba. Ofiţerul GRU îi răspunde că ar putea să se dea drept mut. Dar savantul îl întreabă: „Şi dacă vorbesc în somn?”, la care spionul

serviciului secret militar răspunde: „Atunci, înainte de a te trimite înapoi, o să-ţi tăiem limba”.

Când a avut loc prima mare epurare în cadrul

GRU?

A

In noiembrie 1920, atunci când Lenin a ordonat executarea a sute de ofiţeri ai serviciului secret militar deoarece realizaseră analize greşite despre Polonia. Prima mare reorganizare a GRU a avut loc în 1926. A doua mare epurare dinăuntrul GRU a avut loc în 1929 şi 1930, ambele fiind ordonate de către Stalin, cu toate că, în cazul celei de-a treia epurări, care a avut loc în

1935, însuşi Stalin a utilizat ofiţeri GRU pentru a-i executa pe ofiţerii altor servicii secrete.

Ce este cunoscută drept „Vara Terorii”?

Vara lui 1938, când celebrul mareşal al Uniunii Sovietice, M. Tujaşevsky, a fost arestat şi executat pe loc, pornind astfel una dintre cele mai teribile epurări din lunga istorie a GRU. Zeci de mii de ofiţeri ai Armatei Roşii şi ai GRU au fost executaţi fără nicio judecată, inclusiv cei din înaltul Stat Major al Armatei, în această epurare, fostul şef al GRU, Berzin, a fost executat pe 29 iulie 1938. Motivul epurării a fost proasta campanie dusă de Armata Sovietică în Finlanda. Cineva l-a convins pe Stalin să demită întregul Stat Major. Dictatorul a preferat să-i execute pe toţi.

Câţi şefi a avut GRU până în 1998?

Octombrie 1918-iulie 1919 S.I. Aralov
Iulie 1919-decembrie 1919 S.I. Gusev
Decembrie 1919 D.I. Kurskiy
Ianuarie 1920-februarie 1920 G.L. Piatakov
Februarie 1920-august 1920 V.X. Aussen
August 1920-aprilie 1921 Ya.D. Lentzman
Septembrie 1921-martie 1924 A.Ya. Zabyot
Martie 1924-aprilie 1935 Ya.K. Berzin
Aprilie 1935-iunie 1937 S.P. Uritskişv
Iunie 1937-august 1937 Ya.K. Berzin
Septembrie 1937-octombrie 1938 S.G. Genden f
Octombrie 1938-aprilie 1939 A.G. Orlov.!:.
Aprilie 1939-iulie 1940 I.I. Proskyov.J
Iulie 1940-octombrie 1941 F.I. Golikoy i
Octombrie 1941-iulie 1942 A.P. Panfiloyiţ
Iulie 1942-1943 I.I. Ilşeyl
1943-1946 F.F. Kuzneţov !
1946-1948 S.M. Ştemienkol
1949 V.V. Kurasov;;
1949-1951 M.V. Zaharov '?
1952-1956 M.A. Şalin;
1956- 1957 S.M. Stemienkö'l
1957- 1958 M.A. Salin
1958- 1962 Ivan A. Şerov; Ş 1963-1987 Petr I. Ivaşutin £ 1987-1991 Vladlen M. Mihailov$
1991- 1992 Evgheni M. Timohin
1992- 1997 Fedor I. Ladygin 1998 Valentin V. Korabelnikov a
' W
Ca re este structura GR U?:v
M

— Birou numărul 1 al Directoratului.

Răspunde de activităţile de informaţii din Europa, fiind împărţit la rândul său în cinci mari arii ? fiecare dintre ele având câte o secţiune din fiecare jjj ţară. >

— Biroul numărul 2 al Directoratului. '.':(Răspunde de culegerea, analizarea şi difuzarea de]

informaţii în emisfera occidentală şi se împarte în J şapte direcţii: recunoaştere, personal şi recrutare, operaţiuni, analiză, informaţii electronice şi dë semnale, semnale militare şi încifrare şi securitatea comunicaţiilor.

— Biroul numărul 3 al Directoratului.

Răspunde de culegerea, analizarea şi difuzarea de informaţii de inteligencia în Asia.

— Biroul numărul 4 al Directoratului.

Răspunde de culegerea, analizarea şi difuzarea de informaţii de spionaj în Africa şi Orientul Mijlociu.

— Biroul numărul 5 al Directoratului. Gestionează informaţiile din forţele armate: Armata, Flota şi Aviaţia.

— Biroul numărul 6 al Directoratului.

Răspunde de inteligencia electronică, mai ales a ambasadelor străine.

- Direcţia de informaţii spaţiale. Spionajul spaţial.

- Direcţia de informaţii a Flotei.

împărţită în cinci directorate: Flota de Nord, Flota Pacificului, Flota Mării Negre, Flota Mării Baltice şi Flota destinată activităţilor spaţiale.

— Biroul numărul 7 al Directoratului. Analiza NATO.

— Biroul numărul 8 al Directoratului.

Studiul individual al ţărilor care au legături cu NATO.

— Biroul numărul 8 al Directoratului. Analizarea şi studierea tehnologiei militare externe, spionajul armelor lor, al sistemelor defensive, etc.

— Biroul numărul 10 al Directoratului. Analizarea şi studierea bugetului şi cheltuielilor militare, a producţiei, etc.

— Biroul numărul 11 al Directoratului. Răspunde de problemele legate de arme sau energie nucleară, evaluează potenţialul celorlalte ţări şi negociază tratatele legată de aceste materiale.

— Biroul numărul 12 al Directoratului.

Activităţi Necunoscute.

Ce alte servicii secrete au fost transferate din KGB altor agenţii după desfiinţarea acestuia în 1991?

Serviciul Federal de Protecţie, FSO (Federal'naya Sluzhba Okhrani), Serviciul Prezidenţial de Securitate PSB (Prezidentskaya Sluzhba Bezopasnosti), Serviciul Federal al Frontierelor {Federal'naya Pogranichnaya Sluzhba), Ministerul de Securitate Internă (Ministerstvo Bezopasnosti Ruskii) şi Ministerul de Afaceri Interne (Ministerstvo Vnutrennikh Del).

Ce organism controlează datele strânse de toate agenţiile de informaţii şi spionaj ale Federaţiei

Ruse?

Comisia Tehnică a Statului (Gosudarstvenncya Tekhnicheskaya Komissiya).

Unde au fost repartizaţi cei aproape 10.000 de oameni care alcătuiau cel de-al Nouălea Directorat al KGB?

Aceşti oameni, responsabili de protecţia Kremlinului şi a birourilor Sovietului Suprem al Partidului Comunist, au fost repartizaţi în cadrul Serviciului Federal de Protecţie, Federal'naya Sluzhba Okhrani (FSO) iar aproape o mie din ei în cadrul Serviciului de Securitate Prezidenţial, care are aceleaşi responsabilităţi ca cele ale Serviciului Secret al Statelor Unite.

Cine a preluat funcţiile îndeplinite de către al Doilea, al Treilea, al Cincilea şi al Şaptelea Directorat Principal al KGB?

Noul Minister de Securitate dar, în decembrie 1993, a fost înlocuit de Serviciul Federal de Securitate. Cele aproape 75.000 de persoane care lucrau pentru acest serviciu au fost transferate în FSB.

Ce lege federală a fost respinsă pe 30 octombrie 1997?

Duma de Stat a votat împotriva Legii Federale a Agenţiilor de Securitate de Stat ale Federaţiei Ruse care le punea pe toate sub controlul lui Serghei Skurikhin, un deputat al Partidului Liberal Democrat din Rusia. Acest partid era condus de către polemicul ultra- naţionalist Vladimir Jirinovski.

Ce propunea legea respinsă?

?

Crearea Ministerului Rus de Securitate a Statului, care reunea Serviciul Federal de Securitate, Serviciul de Informaţii Externe şi Agenţia Federală pentru Probleme Guvernamentale şi Informaţie.

Ce era cunoscut drept „Organul”?

Toate serviciile de spionaj din timpul lui Stalin.

Care au fost primele avioane folosite de către URSS în spionarea Statelor Unite?

Bombardierele de recunoaştere cu rază mare de acţiune Tupolev-16 şi Tupolev-22. Aceste două tipuri de avioane au fost utilizate până la apariţia sateliţilor-spioni. In general, operau de la bazele din Siberifl sovietică, de unde controlau mişcările flotei americano din insulele Hawaii şi, ulterior de la bazele din Egipt, de unde controlau mişcările din Mediterană.

Care era ruta de zbor a acestor avioane?

Decolau de la bazele din peninsula Kola, zburau po lângă capul Nord, coborau deasupra mării Norvegiei Islandei, a insulelor Feroe, continuau să zboare spre sud şi aterizau în Cuba. Ulterior, avioanele-spion sovietico au zburat de la baze din Angola şi Guineea (Conakry)'

:4f

Ce spion KGB a avansat politic foarte repede

Geidar A. Aliyev. Şi-a început cariera în 1941 în

calitate de membru al serviciilor de securitate din A i” ' !” Azerbaidjan. In 1967 era deja şeful poliţiei secretă a

Azerbaidjanului iar în 1969 era şeful Partidului

Comunist al acestei republici sovietice. în 1976 a fost

numit membru al Politburo-ului iar după moartea luir

Leonid Brejnev în noiembrie 1982, Aliyev a fost

transferat la Moscova, unde a devenit primul viceprim

ministru al Uniunii Sovietice. însuşi Gorbaciov îl

amintea astfel în memoriile sale:,,Aliyev era inteligenta

si un ofiţer KGB ambiţios”. ?

!

Ce era cunoscută drept Asociaţia pentru Secu-, ritatea în Afaceri (ABS, în engleză)? $

. ê

Organizaţia de securitate creată de foştii ofiţeri ai g serviciului secret de informaţii sovietic. Crearea! ABS-ului a avut loc în 1993 iar şeful său suprem era,;; Victor Budanov, un general maior pensionat şi fostul şef al Contrainformaţiilor KGB. 'i

Ce servicii oferea ABS-ul?

Protecţie şi securitate pentru afaceri, protecţie pentru oamenii de afaceri care călătoreau în Uniunea Sovietică, investigarea posibililor parteneri, căutarea de clienţi şi parteneri în Rusia şi în fostele republici şi protejarea şi crearea de mijloace împotriva spionajului industrial.

Ce era cunoscut drept Kometa în spionajul

sovietic?

I

Este vorba de a patra generaţie de sateliţi-spion. Primilor sateliţi Kometa li s-au ataşat panouri solare pentru a-şi încărca bateriile. Unele informaţii presupun că acest tip de sateliţi funcţionau doar 45 de zile iar imaginile luate erau de tipul celor din hărţile topografice.

Ce era cunoscut drept „Luminaire” în spionajul sovietic?

t

I

Este vorba de maşina de cifruri sovietică utilizată de KGB în anii şaizeci pentru a-şi transmite mesajele.

j Maşina transmitea semnale sonore emise de zece mici

J taste situate în partea de sus a maşinii Luminaire. Numerele încriptau mesajul transmis de către agentul KGB. Luminaire a fost proiectată pentru agenţi care nu cunoşteau sistemul Morse şi care, de asemenea, aveau nevoie de o metodă silenţioasă de a primi mesajele.

Ce era cunoscut drept „Mandrake” în spionajul

sovietic?

Este vorba de avionul de recunoaştere la mare altitudine, Yakolev 25RD sau Yak-25RD. Este posibil ca

acest avion să fie cel care a doborât, pe 1 mai 1900, U-2-ul american pilotat de către Francis Gary Powoi'H. Avionul era înarmat cu tunuri de 23 mm, un radar cart» acoperea o arie mare şi avea o viteză maximă de 900 km oră. Altitudinea de croazieră atingea aproape 20.00(1 de metri, cu un echipaj format din doi piloţi. Primul Yak-25RD a zburat în 1957, fiind folosit pentru misiuni de spionaj fotografic. Yak-25RD a fost înlocuit de modernul Yak-28 Bre wer.

Ce este o „Cutiuţa Muzicală” în KGB?

Un radio clandestin sau un post de radio.

Ce era numit)rMuzician” în KGB?

Un operator radio.

Ce înseamnă „Nashi”pentru KGB?

Este cuvântul rusesc care înseamnă „al nostru”, fiind utilizat de către agenţii KGB pentru a se referi la alt agent KGB sau colaborator al KGB.

Ce înseamnă „ Vecin „ în KGB?

' îl

Este termenul utilizat de către KGB şi ofiţerii săi pentru a se referi la serviciile secrete din ţărilo comuniste din Europa de Est. Acest cuvânt era folosit şi de înalţii funcţionari ai Ministerului de Afaceri Externe al Uniunii Sovietice pentru a se referi la Cartierul General al KGB. tr.

Ce înseamnă infirmieră” în KGB?

Este vorba de ofiţerii KGB care însoţeau delegaţiile sovietice în străinătate pentru a evita ca unul dintre membrii să poată dezerta. In rusă aceşti ofiţeri erau numiţi nyanki.

!

Ce era cunoscut drept „Organ” în spionajul Kovietic?

Este vorba de organizaţiile de securitate ale Statului, cum ar fi Ceka, NKVD sau KGB.

Ce era cunoscut drept „Cuvânt” în spionajul

sovietic?

I

Este vorba de o parolă pentru a accede la documente secrete sau la o maşină de încifrare.

Ce era „RORSAT”?

Este vorba de Satelitul Radar de Recunoaştere Oceanică creat de către soviétici. Satelitul a început să opereze la finele lui 1967 cu toate că modelele nu au fost deplin operaţionale decât în 1974. Sovieticii utilizau două tipuri de sateliţi, cei care controlau mişcările navelor de război occidentale şi cei care

culegeau date ! electronice. Sateliţii RORSAT se menţineau pe o orbită de 400 de kilometri de la Pământ. Sateliţii RORSAT „Cosmos 1500” erau folosiţi la detectarea mişcărilor subacvatice, fapt ce le permitea să urmărească submarinele Statelor Unite chiar şi în imersiune.

Ce problemă a provocat un RORSAT în 1978?

în ianuarie 1978, unul din sateliţii RORSAT, cunoscut ca şi Cosmos 954, a avut o problemă la rezervorul său de combustibil nuclear şi a început să cadă

pe Pământ. Unele din bucăţile sale au căzut în Canada, După această pierdere, sovieticii au reproiectat sistemul de alimentare al RORSAT-ului. Pe 23 ianuarie, un al doilea RORSAT, Cosmos 1402, a pierdut combustibil şi a căzut în mijlocul oceanului Indian.

Ce este „Resurs-F”?

Un satelit de recunoaştere sovietic din a treia generaţie. Primul satelit de acest tip, Resurs-F 1, a fost lansat pe 25 mai 1989. La reintrarea sa în atmosfera (posibil pentru a se recupera filmul cu fotografiile făcute de satelit) s-a încercat pe 17 iunie 1989 găsirea lui, fără prea mult succes. Programul Resurs-Fl s-a încheiat în 1993.

Ce este,JRazvedka”?

Razvedyuatelnoye Upravlenie este termenul utilizat de către serviciul secret sovietic pentru operaţiuni de Recunoaştere şi Spionaj. Acest cuvânt formează GRU.

M

Ce înseamnă „Rezident” în cadrul spionajului sovietic?

Rezident este cuvântul care îl descrie pe şeful spionajului dintr-o ţară străină. V

Ce înseamnă „Rezidenţă” în cadrul spionajului sovietic?

Este termenul utilizat de spionajul sovietic pentru a descrie un birou KGB din străinătate care este condus de un rezident.

Ce sarcină de spionaj a avut laboratorul orbital „Salyut”?

Creat pentru teme de cercetare ştiinţifică şi pentru recunoaştere, Salyut-vil (Salutul) 1 a fost lansat pe orbită pe 19 aprilie 1971, devenind astfel prima staţie spaţială din lume.

Pe 7 iunie o navă a ajuns la staţie şi i-a preluat pe cei trei astronauţi care lucrau în laborator. Atunci când nava a reintrat în atmosfera terestră, cosmonauţii au murit din cauza unei defecţiuni a costumelor.

Salyut-ul era ocupat în permanenţă, iar comandantul laboratorului era întotdeauna un militar. Cosmonauţii sovietici purtau întotdeauna în laborator echipamente vizuale de observaţie, camere video, spectrometre şi senzori multispectrali electro-optici pentru observatorii de pe Pământ. Modelele Salyut 1, 2, 3 şi 5 au realizat doar activităţi militare în timp ce modelele Salyut 4, 6 şi

7 activităţi de cercetare civilă. în 1986 Salyut a încetat să funcţioneze deoarece a fost pusă în orbită staţia MIR.

f 4

Ce atribuţii are PSB-ul?

Prezidentskaya Sluzhba Bezopasnosti (PSB). Activităţile Serviciului Prezidenţial de Securitate erau îndeplinite de cel de-al Nouălea Directorat al KGB, până la desfiinţarea acestuia. PSB-ul a'fost înfiinţat pe 17 decembrie 1993 cu scopul de a-i proteja pe înalţii funcţionari ai Guvernului Federaţiei Ruse şi de a păzi Kremlinul. De asemenea, PSB-ul supraveghează, asigură şi păzeşte comunicaţiile la nivel înalt ale Guvernului şi supraveghează avioanele folosite de către preşedinte şi de miniştri. în trecut, aceasta era sarcina Escadronului Aerian 235. PSB-ul are ca sarcină protejarea spaţiul aerian de deasupra zonelor strategice, cum ar fi chiar Kremlinul. Şeful PSB-ului între 1993 şi

iunie 1996 a fost generalul maior Alexandr V. Korjakov, fostul şef al celui de-al Nouălea Directorat al KGB.

De ce a fost demis Alexandr V. Korjakov din funcţia de şef al PSB?

Korjakov a fost demis din postul său atunci când doi agenţi PSB i-au arestat, pe 19 iunie 1996, pe Serghol Lisovski şi pe Arkadi Evstafiev, doi dintre consilierii do campanie ai lui Boris Elţîn în timp ce ieşeau dintr-Q clădire guvernamentală cu o geantă în care se aflau 538.000 de dolari. Planul lui Alexandr V. Korjakov era să demonstreze că campania de realegere a lui Elţîn nU era în totalitate curată. Korjakov se opunea reformelor economice din Rusia şi era un apărător ferm ai represiunii din Cecenia. Elţîn 1-a numit în locul său pü Anatoli Kuzneţov, şeful corpului său de pază. DupA demiterea lui Korjakov, PSB-ul a fost încorporat în Federal'naya Sluzhba Okhrani (FSO) sau Serviciul Federal de Protecţie, condus de Iuri Krapivin. Asta în pofida faptului că o lege aprobată pe 6 iunie 1990 stabilea că PSB-ul şi FSO-ul erau două agenţii independente.

Ce era cunoscut drept „Serviciul” în KGB?

Era cuvântul folosit de către ofiţerii spionajului sovietic pentru a se referi la propriul lor serviciu do spionaj, KGB. iù'A

Ce era cunoscut drept,J?antof” în KGB?;: v

Era vorba de un paşaport fals. y

Ce era un „Pantofar” în KGB?.,r

Era vorba de specialistul care se ocupa de fabricarea de paşapoarte false pentru agenţii KGB.

Ce unitate specială a Armatei se află sub jurisdicţia spionajului militar rus, GRU?

Spetsnaz-ul, abrevierea de la Chasti Spetsial'nogo Naznacheniya sau Forţele Speciale Operaţionale. Operaţiunile realizate de către Spetsnaz în timpul Războiului Rece rămân secrete până în zilele noastre. După căderea

Uniunii Sovietice şi desfiinţarea KGB, Spetsnaz a fost pus sub conducerea FSK-ului (Serviciului Federal de Securitate).

Una dintre cele mai catastrofale operaţiuni realizate de această unitate a avut loc în octombrie 2002, în timpul unui asalt asupra unui teatru din Moscova unde rebeli ceceni ţineau ostatic întreg publicul şi trupa care juca în acea zi.

După ce au dat cu un gaz paralizant în sistemul de aerisire al teatrului, aproape 200 de membri ai Spetsnaz au pătruns în incintă înarmaţi complet şi purtând măşti antigaz. Membrii unităţii au împuşcat mortal aproape o sută de ceceni dar gazul folosit a fost foarte puternic, ucigând aproape o sută de ostatici. In mod curios, a doua zi, însuşi Putin i-a decorat pe comandanţii unităţii în timp ce echipele de salvare continuau să scoată din teatru cadavrele ostaticilor.

Pe câte academii se baza KGB pentru a-şi antrena agenţii?

A

Pe Institutul Andropov (Moscova), înalta Şcoală „Mossovet" pentru Comandourile de la Frontieră (Moscova), înalta Şcoală „Djerjinski" pentru Comandourile de la Frontieră (Alma-Ata) şi pe înalta Şcoală Politică „Voroşilov" pentru Comandourile de la Frontieră (Bolitsino).

Ce era un „Supercriptator" în KGB?

Era procesul de supercodificare pentru a mări securitatea comunicaţiilor spionajului sovietic. De exemplu, dacă cuvântul care trebuia să fie trimis era „Crucişător", codul său de litere era VTMG, dar în procesul do suprecodificare, fiecare literă avea un înlocuitor. Do exemplu, V era B, T era E, M era R şi G era P. Noul cod pentru „Crucişător" devenea BERP.. i

Ce era o yyRândunică" în spionajul sovietic?

O agentă femeie folosită aproape întotdeauna pentru a realiza aşa-numita „Capcană de Miere", care consta în provocarea de situaţii cu tentă sexuală pentru a obţine informaţii dintr-o situaţie în care obiectivul să fie şantajat.,

j '

Cine a fost inventatorul sovietic al microfonului fixat în vulturul din stema amplasată pe faţada Ambasadei Statelor Unite de la Moscova?

Leon Theremin. Inventator rus al microfonului ascuns din Marea Stemă a Ambasadei Statelor Unite de la Moscova, care a fost arătat în 1960 de către Henry Cabot Lodge, ambasadorul respectivei ţări pe lângă Naţiunile Unite în timpul unei reuniuni a Consiliului de Securitate. în 1929 Theremin inventase un instru-

A

ment muzical electronic. In mod misterios, agenţi ai spionajului sovietic l-au sechestrat în 1930 în apartamentul său de la New York, fiind trimis într-un lagăr de muncă în Uniunea Sovietică. în timpul detenţiei sale a proiectat şi

creat microfoane din ce în ce mai mici pentru KGB. Microfonul amplasat în stema de la ambasada americană a fost proiectat de către Theremin în 1952.

Ce trupă celebră a folosit invenţia muzicală a lui Theremin în compoziţiile sale?

Led Zeppelin. Instrumentul muzical al lui Leon Theremin a fost de asemenea folosit la compunerea de coloane sonore pentru filme ştiinţifico-fantastice, unul dintre cele mai celebre fiind Ultimatumul Pământului, filmat în 1951 cu Michael Rennie în rolul extraterestului Klaatu şi Patricia Neal. Leonid Theremin a decedat în 1993 la vârsta de 97 de ani.

Ce înseamnă o „Problemă Umedă" în spionajul

sovietic?

Este vorba de o operaţiune de asasinare sau execuţie pe care o realizează un ofiţer al spionajului sovietic. Termenul „umedă" se referă la „sânge".

Ce agenţii ale spionajului sovietic s-au ocupat de „Problemele Umede" din timpul Cekăi?

1

înainte de 1936 Departamentul de Externe (INO) 1936-1941 Administraţia Operaţiunilor

Speciale (NKVD) 1941-1946 Directoratul numărul 4 (NKGB)

1946-1953 Spets Byuro Numărul 1

(NKGB-MGB)

1953- 1954 Directoratul numărul 9, Primul

Directorat Principal (MVD)

1954- 1960 Departamentul 13, Primul

Directorat Principal (KGB) 1960-1970 Departamentul V, Primul

Directorat Principal (KGB) 1970-1991 Departamentul 8, Directoratul S

(Agenţii sub acoperire) Primul Directorat Principal (KGB)

Ce era „Escadronul Umed" în spionajul so- vietic?

Era grupul de agenţi ruşi sovietici care răspundeau de operaţiunile de asasinat şi de execuţii.

Ce este Zelengradul?

Este „Valea de Silicon" a Rusiei. Situat la şaizeci de kilometri, la nord-vest de Moscova, în acest oraş, încă din anii cincizeci se cercetează înaltele tehnologii, inclusiv producţia de calculatoare şi echipament specializat în culegerea de date de spionaj. Numele anterior al oraşului este Kryukovo, dar a fost rebotezat la mijlocul anilor şaizeci. La finele anilor optzeci şi la finele Războiului Rece, populaţia Zelenogradului era de 170.000 de locuitori, din care aproape 35.000 erau lucrători specializaţi în înalta tehnologie, împărţiţi în cele 26 mari centre de cercetare şi dezvoltare ale

A ' I '

oraşului. In 1993 aproape 4.500 din aceşti muncitori specializaţi au părăsit oraşul. Astăzi Zelenogradul îşi vinde producţia tehnologică.

Ce era „Zenitul”?

A

Primul satelit spion de fotografie. In anii cincizeci, Uniunea Sovietică a creat un satelit care să controleze

A

armamentul nuclear din ţările occidentale. In ianuarie 1956, la Biroul de Proiectare Experimentală şi la ordinele specialistului în rachete Serghei Korolev, s-a început proiectarea lui Zenit

Primul satelit a fost lansat pe 4 octombrie 1957 iar al doilea pe 3 noiembrie 1957. Primul eşec al Zenitului a fost din cauza unei pierderi de combustibil, care a provocat căderea lui în Siberia pe 11 decembrie 1961.

Rezervorul de combustibil permitea Zenitului să zboare între opt şi douăsprezece zile.

Ce era cunoscut în KGB ca un „radio de mare vitezei”?

Bystrodeystvuyuschaya radioapparatura svyazi. Este vorba de un aparat de transmisie portabil care era capabil să transmită informaţii la o viteză mai mare de 5.000 de cifre pe minut.

Care erau nivelele de securitate ale documentelor KGB?

— Osobony vazhnosti (VO) sau „Importanţă specială”.

— Sovershenno sekretno (SS) sau „înalt secret”.

— Sekretno (S) sau „Secret”.

— Dlya sluzhebnogo polzovaniya (DSP) sau „Pentru Uz Oficial”.

*

Anexa

LISTA DE PREŞEDINŢI

# #

Martie 1954-decembrie 1958 Ivan Alexandrovici
Serov

Decembrie 1958-noiembrie 1961 Alexandr
Nikolaievici Şelepin

Noiembrie 1961-aprilie 1967 Vladimir Efimovici;
Semihastny

Mai 1967-mai 1982 Iuri Vladimirovicii
Andropov '

Mai 1982-decembrie 1982 Vitali Vasilievici
Fedorciuk j
» y

Decembrie 1982-august 1988 Victor
Mihailovici Şebrikov f'

August 1988-august 1991 Vladimir Alexandrovici

Kriuşov '

August 1991 Leon Şebarşin ß

August 199 l-octombrie 1991 Vădim Victorovici Ï

Bakatin;

Octombrie 199 l-decembrie 1991 Evgheni

Maximovici Primakov '(

4

(De la desfiinţarea KGB din 22 octombrie 1991, atribuţiile sale au fost preluate de către FSB, în cazul ' operaţiunilor de contraspionaj şi securitate internă şi de, g către SVR, în cazul operaţiunilor de spionaj externe). Ï

BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ DESPRE KGB

ALBATS, Evghenia: KGB:State Within a State, I.B. Tauris & Co, Ltd, Londra, 1995.

ANDREWS, Christopher; GORDIEVSKY, OLEG: KGB. Inside Story, HarperCollins Publishers, New York, 1990.

— Instructions from the Center. Top Secret Files on KGB Foreign Operations. 1975-1985, Sceptre Publishers, Londra, 1991.

ŞENTALINSKI, Vitali, Despre arhivele literare ale KGB, Anaya şi Mario Muchnik, Madrid, 1993.

ŞERKAŞIN, Victor, FEIFER, Gregory: Spy Handler: Memoir of a KGB Officer, Basic Books, New York, 2005

BARRON, John: KGB: Aşa se comportă agenţii secreţi sovietici, Editura San Martin, Madrid, 1974.

JIRKVELOV, Ilia: Secret Servant:My Life With the KGB and the Soviet Elite, HarperCollins, New York, 1988.

EBON, Martin: KGB.Death and Rebirth, Praeger Publishers, Washington DC, 1994.

EPSTEIN, Edward.: Deception: The Invisible WarBetween the KGB & the CIA, Random House, New York, 1991.

EVANS, Dennis: Terrorist Assasin Sent from the KGB, Vantage Press, New York, 1982.

FBI: Robert Philip Hanssen: Alleged KGB „Mole” Within the FBI, Federal Bureau Investigation, Washington D.C., 2001

FREEMANTLE, Brian: KGB: Inside the World's Largest Intelligence Networks, Henry Holt & Co, New York, 1988.

' GAZUR, Edward P.: Alexander Orlov: The FBI's KGB General, Carroll & Graf Publishers, New York, 2002.

KALUGIN, Oleg: Spymaster: The Highest-ranking KGB Officer Ever to Break His Silence, Blake Publishing Ltd, New York, 1995.

KATAMIDZE, Slava: KGB. Camarazi Loiali, Asasini Implacabili, LIBSA, Madrid, 2004.

KGB: Officiai KGB Handbook English Translation, A K Press Distribution, New York, 1992.

— Hitler's Death: Russia's Last Great Secret from the Files ofthe KGB, Chaucer Press, Londra, 2005.

KRASNOV, Vladislav: Soviet Defectors: The KGB Wanted List, Hoover Institution Press, Washington, D.C, 1987.

KUZIŞKIN, Vladimir: Inside theKGB, Phanteon, New York, 1991.

LAMPHERE, Robert: The FBI-KGB War: A Special Agent's Story, Berkley Publishing Group, San Francisco, 1987.

MITROKHIN, Vasiii: KGB Lexicon. The Soviet Intelligence Officer's Handbook, Frank Cass & Company, Londra, 2002.

ROMERSTEIN, Herbert şi LEVŞENKO, Stanislav: The KGB Against the „Main Enemy”: How the Soviet Intelligence Service Operates Against the United States, Lexington Books, Londra, 1989.

ŞVEŢ, Iuri: Washington Station: My Career Spying for the KGB, Simon & Schuster, New York, 1995.

TUMANOV, Oleg şi FLOYD, David: Tumanov: Confessions of a KGB Agent, Edition Q, Londra, 1993..,,,

W.AA.: KGB Alpha Team Training Manual: How Thé Soviets Trained for Personal Combat, Assasination and Subversion, Paladin Press, New York, 1993.

WALLER, Michael J.: Secret Empire: The KGB în Russia Today, Westwiew Press, New York, 1994.

WISE, David: Nightmover: How Aldrich Ames sold the CIA to the KGB for $4.6 Million, HarperCollins, New York, 1995.

YASMANN, Victor J: The KGB documents and the Soviet collapse, National Council for Eurasian and East European Research, Londra, 1998. j

YOST, Graham: KGB: The Russian Secret Police from the Czars to the Present, Diane Publishing, New York, 1989.-

CUPRINS

FANTOMELE DIN LUBIANKA

INTRODUCERE.

CAPITOLUL I. ORIGINI.....

CAPITOLUL 2. PREŞEDINŢI.

CAPITOLUL 3. SPIONI

CAPITOLUL 4. TRĂDĂTORI.. CAPITOLUL 5. OPERAŢIUNI. CAPITOLUL 6. DEPARTAMENTE ŞI SISTEME..;

ANEXA. LISTA DE PREŞEDINŢI

BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ DESPRE KGB.-

16 Lavrenti Pavlovici Beria. 29 martie 1899 — 23 decembrie 1953, a fost un politician sovietic şi şef al aparatului poliţienesc în timpul